Raftul întâi

Albert Sánchez Piñol

Pielea rece

Humanitas

Traducerea acestui roman
a fost posibilă cu sprijinul

institut
ramon llull

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL s-a născut la Barcelona în 1965. Antropolog și ziarist, el a rămas un scriitor relativ necunoscut după primele sale cărți – ***Pallassos i monstres*** (2000), un eseu satiric salutat de critică și considerat un text formidabil despre dictatorii africani, urmat de ***Compagnie difficili*** (2000), scrisă în colaborare cu Marcelo Fois, sau culegerea de povestiri ***Les edats d'or*** (2001). În 2002, la doar 38 de ani, cunoaște un succes răsunător cu romanul ***La pell freda***, primul volum dintr-o „trilogie a monștrilor" proiectată de Sánchez Piñol, tradus imediat în spaniolă cu titlul ***La piel fría*** după care a fost realizată prezenta traducere în română. În cele 18 ediții în catalană și spaniolă acest *long-seller* s-a vândut în peste 150.000 de exemplare, iar 20 de edituri străine au cerut drepturile de autor pentru traducere. Premii și propuneri de ecranizare au însoțit succesul uluitor al acestei cărți stranii și cuceritoare, probabil cel mai tradus roman scris în catalană cu autorul încă în viață. Înscris de critici în tradiția unor Swift, Conrad, Lovecraft și Stevenson, *Pielea rece* permite destule lecturi și interpretări ale temelor legate de incapacitatea de comunicare, singurătate, violență, contacte cu „monștri", alienare și luciditate, respingere și dorință, iubire și ură, frică de necunoscut, demonizarea dușmanului pentru justificarea terorii, speranță și cruzime.

CORNELIA RĂDULESCU a mai tradus la Editura HUMANITAS: *Politica pentru fiul meu* de Fernando Savater (1999); *Don Juanii care ne conduc* de Patrick Girard (2000); *Instinctul lui Ines* de Carlos Fuentes (2002); *Fiica norocului* (2002), *Portret în sepia* (2003) și *Casa spiritelor* (2003) toate trei de Isabel Allende, *Dublă flacără* de Octavio Paz (2003), *Soldații de la Salaminas* de Javier Cercas (2003); *Ca apa pentru ciocolată* de Laura Esquivel (2004); *Isprăvile și necazurile gabierului Maqroll* de Alvaro Mutis (2004); *Amicii crimei perfecte* de Andrés Trapiello (2004). În 2005 îi vor mai apărea două traduceri ale unor romane de Isabel Allende, precum și alte două de César Aira.

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL

Pielea rece

Traducere de
CORNELIA RĂDULESCU

HUMANITAS
BUCUREȘTI

Coordonatorul seriei
ALEXANDRA RUSU

Coperta seriei
IOANA DRAGOMIRESCU MARDARE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SÁNCHEZ PIÑOL, ALBERT
Pielea rece / Albert Sánchez Piñol; trad. de Cornelia Rădulescu. – București: Humanitas, 2005
ISBN 973-50-0951-X

I. Rădulescu, Cornelia (trad.)

821.134.2-31=135.1

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL,
LA PELL FREDA, La Campana, 2002, Barcelona

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/222 85 46, fax 021/224 36 32
www.humanitas.ro
Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel. 021/311 23 30,
fax 021/313 50 35, C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.librariilehumanitas.ro

ISBN 973-50-0951-X

1

Niciodată nu ne aflăm destul de departe de cei pe care-i urâm. Prin urmare, tot astfel ne-am putea închipui că niciodată nu vom fi destul de aproape de cei pe care-i iubim. Când m-am îmbarcat cunoșteam deja acest principiu teribil. Dar există adevăruri care ne stârnesc interesul și altele despre care nu e cazul să mai stai la discuții.

Am văzut pentru prima oară insula în zori. De treizeci și trei de zile delfinii nu mai zburdau în jurul vasului, de nouăsprezece echipajul scotea aburi pe gură. Marinarii scoțieni purtau mănuși lungi până la cot. Veșmintele lor din piele deveniseră atât de rigide, încât păreau niște morse. Pentru senegalezi, latitudinile reci erau un supliciu: căpitanul le dădea voie să se ungă pe obraji și pe frunte cu ulei de *batate* pe post de machiaj protector. Unsoarea se dilua și le curgea în ochi. Lăcrimau, dar nu se plângeau niciodată.

— Insula dumitale. Uite-o acolo, la orizont, departe, mi-a spus căpitanul.

N-am reușit s-o văd. Doar marea rece, vătuită ca de obicei cu nori îndepărtați. Cu toate că ne aflam destul de mult înspre sud, siluetele și pericolele aisbergurilor antarctice nu ne agrementaseră călătoria. Nici gând de munte de gheață, nici urmă de gigant natural și spectaculos plutind în derivă. Înduram toate neajunsurile sudului, dar n-aveam parte și de măreția sa. Așadar, destinația

mea se afla la pragul unei granițe înghețate de care n-aveam să trec niciodată. Căpitanul mi-a întins luneta. Acum o vezi? Da, o vedeam. Un pământ teșit între griurile oceanului și ale cerului, înconjurat de un brâu de spumă albă. Atât. A trebuit să aștept o oră întreagă pentru ca, abia după aceea, pe măsură ce ne apropiam, contururile ei să devină vizibile cu ochiul liber.

Acolo era viitoarea mea reședință: o suprafață care de-abia măsura, dintr-un capăt în celălalt, un kilometru și jumătate, în formă de L. Extremitatea nordică era o ridicătură stâncoasă pe care se afla farul. Sărea în ochi ca o clopotniță. Impresiona nu atât prin înălțime, cât prin faptul că dimensiunea redusă a insulei îi conferea, prin contrast, o aparență megalitică. La sud, pe baza L-ului, o ridicătură mai mică, pe care se zărea casa meteorologului. Adică, a mea. Cele două construcții erau legate printr-un soi de vale îngustă, plină de vegetație jilavă. Arborii creșteau precum o turmă de vite strânse una într-alta, căutând parcă adăpost lângă trupurile celorlalte. Protejate de mușchi. Un mușchi mai compact decât bălăriile de prin grădini și, curios fenomen, înalt până la genunchi. Păta trunchiurile ca o lepră tricoloră: albastru, violet și negru.

Insula era înconjurată de recifuri mai mici, presărate ici-colo. Din cauza lor nu puteai ancora la mai puțin de trei sute de metri de singura plajă, care se întindea începând chiar de la casă. Așa că singura soluție a fost să mă sui cu bagaje cu tot într-o șalupă. Faptul că am fost însoțit până pe uscat de căpitan reprezenta un gest de bunăvoință suplimentară din partea sa. Nimic nu-l constrângea la așa ceva. Dar pe parcursul călătoriei între noi se stabilise o legătură de înțelegere reciprocă, genul de relație care apare uneori între oameni din generații diferite. Era de fel de prin portul Hamburg, apoi devenise danez. Ceea ce-l caracteriza de fapt erau ochii. Când se uita la cineva, nu mai exista nimic altceva pe lume; cerceta omul cu o privire de entomolog, iar situațiile cu ochi de expert. Unii zi-

ceau că e sever. Cred însă că ăsta era felul său de a transpune idealurile de toleranță pe care le ascundea în suflet. N-ar fi declarat nici mort în cuvinte iubirea pentru semenii săi, în schimb li se dedica prin toate faptele sale. Pe mine m-a tratat mereu cu amabilitatea unui călău numit din oficiu. Dacă putea să facă ceva pentru mine, o făcea. În fond, cine eram eu? Un bărbat mai curând tânăr decât adult, trimis pe o insuliță minusculă bătută de vânturi polare. Timp de douăsprezece luni trebuia să trăiesc aici, într-o singurătate de exil, departe de orice țărm civilizat, făcând o muncă pe cât de monotonă pe atât de insignifiantă: să notez intensitatea, direcția și frecvența vântului. Așa era stipulat în contractul marinei internaționale. Firește, leafa era bună. Dar nimeni nu accepta o destinație ca aceea doar pentru bani.

Căpitanul, eu, opt marinari și patru șalupe am ajuns pe uscat. Oamenilor avea să le ia ceva timp să descarce proviziile pentru un an întreg, bașca valizele și lucrurile pe care le adusesem cu mine. Multe cărți. Știam că timpul îmi va prisosi și voiam să-mi ocup mintea cu lecturile de care în ultimii ani nu mă putusem apuca. Bun, a spus căpitanul dându-și seama că operațiunea avea să dureze, să mergem. Așa că am luat-o amândoi înainte pe nisip. Un drumeag urca până la casă. Ocupantul precedent meșterise o balustradă: lemne aruncate la mal și lustruite de mare, bătute rudimentar în cuie. Deci, o minte rațională făcuse treaba asta. Și, oricât ar părea de ciudat, amănuntul acesta m-a făcut să mă gândesc pentru prima dată la tipul pe care aveam să-l înlocuiesc. Omul ăla era o ființă concretă, acum vedeam rodul uneia dintre acțiunile sale în această lume, chiar dacă era vorba despre una pur întâmplătoare. M-am gândit la el, dar am spus altceva:

— Ce curios că meteorologul n-a ieșit să ne întâmpine. Venirea schimbului ar fi trebuit să-l bucure nespus de mult.

Și așa cum mi se mai întâmplase în relația cu căpitanul, o secundă după ce-am spus vorbele alea, mi-am mușcat

limba: de mult ideile lui o luau înaintea alor mele. Ne și aflam în fața casei. Un acoperiș conic de țiglă și pereți de cărămidă roșie. Construcția n-avea nici un pic de haz sau de armonie. În Alpi n-ar fi ținut loc decât de refugiu, schit în pădure sau post vamal.

Nemișcat, căpitanul a stat mai bine de un minut cercetând cu ochii locul ca și cum ar fi mirosit un pericol. Îi lăsasem orice inițiativă. Briza dimineții mișca crengile celor patru copaci, un fel de stejari canadieni, care creșteau la colțurile casei. Aerul nu era înghețat, dar nici prea plăcut. Deși exista ceva dezolant, nu era ușor de identificat. Problema era mai curând invizibilă. Unde era meteorologul? Avea treabă pe undeva? Sau pur și simplu se plimba prin insulă? Treptat, au ieșit la iveală indicii neliniștitoare. Ferestrele erau mici, pătrate, cu geamuri foarte groase. Obloanele din lemn erau deschise. Le bătea vântul. Nu mi-a plăcut chestia asta. Înconjurând căsuța, aproape lipită de ziduri, se mai ghicea o fostă grădină, împrejmuită cu pietre pe jumătate îngropate în pământ. Dar majoritatea plantelor dispăruseră, călcate parcă în picioare de un batalion de elefanți.

Căpitanul a luat o postură tipică pentru el: cu bărbia în sus, ca și cum l-ar fi strâns gulerul tunicii albastre, împiedicându-l să respire. După care a împins ușa, care s-a deschis cu un scrâșnet de mormânt faraonic profanat. Dacă ușile ar putea vorbi, scârțâitul acela ar fi zis: „Intrați, dacă vreți, dar eu nu-mi asum răspunderea". De intrat, am intrat.

Spectacolul sugera o imagine de explorator în Africa: părea că o cohortă de furnici tropicale ar fi făcut praf locul, devorând tot ce era viu și disprețuind obiectele. Mobilele principale erau intacte. Mai presus de distrugere plutea în aer senzația de abandon. Sălașul se compunea dintr-o singură încăpere. Patul era la locul lui, tot așa și soba, precum și o grămadă de lemne. Masa era răsturnată. Barometrul cu mercur rămăsese intact. Vasele de bu-

cătărie dispăruseră — nu știu de ce acest amănunt mi s-a părut a fi misterul suprem. Nici urmă de lucrurile personale ale predecesorului meu, nici gând de instrumentele meseriei. Numai că debandada asta mi s-a părut mai curând efectul unei nebunii ciudate decât al unei catastrofe naturale. Și, oricât de jalnic, locul continua să fie în linii mari locuibil. Zgomotul valurilor se auzea clar până la noi.

— Unde punem lucrurile domnului ofițer însărcinat cu aerul și cu vântul? a întrebat intrând senegalezul Sow. Marinarii apucaseră să aducă bagajele de pe plajă.

— Aici, înăuntru, oriunde, am spus energic, încercând să disimulez sperietura produsă de glasul acela neașteptat. Căpitanul și-a vărsat pe marinari neplăcerea produsă de situație:

— Te rog, Sow, băieții să facă ordine în haosul ăsta.

În timp ce oamenii se apucau să facă ordine și să așeze bagajele, căpitanul a sugerat să mergem la far.

— Poate că dăm acolo de predecesorul dumitale, mi-a spus când nu mai putea fi auzit de ceilalți.

Din câte știam, farul era și el locuit. Nu mai țineam minte dacă de olandezi, de francezi sau de alții, dar al cuiva era. Omul însărcinat cu farul era vecinul ofițerului meteorolog, era deci logic și de la sine înțeles să fi legat o prietenie dictată de împrejurări. Dar ăsta era mai curând un raționament decât o speranță. Ne-ar fi permis poate să primim o explicație în legătură cu locul unde se afla meteorologul, dar nu justifica halul în care găsisem casa. Oricum, era cazul să mergem acolo.

Îmi amintesc neliniștea de care am fost cuprins pe parcursul drumului destul de scurt. Presupun că era în mare parte motivată de starea mea de spirit. Nu mai puțin adevărat e că nici pădurea nu prea semăna cu cele pe care le vezi de obicei. O cărare făcută de pas de om ne-a dus în linie aproape dreaptă până la far. Ocolea doar porțiunile în care mușchiul camufla, viclean, gropile pline de noroi

și zemuri negre. Imediat în spatele copacilor se găsea marea, cadența ei surdă ne însoțea. Dar lucrul cel mai rău era tocmai liniștea. Mai bine spus, absența zgomotelor. Nu auzeai sunetele asociate de obicei naturii împădurite, nu vedeai păsări și nici insecte. Multe trunchiuri, de dimensiuni destul de respectabile, crescuseră răsucite sub efectul vântului puternic. De pe vas, mi se păruse o masă păduroasă foarte deasă. Adesea distanța ne înșală aprecierile în ce privește densitatea, fie ea umană sau vegetală. Nu și de data asta. Erau atât de apropiați între ei, încât era chiar greu să-ți dai seama dacă acești copaci ieșeau din aceeași rădăcină sau se-nălțau de unii singuri. Drumul ne era întrerupt de mici pârâiașe, care semănau cu ochiurile de apă dezghețată de pe munte, fără a izvorî de undeva în mod precis. Le treceam făcând un pas mai mare.

Vârful farului ne-a apărut brusc în fața ochilor, profilat pe deasupra copacilor înalți. Cărarea s-a terminat când s-a terminat și pădurea. Am putut vedea piedestalul de granit gol pe care se ridica construcția. Oceanul îl înconjura pe trei laturi. În zilele de furtună pesemne că se izbea violent de stâncă. Dar arhitectul, cine o fi fost el, lucrase bine: o suprafață rotunjită și compactă, pentru a rezista mai bine la loviturile valurilor; cinci metereze medievale bine repartizate; un balconaș îngust cu balustradă ruginită; o cupolă țuguiată. De neînțeles erau construcțiile adăugate balconului: prăjini și pari încrucișați, majoritatea cu vârful ascuțit. O schelă pentru reparații? Dar n-aveam nici timp și nici dispoziție să ne gândim la asta.

— Alo! Alo! Alo! a strigat căpitanul, izbind cu palma în ușa metalică. N-am primit răspuns, dar mișcarea a fost suficientă pentru a ne da seama că ușa nu era încuiată. Era extrem de solidă, fierul era gros de o palmă și fusese întărită cu zeci de nituri de plumb. S-a dovedit atât de grea și de voluminoasă că a trebuit să împingem de două ori ca s-o mișcăm din loc. Înăuntru, o lumină stranie. Lumina de afară se filtra creând efecte de catedrală. Pe pereți mai

adăsta o urmă de var, aruncând pete alburii pe zidurile concave. Scara urca în spirală, lipită de piatră. Din câte ne dădeam seama, partea aceea de jos era un fel de depozit general, plin ochi cu unelte și provizii.

Căpitanul a mormăit ceva, însă n-am priceput. S-a pornit să urce scara, hotărât. Cele nouăzeci și șase de trepte se opreau pe o suprafață de lemn, dușumeaua odăii de sus. Am împins o ușiță pătrată și ne-am pomenit înăuntru. Într-adevăr, era o odaie în perfectă ordine și încălzită. O sobă de fier cu burlan cotit ocupa centrul spațiului acela aproape rotund. Sfericitatea locului era întreruptă de un perete cu ușă. Dincolo se afla probabil bucătăria. Altă scăriță ducea și mai sus, în mod sigur la sala mașinăriei farului. Până aici totul era verosimil; incoerența venea din ordinea și din stilul în care era aranjată casa.

Lucrurile erau dispuse cu grijă pe jos, de-a lungul pereților. Erau acolo aliniate obiecte care de obicei se pun pe masă sau pe etajere. Iar cutiile aveau pe ele câte o greutate, chiar dacă aveau sau nu capac. De exemplu: o cutie cu pantofi, acoperită cu o dală de cărbune. Sau: un bidon pentru păcură, cilindric, înalt de jumătate de metru, plin cu rufe murdare, presate de o bucată de lemn. Atât dala de cărbune, cât și bucata de lemn reprezentau niște capace imperfecte; în orice caz, nu opreau mirosul urât, dacă asta fusese intenția. Ai fi zis că proprietarul se temea ca nu cumva conținutul să-și ia zborul precum o păsărică, lipsit de gravitație, și de aceea își asigura micile depozite cu greutăți zdravene.

În fine, patul. O mobilă veche, căpătâiul patului era din bare subțiri metalice. Și, acoperit de trei pături groase, bărbatul.

Evident, îl surprinsesem dormind. Când am intrat, avea pleoapele deschise. Dar n-a reacționat. Ne privea cu niște ochișori ca de cârtiță. Învelit până la nas ca de o blană de urs. Deși odaia era curată, el nu prea arăta la fel. Spectacolul părea un amestec de delăsare, lipsă de apărare și

sălbăticie. Sub pat se afla o oală de noapte plină ochi cu urină rece.

— Bună ziua, domnule tehnician de semnale marine. Suntem schimbul ofițerului meteorolog, vecinul dumneavoastră, a spus căpitanul fără altă introducere în timp ce arăta cu o mână în direcția casei. Aveți idee pe unde-o fi?

Vorbele căpitanului mi-au adus aminte că eram la un kilometru și jumătate de plaja pe care debarcaserăm. Mi s-a părut că distanța aceea era mai mare decât tot drumul între Europa și insulă. M-am mai gândit și că foarte curând căpitanul avea să plece.

În pat, o mână acoperită cu păr negru a început să facă o mișcare vagă. S-a oprit la jumătatea drumului. Nemișcarea omului l-a adus la exasperare pe căpitan:

— Nu înțelegi? Nu-mi înțelegi limba? Vorbești franceza? Olandeza?

Dar tipul se mulțumea să-l privească fix. Nici măcar nu se ostenea să-și tragă de tot păturile de pe față.

— Pentru numele lui Dumnezeu! a răcnit căpitanul strângând pumnul. Am de făcut un drum comercial important. Aici sunt în tranzit! La cererea societății de navigație am deviat de la traseul meu ca să-l las aici pe omul ăsta și să-l îmbarc pe predecesorul lui. Pricepi? Dar nu-l găsim pe meteorologul care a fost până acum de serviciu aici. Nu este de găsit. Poți să-mi spui unde se află?

Omul de la far se uita pe rând la amândoi și-atât. Supărat, roșu la față, căpitanul a insistat:

— Sunt căpitan și am tot dreptul să te duc la judecată dacă refuzi să-mi dai o informație necesară pentru salvgardarea bunurilor și a persoanelor! Te întreb pentru ultima oară: unde este ofițerul meteorolog care are postul pe insula asta?

— Din nefericire, nu pot răspunde la întrebarea dumneavoastră.

S-a lăsat tăcere. Aproape că renunțasem la gândul de a reuși să comunicăm cu ființa aceea, care de-odată ne sur-

prindea cu accentul ei de artilerist austriac. Căpitanul, ceva mai calm, și-a schimbat tonul:

— Bun, așa-i mai bine. Dar de ce nu poți răspunde? Ești în legătură cu meteorologul? Când l-ai văzut ultima dată?

Dar tipul s-a scufundat din nou în tăcere.

— Drepți! a comandat brusc căpitanul.

Omul a ascultat, domol. A dat la o parte păturile și și-a coborât picioarele. Era de o corpolență demnă de luat în seamă. Se mișca precum un copac scos din rădăcini care învață să umble. A rămas așezat pe marginea patului, cu privirile în dușumea. Era gol. Nu-l tulbura să ni se arate despuiat. Dar căpitanul și-a întors privirile de la acel trup, mișcat de o pudoare care tipului de la far îi era străină. Avea pieptul acoperit de un covor de păr care i se cățăra pe umeri ca o plantă sălbatică. Mai jos de ombilic desimea părului era ca de junglă. Am văzut un membru în repaus, dar enorm. M-a îngrozit că și acela era acoperit de păr, aproape până la prepuț. „La ce te holbezi?" mi-am zis și mi-am ridicat privirile spre chipul interlocutorului nostru. Avea o barbă de anahoret clasic, total neîngrijită. Era din categoria celor cu părul atât de des, că începe să crească la doi centimetri deasupra sprâncenelor, desigur, și ele foarte groase. Stătea pe pat sprijinindu-și mâinile pe genunchi, cu brațele într-o poziție simetrică. Ochii și nasul erau adunate în centrul figurii, lăsând spațiu suficient obrajilor cu pomeți mongoloizi. Părea complet indiferent la interogatoriu. Nu-mi dădeam seama dacă se purta astfel din disciplină sau pentru că era somnambul. Dar m-am uitat mai atent și am văzut că o grimasă îi trăda nervozitatea interioară: deschidea și închidea buzele ca un liliac. Așa i-am zărit dinții distanțați. Căpitanul s-a aplecat până la câțiva centimetri de urechea omului:

— Ai înnebunit? Nu înțelegi ce faci? Sabotezi o misiune care vrea să respecte niște tratate internaționale! Cum te cheamă?

Omul s-a uitat la căpitan:

— Cine?

— Dumneata! Vorbesc cu dumneata! Care ți-e numele oficial?

— Batís. Batís Caffó.

Apoi, separând silabele, căpitanul a spus:

— Pentru ultima oară te somez să-mi spui, tehnicianule de semnale maritime Caffó: unde e ofițerul meteorolog?

După ce-a stat puțin pe gânduri, fără să-l privească, omul a răspuns:

— Nu-mi stă în putință să răspund la întrebare.

— E nebun, precis e nebun, s-a dat bătut căpitanul, plimbându-se prin cameră ca un animal în cușcă. Îl ignora pe tip și răscolea printre lucruri ca un polițist. După ce a intrat în cămăruța de alături am zărit o carte la căpătâiul patului. Am răsfoit-o superficial. Sperând să înnod o conversație mai fluentă, am spus:

— Cunosc și eu opera doctorului Frazer, cu toate că nu mi-am format o părere exactă despre ea. Nu-mi dau seama dacă *Creanga de aur* e o dovadă de gândire genială sau doar o magnifică lipsă de substanță.

— Nu e cartea mea și n-am citit-o.

Ciudată logică: o spunea de parcă ar fi trebuit să existe vreo legătură între cele două. Oricum, asta a fost tot. N-am reușit să-l fac să mai spună ceva. Se uita la mine cu aerul acela de arătare nesuferită, nici măcar nu-și clintise mâinile de pe genunchi.

— Lasă-l în pace, m-a întrerupt căpitanul, care nu găsise nimic demn de interes. Individul ăsta n-a citit nici măcar regulamentul meseriei lui. Mă enervează.

N-am avut încotro și ne-am întors la casa ofițerului meteorolog. Totuși, la jumătatea drumului, încă aflându-ne în pădure, căpitanul m-a oprit apucându-mă de mânecă:

— Pământul cel mai apropiat e insula Bouvet, revendicată de norvegieni, șase sute de mile marine la sud-vest de aici. Și după o pauză lungă și plină de tâlc: Ești sigur că vrei să rămâi? Nu-mi place deloc. Asta e o stâncă pier-

dută în oceanul cel mai puțin cutreierat de pe planetă, la aceeași latitudine cu pustietățile Patagoniei. Pot justifica în fața oricărei comisii administrative că locul nu prezenta condițiile minime necesare. Nimeni nu îți va reproșa ceva. Ai cuvântul meu.

Trebuia să plec de acolo? Totul ducea spre un răspuns afirmativ. Numai că în ocazii ca aceea omul se lasă târât de rațiuni ascunse. Cred că m-a hotărât simțul ridicolului: doar nu străbătusem jumătate de lume ca să renunț tocmai când ajunsesem la destinație.

— Casa e în bună stare, am provizii pentru un an întreg și nimic nu mă împiedică să-mi îndeplinesc sarcinile de zi cu zi. De altfel, cel mai probabil este că predecesorul meu a avut vreun accident stupid și mortal. Poate s-a sinucis, cine știe. Dar nu cred că e vina acestui om. După părerea mea, el reprezintă un pericol doar pentru sine. Singurătatea l-o fi țicnit, precis că se teme să nu fie acuzat de dispariția colegului meu. Așa-mi explic purtarea lui.

Am spus aceste cuvinte și am rămas uimit de splendidul rezumat făcut asupra situației. Exclusesem doar două aspecte: sentimentele mele și presentimentele mele. Căpitanul m-a privit cu ochi de cobră. Trupul i se clătina ușor de pe un picior pe altul, ținea mâinile la spate. Nu-ți face griji pentru mine, am insistat. Dumneata ești aici ca urmare a unei dezamăgiri, sunt sigur, mi-a spus. Cine știe, am spus eu după un moment, iar el a răspuns da, sigur că da, ai venit aici după o supărare. Apoi și-a deschis brațele ca un magician care-și arată nevinovăția; un gest de jucător ce renunță la partidă sau de medic depășit de situație. Un gest care spunea: nu mai am ce face, până aici se întind puterile mele.

Am ajuns la plajă. Cei opt marinari doreau vizibil să audă ordinul de întoarcere pe vas. Erau cuprinși de o nervozitate epidermică, fără o cauză precisă. Senegalezul Sow m-a bătut ușor pe spate în chip de încurajare. Era un negru chel cu barbă albă. Mi-a făcut cu ochiul și-a zis:

— Nu-i lua în seamă pe băieți. Sunt marinari de abia recrutați, vin din ținuturile mai înalte ale Scoției. Un cactus din Yucatan știe mai multe despre tainele și legendele mării decât ei. Nici măcar nu sunt albi, ci roșii. Și, toată lumea știe, rasa asta e stăpânită de superstiții de cârciumă. Mănâncă bine, muncește mult, uită-te în oglindă ca să nu uiți cum arăți, vorbește cu voce tare că să nu pierzi obișnuința cuvintelor și ocupă-ți mintea cu lucruri simple. Asta-i tot. În definitiv, ce înseamnă un an de viață în comparație cu răbdarea bunului Dumnezeu?

Pe urmă s-au urcat în șalupe și-au apucat vâslele. Marinarii mă priveau cu un amestec de milă și uimire, ca niște copii care văd pentru prima dată un struț, sau ca niște cetățeni pașnici în fața unei coloane de răniți care se întorc din război. Vaporul s-a îndepărtat cu o încetineală de șaretă. Am rămas cu ochii țintă la el până n-a mai fost decât un punct mic la orizont. Acolo, în punctul acela care dispărea, mijea o pierdere ireparabilă. Am simțit un fel de cerc de fier care-mi strângea țeasta. Nu știam dacă asta venea dintr-o nostalgie civică, dintr-un sentiment de prizonier sau, pur și simplu, din teamă.

Am mai rămas o vreme pe plajă. Golfulețul avea o formă de semilună, bine delimitată. La dreapta și la stânga, era închis de roci de origine vulcanică, niște stânci ascuțite, colțuroase, găurite precum șvaițerul și mult mai ușoare decât o sugera volumul lor. Nisipul semăna cu cenușa de tămâie, era cenușiu și dens, presărat cu gropi mici în care se ascundeau crustaceele. Din cauza recifurilor, valurile ajungeau la mal domolite; o fâșie de spumă albă marca limita între mare și uscat. Fluxul înfipsese în mal zeci de trunchiuri descojite și lustruite. Erau și rădăcini de copaci tăiați de mult. Mareele le lucraseră cu o rigoare de artist, puteai admira sculpturi de o rară frumusețe labirintică. Pe alocuri, cerul avea o culoare de argint murdar, unde era mai întunecat semăna cu o armură oxidată. Soarele nu era decât o portocală suspendată la jumătatea firmamen-

tului, era mic și acoperit de nori veșnici care filtrau lumina cu greu. Un soare care din cauza latitudinii n-avea să ajungă nicicând la zenit. Descrierea mea nu e de luat în seamă, așa vedeam eu. Dar ce vede omul privind în afară de obicei nu e decât reflexul a ceea ce ascunde privind înlăuntrul său.

2

Uneori ne negociem viitorul prin intermediul trecutului. Te tragi mai la o parte, pe o piatră, și te străduiești să ajungi la un acord între ceea ce a fost, niște mari eșecuri, și ceea ce urmează să se întâmple, beznă totală. Așa mă gândeam eu, încrezător, că trecerea timpului, meditația și depărtarea aveau să facă minuni. Doar asta mă adusese pe insulă.

Cât mai rămăsese din acea dimineață atât de ireală m-am ocupat cu descărcarea, clasificarea și ordonarea bagajelor, lucrând cu mentalitatea unui călugăr laic. Căci, la urma urmei, ce avea să fie viața mea pe insulă dacă nu experiența unui schimnic empiric? Majoritatea cărților încăpeau în polițele moștenite de la colegul meu, despre care nu se prea mai întrezăreau alte urme. Au venit la rând sacii cu făină, conservele, carnea în saramură, capsulele cu eter pentru dureri neprevăzute, comprimatele de vitamina C, cu miile, indispensabile pentru combaterea scorbutului. Instrumentele de măsură, din fericire intacte, registrele pentru temperatură, două barometre cu mercur, trei modulatoare diacronice și trusa medicală, completă. Cât despre ciudățeniile din lada 22-E, în care păstram scrisorile și solicitările, s-ar cuveni poate să înșir aici eforturile diferitelor ramuri științifice și sociale.

Profitând de șederea mea într-un ținut atât de inospitalier, rușii de la universitatea din Kiev îmi cereau să fac un experiment biologic. Din rațiuni pe care n-am reușit

să le înțeleg, insula avea niște coordonate ideale pentru proliferarea rozătoarelor mici. Ceea ce-mi propuneau ei era să cresc o rasă pitică și blănoasă de iepuri siberieni, foarte potrivită pentru această climă. Dacă aveam succes, navele care urmau să acosteze aici aveau să găsească carne proaspătă. Îmi lăsaseră în acest scop două cărți în care, cu o ilustrație abundentă, specialistul era instruit în legătură cu îngrijirile pe care trebuia să le dea iepurașilor blănoși. Numai că eu nu adusesem cu mine nici un iepuraș, fie el blănos ori ba. Mi-am amintit însă de bucătarul de pe vas care chicotea de fiecare dată când căpitanul și cu mine îl felicitam pentru tocănițele numite în meniu „Iepure rusesc cu sos à la Kiev".

Societatea geografică din Berlin mă cadorisise cu cincisprezece flacoane cu formol. Instrucțiunile alăturate mă rugau să le umplu „cu insecte autohtone demne de interes, mai ales dacă făceau parte din categoria *Hidrometridus halobates* sau *Quironomidus pontomyia,* din cele care nu fug de apă". Cu o eficiență tipic nemțească, bloc-notesul era protejat de o folie impermeabilă. Iar dacă cultura mea poliglotă ar fi fost insuficientă, instrucțiunile erau redactate în opt limbi, inclusiv finlandeză și turcă. Eram avertizat, cu litere gotice și grave, că flacoanele cu formol erau proprietatea Statului și că „deteriorările parțiale sau totale ale recipientelor" se sancționau pe linie administrativă. Spre liniștea mea, un bilet de ultimă oră mă anunța că, în calitatea mea de colaborator științific, eram scutit de sancțiuni. Din păcate, nicăieri nu mi se spunea cum arătau speciile *Hidrometridus halobates* și *Quironomidus pontomyia* și dacă era vorba de fluturi sau cărăbuși, nici ce interes prezentau și de ce.

O firmă comercială din Lyon, asociată cu compania navală, îmi solicita serviciile în domeniul mineralogiei. Cererea era însoțită de un mic instrumentar de analiză și cercetare, precum și de un caiet de instrucțiuni. Astfel, dacă descopeream un zăcământ aurifer cu o puritate mai

mare de șaizeci și cinci la sută, numai și numai în cazul acesta, îmi erau recunoscători dacă i-aș fi anunțat „cu urgență și viteză maximă". Firește. De prisos să mai spun că, dacă aș fi găsit o mină de aur, primul meu reflex ar fi fost să mă deplasez la birourile de la Lyon pentru ca ei să completeze registrul de proprietate. În fine, un misionar catolic mă ruga, cu o caligrafie ca la curtea de la Versailles, să completez „cu grijă și răbdare de sfânt" niște chestionare la care urmau să răspundă indigenii locali. „Iar dacă prinții bantu ai insulei se dovedesc foarte timizi, nu te descuraja", eram sfătuit. „Propovăduiește prin puterea exemplului și spune rugăciunile în genunchi. Asta îi va convinge să urmeze calea credinței." Neîndoielnic, misionarul era grav dezinformat în legătură cu destinația mea, unde era cam greu să dai peste monarhii sau republici bantu. Când mai aveam doar două lăzi de deschis, a apărut plicul acela neașteptat, scrisoarea.

Mi-ar plăcea să pot spune că am rupt-o fără s-o citesc. N-am putut. După câteva zile aveam să-mi amintesc ordinea faptelor. De ce? Pentru că scrisoarea aia stupidă m-a crispat într-atâta, încât am uitat de cele două lăzi închise. Nu le-am cercetat conținutul, iar după puțin timp, asta era gata să-mi aducă moartea.

Era de la foștii mei camarazi. Ceea ce m-a dat peste cap era că scrisoarea nu spunea nimic. Autorii ei se străduiseră să nu transpară nici o urmă de adevăr, însă nici vreo mojicie de prisos. Nu voiau să-mi dea prilej de ură, fără să înțeleagă că această atitudine a lor era lucrul cel mai odios. Dar partea cea mai rea era insistența și subtilitatea cu care-mi cereau tăcerea. Nu-i preocupa decât să fac, în continuare și împotriva lor, ceea ce făcusem și în trecut împreună cu ei. Se cramponau de aceeași atitudine constantă a lor, deplângeau faptul că dezertasem. Ba chiar se ofereau să mă reabiliteze dacă mă hotăram să revin acasă. Chiar credeau că supărarea mea era o chestie de ambiție personală! N-am parcurs o scrisoare, ci un catalog de

meschinării. I-am înjurat de la nouă mii de kilometri distanță, desigur. Însă chiar tâmpit nu sunt. Înjurăturile mele nu se adresau unor oameni, ci doar sentimentelor care mă legau încă de trecut. Nu eram prizonier pe insulița asta, eram doar prizonierul amintirilor mele. Mă aflam pe insulă din cauza faptului că activasem în politică, iar asta, curios, începuse cu o scrisoare, iar acum se termina cu alta.

* * *

Orfanii irlandezi cei mai norocoși ajungeau la Institutul Blacktorne. Anglia îi consideră pe orfanii irlandezi drept un pericol potențial, carne de tun pentru insurgenți. Blacktorne avea misiunea de a ne transforma în proletari inofensivi și supuși. Marinari, mai ales. Meserie simptomatică, căci astfel îi expulzezi pe cei suspecți din născare, trimițându-i pe mare, și-n același timp îi bagi în flota engleză, închisoare plutitoare. Elevilor de la Blacktorne care ne dovedeam mai dotați ni se permitea să facem studii medii. A fost și cazul meu, așa am ajuns Tehnician de Logistică Marină, un TLM absolut mediocru. Dar *first class*, după cum scria pe diploma acordată de Grațioasa Sa Maiestate. Ca să fiu sincer, trebuie să recunosc că pedagogii de la Blacktorne nu erau tocmai răi. Ne-au învățat noțiuni de oceanografie și de meteorologie. Și de comunicații. Acesta a fost singurul avantaj al ocupației engleze: oricât de catolic m-aș fi declarat, preferam alfabetul morse latinei. Totuși, se întâmpla ca aroganța englezească să depășească orice limită. Anglia crede că-i poate trata pe locuitorii coloniilor ca pe niște câini. Cu o perfidie nemăsurată, le cere loialitate câinilor care mănâncă firimiturile de la masa ei. Voiau să ne îmbarce ca marinari în timp ce toată Irlanda naufragia. Voiau să privim cerul ca niște oameni ai timpului nostru, în timp ce ne furau timpul și pământul.

De două ori pe săptămână mergeam de la Blacktorne în oraș, unde mă înscrisesem la un curs de limbă gaelică.

De fapt, orele nu mă interesau prea mult. Era un subterfugiu care îmi permitea să fac pe curierul pentru republicani, așa că niciodată n-am trecut de primele litere ale alfabetului. Cu mine mai venea un băiat pe care-l chema Tom. Suferea de o boală incurabilă, dar asta nu-l împiedica să aibă firea cea mai veselă din tot orfelinatul.

— Sunt tuberculosul cel mai patriot din toată Irlanda, obișnuia să spună. Și râdea.

Transportam documente. Mergeam pe bicicletă și păream ceea ce eram, doi elevi orfani de la Blacktorne care se duceau la ședințele unui cerc de folclor. Uneori eram opriți de controlul militar, de soldați în uniforme de culoarea găinațului de gâscă care murdăreau verdeața peisajului. Îmi amintesc bine de un sergent cu privire bovină.

— Stop! Spuneți cine sunteți. Câți irlandezi blestemați sunteți? zicea, de parcă n-ar fi știut să numere până la doi.

— Doar noi, răspundea invariabil Tom.

Ne răsturnau ghiozdanele, căutau în caietele de gaelică, în fesurile de lână, în ghete și în ciorapii lungi. Nu găseau niciodată nimic. Dar pesemne că cineva ne-a turnat. Într-o zi ne-am oprit la control și imediat am mirosit ceva neobișnuit. Alături de soldați și de sergentul cu privire de bou se afla și un ofițer englez. Mai țeapăn decât un par, cu ochii lui de un gri transparent și cruzimea aceea ascunsă sub un ton catifelat. Ce mai, un ofițer englez ca toți ofițerii englezi.

— Stop! Spuneți cine sunteți. Câți irlandezi blestemați sunteți? a zis ca de obicei sergentul.

— Doar noi, a spus Tom.

— Nu, a zis ofițerul. Voi doi și bicicletele.

Și le-au făcut bucăți pe loc. Într-o bară de fier de la bicicleta mea au găsit scrisoarea. Nu era decât o notă de uz intern a republicanilor, care anunța suspendarea unei ședințe clandestine. Le-a fost de ajuns.

Procesul a fost spectaculos. Perucile, catifeaua grena a judecătorului, mobilierul de mahon din instanță, și toate

astea pentru doi copii. Un decor baroc menit să disculpe tribunalul pentru sentințele emise. Eu am avut noroc, un noroc nedrept. Avocatul, angajat de Blacktorne, a argumentat că erau două biciclete și un singur bilet. Drept care, unul din cei doi acuzați trebuia să fie nevinovat. Era mai mult decât o pledoarie, era o rugăminte, o portiță către bunăvoința judecătorului. Dar a avut oarece efect. Pe atunci, Blacktorne era considerat încă o instituție colaboraționistă model. Nu voiau s-o discrediteze acuzându-i pe elevii săi. Până la urmă, după cum mi-am dat eu seama, judecătorul nu dorea decât o umilire publică: m-a întrebat ce părere aveam despre chestiunea irlandeză. Prin asta mă îndemna la apostazie.

— Am ferma convingere că Irlanda și Anglia vor fi unite până la sfârșitul timpurilor de aceleași linii izobare.

— Vedeți, înălțimea voastră? a improvizat avocatul. Un elev excelent de la Blacktorne, viitor Tehnician de Logistică Marină. N-ar trebui să lăsăm ca o înfumurare juvenilă să-i distrugă cariera.

Tom a fost însă mai categoric:

— Cred, înălțimea voastră, că nici liniile izobare nu vor putea păstra Irlanda unită de Anglia.

La care avocatul n-a avut încotro și a spus că Tom era bolnav. Pe mine m-au condamnat la o amendă. Pe Tom l-au condamnat la doi ani de închisoare la Deburgh, unde avea să moară de o complicație pulmonară. Tipic pentru tiraniile civilizate. Mai întâi ameninți doi tipi cinstiți cu osânda, apoi îl eliberezi pe unul dintre ei, astfel se simulează o indulgență inexistentă. Dar n-am să uit niciodată atitudinea lui Tom de la acel proces. S-a declarat el proprietarul bicicletei. Adică, cel vinovat. Deși știa că închisoarea avea să-l ucidă, după proces a fost supărat pe mine. De ce? Pentru că prin răspunsul meu de papă-lapte riscasem să-l enervez pe judecător și să fac inutil sacrificiul său.

— Sunt patriotul cel mai tuberculos din toată Irlanda, a tunat el cu o zi înainte de proces, schimbând formula

obișnuită. El era un bolnav cronic, iar eu aș fi fost mai de folos cauzei. Raționamentul său empiric nu lăsa loc nici unei discuții. Trupul său nu era decât avangarda unei cauze, prin urmare, sacrificabil. Ca atâția alții, Tom considera că destinul personal este o armă: totul era să țintești bine. Iar în acea perioadă generozitatea însemna un glonț în plus. Privesc acum cu detașare și văd doi puișori cu pieliță încă pe ochi. Dar activiștii buni trebuie să aibă defectul puerilității. Aveam nouăsprezece ani.

Când am plecat de la Blacktorne încă nu eram major, așa că mi-a fost desemnat un tutore civil. De obicei, tutorii proveneau din familii sărace și singurul lor interes era subvenția plătită de administrație pentru a-l găzdui pe tânăr până la majorat. Soarta mi-a surâs din nou. Puteam înfrunta viața cu diploma de TLM, desigur, însă fără acel tutore n-aș fi fost niciodată altceva decât un băiat de la Blacktorne.

Individul era destul de neobișnuit: francmason, astronom, bun traducător din rusă și poet lamentabil. Și-a dat seama încă din prima zi de caracterul rebel care se ascundea în mine. Iar toate eforturile lui s-au îndreptat, în mod subtil, în direcția împiedicării mele de a mă înrola mai târziu în armata republicană. Din colaboraționism? Nu. Era unul dintre acei patrioți discreți, precum și un om pentru care violența reprezintă un soi de sacrilegiu civic.

Nu m-a lăsat să-mi caut de lucru înainte de a termina un program de studiu elaborat de el însuși. Printre exercițiile pe care mi le dădea erau unele ciudate și altele foarte ciudate. Compunerile pe teme politice purtau adesea titluri precum „Bazele stupidității omenești care justifică puterea politică a cezarilor, țarilor, kaiserilor și a parlamentarismului britanic" sau „Scrieți șase motive pentru care belgienii nu merită să aibă un stat și șase pentru care locuitorii din Quebec merită unul, și invers" sau „Comparați istoria imperiului lui Monomotapa cu o castană" Dar niciodată nu vorbea deschis despre Irlanda.

Nu toate exercițiile se rezolvau în scris, majoritatea erau practici solitare. De exemplu, una consta în șederea mea exact șase minute și treizeci de secunde în mijlocul unei poienițe. În acest răstimp, singura mea sarcină era să notez toate formele de viață existente într-un pătrat atent delimitat prin niște sfori. La început nu vedeam decât iarbă, dar treptat apărea o gamă incredibilă de insecte cățărătoare, zburătoare și subterane. Totul trăia, chiar și vântul, totul dovedea o unitate greu de exprimat în cuvinte. Ce mi-a spus tutorele meu în acea zi: „Au trecut șase minute și treizeci de secunde, acum imaginează-ți în scris a treizeci și una secundă." Titlul compunerii: „Elemente contingente din pătratul observat". Nu mă trântea niciodată la examen, dacă nu reușeam, mă obliga doar să repet exercițiul. La infinit, dacă era nevoie. Compunerea aia mi-a luat trei luni. Am tot repetat-o, am tot scris, până într-o zi când m-am mulțumit să scriu că „Singurul element contingent pătratului este pătratul."

Apoi, buruienile din pătrat. Trebuia să-l plivesc cu grijă. Mi-a cerut să separ buruienile de plantele folositoare. Cum nu cunoșteam nici una, mă vedeam silit să-l întreb înainte de a smulge una. Asta nu e buruiană, spunea despre unele, poți fierbe frunzele și face infuzie. Nici asta, zicea despre altele, e sparanghel sălbatic, deci comestibil, ba chiar delicios. Și nici asta, cum o să fie buruiană dacă face niște flori atât de frumoase în luna mai?

Până la urmă n-a rămas decât una. N-avea nici o utilitate, nu ascundea nici un secret. Niște frunze întunecate, ascuțite și toxice, o tulpină tare și urâtă. A oftat: de acord, e o plantă foarte rea, dar dacă o smulgem, ce sens ar avea celelalte? Nici unul, am răspuns. Și-atunci, la ce concluzie ajungem? Că nu există buruieni. Consideră că ai trecut proba.

Altele: să urmăresc un individ oarecare, ales de mine, timp de două zile întregi și să-i notez toate cuvintele, părerile, atitudinile, intimitățile etc. Cu maliție infantilă l-am

ales pe el, n-a protestat și la sfârșit mi-a cerut să fac o evaluare critică a individului. I-am spus că atunci când cunoști pe cineva în profunzime e imposibil să te erijezi în judecător. „Consideră examenul luat", mi-a spus.

Tot ce m-a învățat este că pe lumea asta există două feluri de atitudine: să optezi pentru viață și să optezi pentru moarte. Poți să fii cel mai umil dintre mineri și să alegi viața; sau literatul cel mai faimos din țară și din epocă și să alegi calea morții. N-are importanță. Îmi amintesc că a murit la trei zile după ce-am ajuns la majorat. Și-a luat rămas-bun pe patul de moarte, cu calmul celui care se retrage dintr-o afacere profitabilă. Îmi vorbea despre boala care-l măcina ca un critic care comentează o operă de artă a altcuiva.

— Vorbește-mi de proiectele tale, prietene, a spus mai apoi.

— Cum pot vorbi de astfel de lucruri dacă ești pe moarte? am replicat plângând cu lacrimi amare.

— Și ce te face să crezi că oameni ca mine mor? mi-a replicat.

Într-un fel, toate strădaniile acestui om au fost de două ori inutile. Toate lecturile cu care îmi însoțea exercițiile, al căror scop era să mă apere de asprimea lumii, n-au făcut decât și mai sensibilă o piele oricum prea fină. N-a fost vina lui. Mulțumită lui nu mai eram tinerelul ieșit de la Blacktorne. Dar Irlanda continua să fie aceeași, un factor pe care nu-l putea controla. La ce bun să-ți arate cel mai lucid om de pe lume soarele la miezul nopții? Pedagogia lui mergea în răspăr cu realitatea. Așa că am îmbrățișat cauza republicană cu toată dragostea pe care Tom o lăsase vacantă.

Mișcării republicane îi prisoseau brațele și-i lipseau creierele. Oricât de tânăr eram, aveam studii și, de asemenea, o cultură umanistă oarecum bizară. Conducerea a preferat să mă dedic logisticii, nu luptei directe. Am considerat mereu că destinele cele mai dramatice sunt marcate de ironie: Tehnicianul Logistic Marin de la Blacktorne,

TLM *first class*, a devenit Tehnician Logistic Subversiv, un TLS deloc mediocru, firește. Curând am intrat în mișcarea clandestină. În anii care au urmat, englezii au oferit o recompensă oricui le-ar fi dat o pistă prin care să pună mâna pe mine. La început au pus pe capul meu zece lire. Apoi cincisprezece. Apoi treizeci și cinci de lire și cincisprezece șilingi exact — meticulozitatea contabilă englezească poate fi extrem de sofisticată —, iar în cele din urmă patruzeci și cinci de lire sterline. Vai! N-am intrat în clubul restrâns al căpeteniilor care valorau peste cincizeci de lire. Presupun că nu meritam. Nu eram nici ideolog, nici general. Doar un om de legătură, plasat undeva între șefi și combatanții răspândiți prin toată țara. Dar chiar și așa poziția mea era foarte periculoasă. Uneori fugeam dintr-o gospodărie, pe geamul podului și în graba mare, cu un minut înainte de sosirea englezilor. Într-o seară au tras după noi pe când ne pierdeam în zare. Ne-au urmărit toată noaptea. Binecuvântați fie strămoșii vechii Irlande, care au construit demult acele ziduri din piatră care împânzesc peisajul: m-am refugiat în spatele lor și m-am făcut nevăzut prin labirintul lor. Ceea ce dovedește că în războaie participă la luptă forțele prezentului și cele ale trecutului.

Ca niște adevărați irlandezi, după fiecare eșec ne apucam să pregătim, plini de entuziasm, următorul eșec. Și totuși, exact înverșunarea asta de termite a fost cea care le-a tăiat până la urmă suflul dușmanilor. A fost o zi fericită. O zi în care, în timp ce mă plimbam prin Dublin, mi-am dat seama că nu mai purtam uniforma de camuflaj și eram în civil, pur și simplu. Diferența nu consta în haine, ci în faptul că nu-mi mai era frică. Englezii se retrăgeau.

Am spus că a fost o zi fericită, dar numai una. Foarte curând m-am trezit într-o lume dezolantă. Conducătorii noștri guvernau cu un despotism simetric cu cel al englezilor. Revelația nu vine brusc, refuzăm s-o acceptăm, ea se impune treptat. În definitiv, ce deosebire era între palatul

Buckingham și ședințele noului guvern? Își exercitau puterea după niște criterii la fel de practice, despotice și inumane ca și cele ale oricărui general englez. Nu făceau decât să mențină ordinea pe care o repudiaseră atâta. Pentru ei, Irlanda nu era scopul, ci argumentul pentru a ajunge la guvernare. Dar aici ajungeam la o contradicție gravă: Tom, sacrificiul lui Tom, al tuturor celorlalți Tom.

Patria noastră nu însemna o geografie, ci o idee de viitor. Patriotismul nostru nu presupunea că bărbații și femeile din Irlanda erau mai buni decât bărbații și femeile din Anglia. Sau că ar fi mai buni cartofii irlandezi decât cei englezești. Nu. Perversității imperiului englez noi îi opuseserăm o generozitate fără margini. Soldații dușmani nu erau mai mult decât niște cartușe umane, conduse de interesele cele mai întunecate ale planetei. Noi luptam cu o conștiință superioară despre libertate. Astfel că plecarea englezilor trebuia să fie prologul unei lumi diferite, mai binevoitoare, mai echitabilă. Dar iată că șefii noii Irlande se mulțumeau să înlocuiască numele ocupanților cu ale lor. Au schimbat culorile opresiunii, nimic mai mult. Era un fel de delir obscen: englezii nu apucaseră încă să părăsească Irlanda că noul guvern se și apucase să tragă împotriva vechilor camarazi.

Cum era cu putință, mă întrebam, ca după decenii, după secole de război împotriva Angliei, să profităm de prima boare de libertate pentru a ne omorî unii pe alții? Unde sălășluia acea uriașă capacitate omenească de a trăda principiile cele mai elementare? Am refuzat un post mărunt în noua administrație. Nu luptasem împotriva omnipotentei entități care e imperiul britanic pentru a o înlocui cu o replică a sa la scară mai mică. Nu mă puteam nici înrola în rândurile noilor rebeli. Un război civil nu este o cauză, ci un dezastru: oricât de incredibil ar părea, la un an după ce Anglia a părăsit țara muriseră mai mulți irlandezi decât în tot războiul anterior.

Nimeni n-avea de gând să se bucure de pace, nici noul guvern, nici foștii rebeli. Dintr-o dată, cei pentru care mi-aș fi dat și viața au devenit niște inși total de nerecunoscut. Înainte, oamenii ascundeau arme, acum armele ascundeau oameni. Lucrul cel mai insuportabil a fost să constat distanța enormă care mă despărțea de cei pe care-i crezusem atât de aproape. Nu puteam să-i urăsc. Era mai rău: pur și simplu, nu-i puteam înțelege. De parcă aș fi vorbit cu pietrele. Patria mea nu fusese niciodată a mea. Iar acum, când putea să fie, mă simțeam ca un străin în ea. Într-o noapte de insomnie mi-am amintit de Tom. Ce-ar fi făcut el? Ar fi gândit ca mine? Ar fi continuat rebeliunea ori s-ar fi dat cu noul guvern? În zori am ajuns la o singură concluzie: Tom era mort.

N-am abandonat eu o cauză; pot spune că ea m-a abandonat pe mine. În mine a murit ceva mai mult decât o simplă credință. Pierdusem toate sensurile cuvântului speranță. Într-adevăr: istoria Irlandei a fost mereu una a revoltei, o revoltă dreaptă prin excelență. Iar dacă această cauză irlandeză eșuase atât de clar, nici o alta n-avea să înflorească. Totul demonstra că oamenii sunt sclavii unei mecanici invizibile, însă menită reproducerii.

De-acum nu-mi rămânea decât să răspund la o întrebare: voiam să rămân într-o lume condusă de spirale de violență ce perpetuau nefericirea tuturor? Răspunsul era nu, niciodată și nicăieri, drept care am ales să fug într-o lume fără oameni. Acum nu mai fugeam de lege. Fugeam de ceva mai rău, mult mai rău.

* * *

Din Irlanda am trecut pe continent. Nu prea știam unde mă duc, doar de unde veneam. Din Franța în Belgia, iar de acolo în Olanda, cu intenția vagă de a rătăci veșnic, fără scop și fără țintă. Nu m-am gândit defel că diploma de TLM mi-ar fi putut sluji la ceva.

La Amsterdam își are sediul o corporație navală internațională. Recrutau personal maritim pentru tot felul de destinații de peste mări. M-am înscris pe o listă foarte lungă, dar diploma de TLM și lipsa de candidați au scurtat așteptarea.

Șeful de personal era un olandez bucălat, cu obraji roșii străbătuți de vinișoare violete. Trebuia acoperit urgent un post de meteorolog. Unde? La început, omul a evitat răspunsul. Iar pe măsură ce interviul avansa, mi-am dat seama că nu era atât vorba de a-mi demonstra capacitățile, cât de faptul că interlocutorul meu se străduia să mă facă să accept postul. În cele din urmă mi-a arătat insula cu o unghie trandafirie destul de încarnată. Mi-am zis că greșise: nu se vedea nimic, nici o suprafață desenată, nici măcar o pată, oricât de mică. Dar asta era harta Atlanticului de Sud, una la scară mai mare nu aveau. M-am uitat mai atent. Insula se afla la o încrucișare de coordonate. De aceea n-o vedeam: era atât de mică, încât liniile latitudinii și longitudinii o ascundeau sub cerneală.

— Și echipa de tehnicieni de acolo e numeroasă? am întrebat.

— Nu prea o să aveți viață socială, a răspuns tipul.

Avusesem o singură pretenție: ca numele meu să nu figureze în nici un registru. A acceptat înainte de a termina fraza. Când mi-a văzut semnătura pe contract nu și-a putut ascunde bucuria. Credea că mă păcălise.

3

După citirea scrisorii nu mai aveam chef să desfac bagajele. M-am așezat pe un taburet de lemn ca și cum aș fi obosit după un drum lung. Ce să fac? Nu era un moment bun, eram descurajat. Dar tristețea nu trece stând liniștit, așa că am hotărât să-mi mobilizez energia. M-am gândit că ar fi fost bine să mă duc la far. Dacă nu mă împăcam cu paznicul de far, măcar făceam exercițiu și goneam amintirile. Era posibil ca înstrăinarea individului să nu fi fost decât o zăpăceală trecătoare. Eram dispus să-l scuz. Căpitanul îi intrase în casă fără menajamente și cu aroganță de cocoș. Și-l găsisem dormind. Dar un paznic de far conștiincios doarme ziua și muncește noaptea, supraveghind regularitatea luminilor. Noi eram obișnuiți cu contactele omenești de pe vapor, promiscue și aproape obscene. El nu. E ușor de imaginat surpriza pe care a avut-o văzând doi necunoscuți care apar acolo, la capătul lumii.

Toată vitalitatea insulei se limita la pădure. Dar cu cât mă afundam în vegetația aceea, cu atât mai mult o asociam unui gen de viață în stare latentă, accidentală, temătoare și sterilă. De exemplu, hățișurile aveau niște ramuri groase și aparent solide. Dar când le îndoiai se rupeau ca niște morcovi. Într-o bună zi avea să vină iarna și zăpada va culca arborii la pământ. Pădurea te făcea să te gândești la o armată care semnează armistițiul înainte de bătălie. Totuși, la jumătatea drumului, m-am oprit ca să privesc o lespede mare de marmură din care ieșea o țeavă simplă

din bronz. Lespedea se sprijinea de un perete natural, încadrat de mușchi negru. Locul era bun, căci în lipsa altor locuri mai înalte, acolo se concentra un mic depozit de apă. Un șuvoi subțire țâșnea cu intermitențe din țeavă. Apa cădea într-o căldare mare din fier și dădea pe afară. Altă găleată, goală, aștepta alături. Am dedus că mă găseam lângă izvorul care aproviziona farul cu apă potabilă.

Ce ciudat selectăm obiectele care se înfățișează vederii noastre. La primul drum, cu căpitanul, izvorul a trecut neobservat. Nu-l văzuserăm pentru că ne uitam după niște semne mai importante. Dar acum eram singur, absolut singur, iar o țeavă de bronz care scuipă apă prezenta mare interes. M-am apropiat și am văzut deasupra țevii o inscripție cu litere neregulate, care spunea:

BATÍS CAFFÓ TRĂIEȘTE AICI.
BATÍS CAFFÓ A FĂCUT ACEASTĂ FÂNTÂNĂ.
BATÍS CAFFÓ A SCRIS ASTA.
BATÍS CAFFÓ ȘTIE SĂ SE APERE.
BATÍS CAFFÓ DOMINĂ OCEANELE.
BATÍS CAFFÓ ARE CEEA CE VREA ȘI VREA DOAR CEEA CE ARE.
BATÍS CAFFÓ ESTE BATÍS CAFFÓ ȘI BATÍS CAFFÓ ESTE BATÍS CAFFÓ.

M-am întristat. Adio speranțe de împăcare. Lespedea îmi vorbea limpede de o minte pe cât de spartă în bucățele, pe atât de irecuperabilă. Dar n-aveam altceva mai bun de făcut, așa că mi-am continuat drumul spre far. Ajuns la baza construcției, am găsit ușa încuiată. Alo, alo, am strigat imitându-l pe căpitan.

N-a răspuns nimeni; singurul zgomot care se auzea era cel al valurilor care se spărgeau de țărm. M-am gândit la inscripțiile de la fântână. Pesemne că era un om înfumurat, pentru că toate propozițiile începeau cu numele lui. Că era dominat de o personalitate șubredă sau de o egolatrie acută — defecte de obicei convergente — problema

era că trebuia să-și reafirme identitatea. Chemarea mea a devenit mai strategică, acum îi repetam des numele:

— Batís! Batís! am strigat punându-mi mâna pâlnie la gură. Batís! Hei, Batís! Te rog, deschide. Sunt eu, meteorologul.

Nici un răspuns. La vreo șase sau șapte metri deasupra mea era balconul. Îl priveam sperând să-l văd apărând acolo. Dar cum asta nu s-a întâmplat, mi-am îndreptat atenția către alte lucruri. Am văzut, de exemplu, că la baza balconului fuseseră adăugate bârne. La vizita precedentă mi se păruse a fi vorba de o schelă rudimentară. Mă înșelam. Nu semănau cu suporții de fier originali, care formau un triunghi cu zidul și picioarele balconului. Erau niște pari foarte ascuțiți. De fapt, tot balconul era înconjurat de ei, părând un arici artizanal. Bătea vântul și am auzit un zgomot ca de tinichele care se lovesc între ele. Porțiunea mai apropiată de sol era împânzită de corzi fixate de zid cu piroane. De corzi atârnau cutii goale, adesea câte două. Vântul le făcea să se ciocnească între ele și de zid, efectul era de talangă de vite. Alte amănunte de neînțeles: la îmbinările pietrelor fuseseră puse cuie cu vârful în exterior. Cuie și cioburi de sticlă, nenumărate cioburi. Soarele le făcea să scânteieze cu reflexe albastre și roșii. Mai sus nu mai vedeai cuie și cioburi. Iar până la înălțimea la care ar fi ajuns un om cățărat pe o scară de înălțime medie, pietrele zidului fuseseră unite cu o tencuială improvizată, lipindu-le, făcându-le să dobândească consistența unui zid incaș. Nici măcar unghia unui copil mic n-ar fi încăput printre ele. Am înconjurat farul: toată construcția era protejată de lucrările acelea absurde. Când am revenit la intrare, Batís Caffó era în balcon. Cu o pușcă cu două țevi îndreptată asupra mea. Cu toată nedumerirea mea, nu m-am lăsat intimidat:

— Salut, Batís, îți amintești de mine? Aș vrea să stăm de vorbă. În definitiv, suntem vecini. Ciudată vecinătate, nu crezi?

— Dacă te apropii, trag.

Experiența mea îmi spunea că dacă cineva vrea să ucidă pe altcineva nu-l amenință, iar dacă îl amenință n-are de gând să-l ucidă.

— Fii de înțeles, Batís, am insistat; un cuvânt prietenos...

N-a răspuns, continua să mă ațintească din balcon.

— Când îți expiră contractul? Îți vine curând schimbul? am întrebat doar ca să spun ceva.

— Întinde-o sau te omor.

Mai știam și că dacă cineva n-are chef să vorbească nu poate fi obligat s-o facă decât sub tortură. Iar eu nu eram un călău. Am ridicat din umeri și am plecat, fără grabă. Când să intru în pădure, m-am întors: stătea încă în balcon, cu picioarele depărtate și în poziție de trăgător alpin. Ba chiar ținea ochiul stâng închis.

* * *

Restul zilei aproape că nu mai e interesant. Am terminat de aranjat casa. M-a cuprins o emoție stranie. Mi-am mușcat până la sânge buza de jos, fără să-mi dau seama. Pe jumătate beat, pe jumătate treaz, pe jumătate trist, pe jumătate vesel, am aprins focul în cămin. Fumam și aruncam chiștoacele în foc. O grămadă de poeți vorbesc de dorul de patrie. N-am știut să apreciez niciodată arta poetică. Cred că durerea e o fază care precede limbajul, drept care orice efort în direcția aceasta e inutil. Iar eu nu mai aveam patrie.

În timpul acestor meditații melancolice s-a lăsat întunericul. Pe meleagurile acelea noaptea nu se anunță: cucerește dând asaltul. Am tresărit: semiîntunericul locuinței mele s-a luminat brusc cu o strălucire de lumină albă, apoi a dispărut. Farul. Batís îl aprinsese, lumina își începuse rotirile și, la fiecare din ele, îmi intra pe geam. Nu pricepeam un lucru. Farul bătea direct spre mine, ceea ce însemna că unghiul era foarte jos și nu era de folos vapoarelor afla-

te în larg. Ce tip posac, m-am gândit. Puteam presupune, de pildă, că venise pe insulă pentru a căuta singurătatea. Dar în cazul lui exercițiul solitudinii era tare ciudat. Din punctul meu de vedere, singurătatea autentică e interioară și nu exclude contactul amabil cu vecinii ocazionali. El în schimb alesese să-i trateze pe toți ca pe niște leproși. Oricum ar fi stat lucrurile, în clipele acelea ciudățeniile lui Batís mă interesau prea puțin.

Îmi amintesc că am aprins un felinar cu gaz. M-am așezat la masă și mi-am planificat orarul. M-am uitat în jur. În fund, căminul; în partea opusă a încăperii, eu la masă. La dreapta, ușa casei și patul, foarte asemănător cu cel din cabina de pe vas. Pe peretele celălalt, lăzi și pachete, totul foarte simplu. Puțin mai târziu am auzit un zgomot plăcut și îndepărtat. Asemenea unei mici turme de capre care se mișca pe undeva în depărtare. La început, am crezut că plouă, o ploaie cu picături mari și rare. M-am ridicat și m-am uitat pe geamul cel mai apropiat. Nu ploua. Luna plină arunca pete de purpură pe suprafața mării. Lumina ei cădea pe trunchiurile înfipte pe plajă. Puteai să-ți imaginezi fără efort membre umane nemișcate; ansamblul sugera o pădure de piatră. Dar nu ploua. N-am mai dat importanță subiectului și m-am așezat la loc. Atunci l-am văzut. Am văzut. Nebunia mi-a luat ochii, mi-amintesc că am apucat să-mi zic.

Ușa avea în partea inferioară un soi de deschizătură ca pentru pisici, o gaură rotundă acoperită cu o ferestruică mobilă. Pe acolo intrase brațul. Un braț întreg, gol, foarte lung. Căuta ceva înăuntru, cu mișcări de epileptic. Clanța, oare? Nu era un braț omenesc. Cu toate că felinarul și focul nu dădeau o lumină foarte puternică, la cot se vedeau trei oase, foarte mici și mult mai ascuțite decât ale noastre. Nici un gram de grăsime, mușchi curați, piele de rechin. Dar lucrul cel mai sinistru era mâna. Degetele erau unite cu o membrană care ajungea aproape până la unghii.

Uimirea a lăsat locul panicii. Am țipat de frică sărind de pe scaun. Auzind țipătul, mi-a răspuns un întreg cor. Erau peste tot. Înconjurau casa și strigau cu glasuri ciudate, amestec de răgete de hipopotami și urlete de hienă. Mi-era atât de frică încât propria mea groază părea incredibilă. Am privit pe altă fereastră, cu mintea paralizată.

Mai curând îi intuiam, decât îi vedeam. Erau cu o palmă mai înalți decât mine și mai slabi. Alergau în jurul casei. Cu o agilitate de gazelă. Luna plină le punea în evidență siluetele. De cum îi detectam, fugeau din raza mea vizuală limitată de fereastră. Unul se oprește în loc, dă din cap cu o vioiciune de colibri, țipă, fuge, se întoarce, i se alătură alții, își schimbă cu toții direcția, nu se știe de ce, totul cu o viteză fulgerătoare. În spatele meu, un zornăit: au spart geamul ferestrei de acolo. Pe Sfântul Patrick, îmi intrau în casă! M-au salvat doar instinctele lor necontrolate. Fereastra era un dreptunghi mic, dar ar fi permis trecerea unui corp cât de cât mlădios. Totuși, nerăbdarea îi făcea să se îmbulzească, toți voiau să sară înăuntru și asta le sporea înghesuiala. Farul a luminat scena. Un răstimp minim, o grozăvie maximă. Șase, șapte brațe mișcându-se ca niște tentacule, în spatele cărora urlau niște fețe ale unui subregn de batracieni, cu ochi ca ouăle, pupile ca acele, orbite adânci fără pleoape, fără sprâncene, guri mari lipsite de buze.

Am acționat mai mult din instinct decât din rațiune. Am scos din sobă un lemn mare, m-am dus la geam și, strigând, am lovit brațele care se agitau. Au sărit scântei, a curs sânge albastru, s-au auzit urlete de durere, zburau bucăți de lemn ars. Când ultimul braț s-a retras, am aruncat lemnul afară. Ferestrele aveau obloane interioare. Am vrut să le închid, dar o gheară m-a apucat de gât. Mă mir și eu de prezența mea de spirit. În loc să mă bat cu monstrul, l-am apucat de un deget. L-am răsucit până s-a rupt.

Mă depărtez dintr-o săritură, adun într-un sac tot jarul din sobă și-l arunc pe fereastră. Ploaia asta iscă impreca-

ții nevăzute, în răgazul obținut închid obloanele de lemn cât pot mai repede.

Mai rămâneau trei ferestre, toate cu obloanele interioare deschise. Altă cursă mortală. Săream de la una la alta, închizând obloanele și blocându-le. Pesemne că înțelegeau ce se-ntâmplă și înconjurau casa pe dinafară, până la fereastra următoare. Puteam urmări traseul glasurilor lor, extrem de agitate. Din fericire, eu ajungeam primul. Când am închis-o pe ultima, dezamăgirea lor s-a auzit ca o lamentație prelungă și înfiorătoare, un urlet simultan din zece, unsprezece, douăsprezece gâtlejuri, nu mai știu, frica încurcă orice calcul.

Rămăseseră pe lângă casă. Disperat, încercând să hotărăsc ce aveam de făcut, am căutat o armă. Toporul, toporul, toporul, îmi dicta creierul. Dar nu-l vedeam, n-aveam timp să-l caut și m-am mulțumit cu o lopată. Acum monștrii izbeau la grămadă într-o fereastră. Lemnul se clătina, dar drugul ținea bine. Nu urmau nici o tactică anume, atacau dezordonat și alandala. În condițiile date nici măcar nu puteam să mă apăr, puteam doar să aștept cine știe ce. Mi-am amintit de brațul din deschizătura ușii: era tot acolo. Vederea lui m-a adus pe marginea colapsului nervos. Cu toată tensiunea acumulată, cu o furie de care nu m-aș fi crezut niciodată în stare, m-am repezit la membrul acela oribil. L-am atacat mânuind lopata ca pe o ghioagă, apoi cu tăișul, pentru a-l tăia, dar tot mai rezista. Până la urmă probabil că i-am secționat o venă groasă, pentru că sângele a țâșnit cu presiune și brațul s-a retras cu o iuțeală de șopârlă.

Am auzit vaietele monstrului parțial mutilat. Tovarășii lui plângeau și ei. Loviturile în fereastră au încetat. S-a lăsat liniștea. Cea mai urâtă din câte mi-a fost dat să ascult. Știam, era limpede că erau afară. Deodată, cu toții împreună, au început să scheaune în cor. Miorlăiau ca niște pisoi care plâng după mama lor. Niște miorlăituri dulci, triste, lipsite de apărare. De parcă mi-ar fi spus ieși afară,

vino, totul n-a fost decât o neînțelegere, nu vrem să-ți facem nici un rău. Nu aveau pretenția să fie credibili, ci doar să sporească spaima. Miorlăiau atât de languros, după care se repezeau la ușă sau la ferestrele închise. Nu-i asculta, pentru numele lui Dumnezeu, nu-i asculta, mi-am spus. Am așezat cuferele în ușă. Am mai pus lemne pe foc, asta dacă le-ar fi dat prin gând să intre prin coș. Priveam neliniștit spre tavan. Acoperișul era acoperit cu țigle. Dacă își propuneau, îl puteau distruge și pătrunde. Dar n-au făcut nici una nici alta. Farul a luminat toată noaptea, monoton, strecurându-se prin crăpăturile casei la fiecare rotire. Niște raze subțiri și lungi, care apăreau și dispăreau cu regularitate de ceasornic. Toată noaptea au continuat să atace, ba ușa, ba o fereastră, la fiecare atac credeam că va ceda una dintre ele. Apoi, liniște.

Farul se stinsese. Am deschis cu mii de precauții o fereastră. Nu erau acolo. La orizont se întindea o fâșie delicată violetă și portocalie. M-am prăbușit ca un sac, ținând încă strâns lopata. În mine se luptau două sau trei senzații noi și necunoscute. După puțin timp a apărut soarele mic care plutea pe deasupra apelor. O lumânare aprinsă în beznă ar fi încălzit mai mult decât astrul voalat de nori. Dar era totuși soarele. La acele latitudini australe vara are nopți extrem de scurte. Aceea fusese, neîndoielnic, cea mai scurtă din viața mea. Mie mi se păruse cea mai lungă.

4

Din perioada mea de partizan învățasem o metodă: cea mai bună modalitate de a combate sentimentalismul și disperarea constă, fără doar și poate, în a privi problema sub aspect tehnic. Mi-am făcut următorul raționament: ești mort. Te afli pe o insuliță rece și izolată, la o distanță care face imposibil orice ajutor. Ești mort, ești mort, îmi repetam răsucindu-mi o țigară. Asta e situația ta actuală: ești mort. Așa că, dacă nu reușești să ieși din ea, n-ai pierdut nimic. Dar dacă reușești să te salvezi, ai câștigat totul: viața.

N-ar trebui să disprețuim valoarea gândurilor solitare. Țigara pe care o fumam a devenit, ca prin minune, tutunul cel mai bun din lume. Iar fumul care-mi ieșea din plămâni era ca un angajament al soldatului care se resemnează să lupte la Termopile. Eram epuizat, într-adevăr, dar oboseala se risipise. Nu mai suferεam de oboseală, oboseala mă suferea pe mine. Câtă vreme aveam să fiu obosit, câtă vreme pleoapele aveau să-mi cadă grele ca plumbul, eram în viață. Nu mă mai interesau motivele care mă aduseseră în acest colț uitat de lume. Nu mai aveam trecut, nu aveam viitor. Eram la capătul lumii, departe de toate. După fumarea țigării, eram extrem de departe și de mine însumi.

În ce privește situația obiectivă, nu-mi făceam iluzii. În primul rând, nu știam nimic despre monștri. Prin urmare, așa cum sugerează manualele militare, trebuia să prevăd campania din perspectivele cele mai rele. Atacau

și ziua și noaptea? Tot timpul? Organizați în cete? Cu perseverență anarhică? Cât timp puteam rezista cu resursele mele limitate, singur împotriva unei mulțimi? Firește, foarte puțin. Batís supraviețuise, evident. Dar el se baza pe o experiență pe care eu n-o aveam. Și pe far, o fortificație naturală: cu cât mă uitam mai mult la căsuța mea, cu atât mi se părea mai mizerabilă. Se impunea o singură concluzie: n-avea rost să mă întreb despre soarta predecesorului meu.

Oricum ar fi stat lucrurile, n-aveam altă soluție decât să stabilesc o formulă de apărare organizată. Dacă Batís dispunea de un mic fort vertical, eu aveam să-mi înconjor casa cu o tranșee. Problema cerea însă timp și energie: pentru un singur om, a săpa atâta însemna un mare efort. Pe de altă parte, monștrii aveau o agilitate de panteră, constatasem asta, așa că șanțul trebuia să fie lat și adânc. Iar eu eram epuizat, de la sosirea pe insulă nu dormisem nici un ceas. În plus, dacă aveam să muncesc și să mă apăr tot timpul, nu-mi mai rămânea răgaz de odihnă câtuși de puțin. Aveam în față o dilemă foarte simplă: să mor fie ucis de monștri, fie înnebunit de oboseală, fizică și mintală. Nu trebuia să fii un geniu ca să-nțelegi că cele două posibilități erau convergente. M-am hotărât să simplific cât mai mult lucrările. Deocamdată, mă voi mărgini să sap niște gropi în dreptul ferestrelor și al ușii. Cu convingerea că avea să fie suficient. Am săpat așadar niște gropi în formă de semicerc, apoi am înfipt pe fund pari ascuțiți cu un cuțit, folosindu-mă pentru cei mai mulți de trunchiuri aduse de pe plajă. În timp ce le adunam, foarte aproape de apă, mi-a venit o idee logică. Prin formă, prin palmele cu membrană, totul sugera că monștrii proveneau din adâncul oceanului. Mi-am zis că, în acest caz, focul va fi o armă primitivă dar foarte utilă. Da, teoria elementelor opuse. Dacă se știe că fiarele se retrag instinctiv din fața focului, de ce n-aș obține rezultate bune cu niște animale amfibii?

Mi-am întărit apărarea cu grămezi de lemne, la care am adăugat și cărțile. Flacăra hârtiei durează mai puțin, dar e mai intensă. Astfel, mi-am zis, poate că am să le produc o surpriză fulminantă. Adio, Chateaubriand! Adio, Goethe, Aristotel, Rilke și Stevenson! Adio, Marx, Laforgue și Saint-Simon! Adio, Milton, Voltaire, Rousseau, Góngora și Cervantes! Prieteni dragi, sunteți venerați, dar admirația nu trebuie să se amestece cu necesitatea: sunteți contingente. Am zâmbit pentru prima dată de când începuse drama, pentru că, în timp ce alcătuiam grămezile, le stropeam cu gaz și înjghebam un canal pentru a le uni între ele cu viitorul rug, am descoperit că o singură viață, chiar și a mea, valora mai mult decât opera tuturor geniilor, filozofilor și literaților omenirii întregi.

În fine, ușa. Dacă săpam o groapă în fața ei și o împănam cu țepe, era limpede că îmi închideam propria ieșire. Așa că, mai întâi de toate, m-am apucat să construiesc un podeț de lemn pe care să-l întind deasupra gropii. Dar nu mai rezistam, ajunsesem la capătul puterilor. Săpasem sub ferestre, adunasem lemne, le transformasem în lăncii și le înfipsesem. Pe o a doua linie de apărare, ceva mai departe, clădisem grămezile de lemne și de cărți și le unisem cu o dâră de gaz. Soarele apunea. Ar putea să fie pusă la îndoială puterea mea de judecată, dar în nici un caz instinctul meu: se lăsa noaptea și un simț atavic îmi spunea că întunericul este imperiul animalelor de pradă. Trezește-te, trezește-te, îmi repetam cu glas tare, nu adormi. Cum n-aveam destulă apă, mi-am stropit fața cu gin rece. Apoi, un timp mort. Nu se întâmpla nimic, așa că mi-am oblojit bășicile de la mâini, care-mi ieșiseră când adunasem jarul, precum și gâtul zdrelit de ghearele ucigătoare. Groapa din fața ușii nu era gata, dar asta mă preocupa cel mai puțin. Am format o baricadă solidă din bagaje.

Am afirmat mai înainte că scrisoarea de la superiorii mei fusese cât pe-aci să mă omoare. E un mod de a vedea lucrurile. Scrisoarea aceea a fost motivul pentru care n-apucasem

să deschid ultimele două lăzi. Am făcut-o acum, mai mult pentru că mă temeam să nu-mi pierd puterile dacă mă relaxam. Și sunt sigur că nimeni, niciodată și nicăieri n-a simțit atâta bucurie deschizând un paralelipiped de lemn. Am ridicat capacul, am rupt cartonul și înăuntru, protejate de paie, se găseau două puști fabricate de firma Remington. Cea de a doua ladă conținea două mii de cartușe. Am izbucnit în plâns ca un copil, în genunchi. Nu e cazul să mai spun că erau un cadou de la căpitan. Pe parcursul călătoriei făcuserăm schimb de păreri, și-a dat seama că eu uram militarii și militarismul. Sunt un rău necesar, îmi spunea. Lucrul cel mai rău cu militarii, îi replicam eu, este că sunt ca niște copii, iar toată onoarea pe care le-o aduc războaiele se rezumă la un singur lucru: să poți să le explici. Am avut multe discuții seară de seară; el știa că dacă mi-ar fi oferit arme de foc le-aș fi refuzat; cu multă discreție, în ultima clipă, a adăugat aceste lăzi la bagajul meu. Ce mai, dacă aș avea cincizeci de oameni precum căpitanul aș fonda o țară nouă, o patrie deschisă, pe care aș boteza-o Speranța.

S-a întunecat. S-a aprins farul. L-am blestemat pe Batís, Batís Caffó. Numele acesta era pe veci îngemănat cu infamia. Nu mă interesa că era nebun, tot ce mă preocupa era că el știa de existența monștrilor și că nu-mi spusese nimic; îl uram cu virulența neputinței. Am mai avut timp să improvizez niște deschizături pentru tras prin ferestre, orificii rotunde prin care să pot scoate țeava puștii. Iar deasupra, niște vizoare lungi și înguste. Astfel puteam vedea în afară fără să trebuiască să deschid obloanele. Dar nu se întâmpla nimic. Nici o mișcare, nici un zgomot suspect. Pe fereastra care dădea spre mare puteam vedea țărmul. Oceanul era calm, valurile nu loveau nisipul, aproape că îl mângâiau. Dacă aveau să vină, de acolo urmau să vină. M-a cuprins o nerăbdare ciudată. Doream să văd sute de monștri atacând casa. Orice, numai așteptarea aceea exasperantă nu. Voiam să trag în ei, să-i omor unul după al-

tul. Toate buzunarele hainei erau pline de cartușe. Greutatea lor mă reconforta și-mi dădea curaj. Gloanțe arămii în buzunarul stâng, gloanțe în cel din dreapta, gloanțe în buzunarele de la piept. Mâncam gloanțe. Strângeam pușca atât de tare că venele de la mâini se umflaseră ca niște râuri albastre. La brâul cu care mă încinsesem pe deasupra hainei aveam un cuțit și un topor. Și au venit, firește.

Mai întâi au apărut niște capete care se apropiau de țărm. Un fel de mici geamanduri mobile care se apropiau ca niște dorsale de rechini. Trebuie că erau zece, sau douăzeci, nu știu, o trupă întreagă. Când ajungeau pe nisip deveneau reptile. Pielea udă semăna cu oțelul uns. Se târau câțiva metri apoi se ridicau în picioare, erau perfect bipezi. Dar înaintau cu torsul ușor înclinat, de parcă ar fi mers împotriva unui vânt puternic. Mi-am amintit de zgomotul ca de ploaie din noaptea precedentă. Picioarele acelea de rață erau evident în afara elementului lor obișnuit. Pășeau strivind nisipul și pietrișul și lăsând urme adânci, ca și cum ar fi mers printr-o zăpadă afânată. Din gâtlejuri le ieșea un murmur de complot general. Asta mi-a fost de ajuns. Am deschis fereastra, am aruncat un ciot arzând care a aprins petrolul, lemnele și grămezile de cărți, și-am închis-o la loc. Trăgeam prin ambrazură fără să am o țintă precisă. Făpturile s-au risipit țopăind ca niște lăcuste de pe altă lume, orăcăind sălbatic. Nu vedeam nimic. Doar flăcările, la început foarte înalte, și pe ei profilați în spatele acestora, trupuri care săreau ori dansau cu o energie sabatică, în timp ce eu strigam. Săreau, îngenuncheau, se adunau și se dispersau, încercau să ajungă la ferestre, se dădeau înapoi. Monștri, tot mai mulți monștri. Din toate părțile. Mergeam de la o fereastră la alta, scoteam pușca, trăgeam orbește un foc, două, trei, patru, încărcam înjurând ca un barbar împotriva Romei, trăgeam, reîncărcam, ore în șir, sau poate doar câteva minute, nu mai știu.

Intensitatea rugului scădea. Mi-am dat seama că focul era în primul rând o protecție de susținere a moralului.

Dar plecaseră. La început, nu am prins de veste. Trăgeam întruna, până când un cartuș s-a blocat în armă. Am manipulat frenetic încărcătorul, degeaba. Unde o fi cealaltă pușcă? Alunec pe cartușele goale aruncate pe jos și cad. Cele netrase îmi cad și ele din buzunare. Vreau să le adun, dar le încurc cu celelalte. Mă târăsc până la lada cu muniție, scot un pumn de gloanțe, foarte reci. Toate astea îmi iau ceva timp. Și-atunci constat, cu mirare, că răgetele monștrilor nu se mai aud. Răsuflu ca un câine bătut. Mă uit prin ambrazuri. Cât văd cu ochii, nici un dușman. Flăcările abia dacă mai sunt de o palmă, mai degrabă albastre decât roșii. Pâlpâie și lemnele trosnesc. Farul mătură peisajul cu o intermitență periodică. Oare ce perfidie or pune la cale? N-aveam încredere. Noaptea era încă în toi.

În depărtare, o detonație a perforat aerul. Ei bine? Batís trăgea, atacau farul. Mi-am ascuțit auzul. Vântul îmi aducea în rafale zgomotul luptei. Monștrii urlau precum uraganul acolo, la celălalt capăt al insulei. Batís trăgea rar, ca și cum ar fi ales ținte sigure. După fiecare tir, mârâiturile acelea sub-umane se auzeau mai tare. Dar moderația cu care trăgea pușca lui Batís vorbea de un individ calm, de cineva care se comportă mai curând ca un îmblânzitor de lei experimentat, decât ca unul care dansează pe marginea prăpastiei. Râdea? Poate, dar nu puteam să jur asta.

Apoi, un vânt înghețat a înlocuit zgomotul de bătălie. Aerul scutura coroanele copacilor din apropiere. Șuier de crengi și frunze zbuciumate, atât. Dezorientarea mea era și mai mare. Părea să se fi terminat, dar nu puteam lăsa garda jos. Cine putea să mă asigure că n-aveau să revină? Dar nu s-a mai întâmplat nimic.

* * *

Au venit zorile: lumina filtrată ca printr-o pânză dată prin făină. În ciuda bandajelor și unguentelor, bășicile mi

se inflamaseră. Probabil din cauza forței cu care strânsesem pușca în tot acest timp. Respirația îmi mirosea a tutun uscat; în gură aveam fiere cu gust de zahăr ars. Starea mea generală era deplorabilă. Genunchii slăbiți, mușchii gâtului înțepeniți, vedere neclară, cu puncte galbene. Dacă mi-era milă de mine, monștrii n-aveau să mă ierte. Grămezile de lemne și cărți încă fumegau. M-am apucat să sap în fața ușii. Și, pe la jumătatea dimineții, o vizită absolut neașteptată.

Batís era imaginea perfectă a unui vânător siberian, voluminos și ursuz. Purta o căciulă de pâslă cu urechi și o haină zdravănă cusută cu fire groase și multe, plină de catarame. Curele de-a curmezișul pieptului, de care atârnau pușca în față și un fel de harpon în spate. Mergea încet, dar foarte sigur de el, cu o indolență elefantină și pas greu. Evident, nu pot spune că m-am bucurat să-l văd. Eram vârât pe jumătate în groapă. M-am oprit din săpat.

— Simpatici, nu? Vorbesc de oamenii-broască, a spus el aproape prietenos. După care a zis, alb, schimbându-și brusc tonul: Credeam c-ai murit.

Mi-am reprimat o reacție agresivă. Aveam nevoie de el, iar dacă ești pătimaș strici manevrele diplomatice.

— Ține, mi-a întins o găleată în care era un săculeț cu fasole. Și poți folosi și fântâna.

O spunea pe tonul cu care vorbești celor în agonie: le oferi totul, în afară de adevăr.

— Am nevoie de ceva mai mult decât un sac cu fasole, Batís, am spus din groapă. Farul, Batís, farul. În afara lui sunt un om mort.

— La noapte o să plouă, a spus privind cerul. Asta nu-i bine. Ploaia îi enervează pe oamenii-broască.

— Fii înțelegător, am protestat. Ce sens are să luptăm fiecare pe partea lui? Când suntem înconjurați de prădători cauza oamenilor e una singură.

— Poți lua câtă apă vrei, consider-o a dumitale. Și fasolea. Am și cafea. Vrei cafea? Sigur că vrei cafea. Ai nevoie de cafea, de multă cafea.

— De ce mă respingi? Ar trebui să ții seama de intențiile mele, nu de prezența mea.

— Prezența dumitale îți determină intențiile. Nu poți înțelege. N-ai să înțelegi niciodată.

— Chestia e că putem să ne înțelegem, am spus eu.

— Chestia e că eu sunt mai puternic, a spus el.

Nu-mi venea să cred. Am țipat:

— Să ucizi sau să lași pe cineva să moară e tot aia! Ești un asasin, am decretat, un asasin! Orice tribunal din lume te-ar condamna. Prin acțiune sau prin omisiune, mă arunci în groapa cu lei. Te adăpostești în farul dumitale și privești spectacolul precum un patrician în coloseum. Ești mulțumit, Batís? am mârâit tot mai indignat.

S-a așezat în genunchi. Acum capetele noastre erau la aceeași înălțime. Și-a încrucișat degetele și și-a dres glasul. Protestele mele nu-l afectaseră.

— În far nu e loc pentru încă unul, asta e cert. Nu mă aștept să pricepi, doar să accepți. A făcut o pauză lungă fără a îndrăzni să mă privească în ochi, apoi: ieri am auzit împușcături. Mă întreb dacă armele noastre sunt compatibile...

N-a terminat fraza, m-a lăsat să ghicesc singur restul. Rezista de mult timp pe insulă și precis că i se cam terminau gloanțele. Asta era culmea răutății: pe de o parte, viața mea nu-l interesa, pe de altă parte, îmi cerea muniție pentru a și-o apăra pe a sa. Și totul în schimbul unui săculeț cu fasole. I-am aruncat o lopată de pământ în față:

— Ține! Ți se pare destul de compatibil? Criminalule!

Am ieșit din groapă. Cu o lovitură de picior am aruncat cât colo găleata cu fasole. Gestul l-a nedumerit mai mult decât orice argument.

— Nu vreau violență! Chiar dacă nu crezi, nu-ți doresc răul. Nu sunt un asasin, a spus, dar în același timp și-a

scos harponul de la spate. Nu mă amenința fățiș, doar îl ținea cu ambele mâini, între noi doi. Pleacă de aici, întinde-o, am țipat întinzând brațul, așa cum gonești un sărăntoc dintr-un restaurant scump. Dar nu pleca. Timp de câteva clipe a adoptat o postură defensivă, fără să renunțe la obiectivul său. Pleacă de aici, țestoasă cu chip de om, marș, îl insultam eu îndreptându-mă hotărât către el. Batís se dădea încet înapoi fără să se întoarcă cu spatele la mine. Eu nu însemnam nimic, doar o piedică între el și gloanțe. Și-a dat seama că n-avea să reușească. S-a răsucit și-a plecat cu un aer de indiferență absolută.

— Într-o zi ai să plătești! Ai să plătești pentru asta, Caffó! l-am blestemat când încă nu dispăruse în pădure. Dar nu s-a ostenit să-mi răspundă.

Acum eram sigur că atacau doar noaptea. Batís venise înarmat, desigur, dar mai curând pentru a se apăra de mine decât de monștri. În caz contrar nu s-ar fi plimbat cu atâta nepăsare prin insulă. Din păcate, asemenea certitudini veneau prea târziu pentru mine. Mă temeam ca prima mea odihnă să nu fie și ultimul somn. Cine mă asigura că aveam să mă trezesc pe seară? Cine mă asigura că, o dată adormit, n-aveam să mă scufund într-o somnolență fatală? Mi-era la fel de frică de monștri ca și de lipsa de apărare. Și totuși, pe parcursul zilei am avut câteva momente de sfârșeală. Nu se poate spune că aș fi dormit. Era o somnolență narcotică. Eram mai aproape de *delirium tremens* decât de onirismul propriu-zis. În fața mea, la granița treziei, mi-a apărut un amestec de viziuni, amintiri, miraje și halucinații fără sens. Am văzut un loc din portul Amsterdam, sau din Dublin, nu știu. Pete de păcură pluteau pe suprafața apei, care se lovea de pilonii de lemn cu un plescăit sec. M-am văzut în casa de pe insulă. Un demon antropomorf dormea în patul meu; eu întindeam o mână și aproape că-l atingeam cu vârful degetelor. Mă trezeam, mai mult sau mai puțin. Nu vreau să mor, nu vreau să mor. Ce-o să-mi facă, ce-o să-mi facă?

* * *

A treia noapte albă. Cât poate trăi omul fără să doarmă? După cum pronosticase Batís, a plouat cu găleata. Cu tunete și fulgere. Primul strat de nori era foarte jos. Deasupra lui, explozii albe, întinse ca niște lacuri, efemere ca o scăpărare scurtă de chibrit. Tunetele răsunau ca o mie de farfurii făcute țăndări cu ciocanul. Prin ambrazuri vedeam marea fierbând. Orizontul nocturn scânteia de parcă șiruri de crucișătoare ar fi purtat o bătălie navală. Fulgerele perforau cerul și cădeau cu o verticalitate fragmentată și deviată.

Apoi ploaia s-a transformat într-o perdea opacă. Vizibilitatea exterioară s-a redus la câțiva metri, la câțiva centimetri. Apa plesnea acoperișul de ardezie, se scurgea până la margini și se prăbușea în cascade zgomotoase. De data asta nu i-am văzut venind. Brusc, ușa s-a transformat într-o tobă lovită de duzini de pumni furioși. Răsuna atât de tare, că bagajele care o întăreau pe dinăuntru, pe post de baricadă, au căzut. Eu la fel. Am căzut în genunchi. O vrajă rău-voitoare mă făcea să mă prăbușesc, să capitulez. Ploaia de pumni slăbea ușa și voința mea de luptă.

Toată oroarea lumii se concentra în ușa aceea tremurătoare. Mă aflam dincolo de capitulare, dincolo de nebunie; dar încă nu și dincolo de resemnare sau de apatie, așa că nu-mi puteam accepta soarta liniștit. Nu auzeam glasul monștrilor, doar ploaia și loviturile, dese, care se suprapuneau. Am început să plâng cu lacrimi mici, mușcându-mi un pumn, știind că nici o providență n-avea să mă scoată vreodată de pe insulă. Ușa ceda. Tremura ca o frunză de dafin într-o oală care fierbe, dintr-o clipă într-alta avea să sară în bucăți. Paralizat, hipnotizat, eram incapabil să-mi iau ochii de la ușă. Și chiar în ultimul moment s-a produs o minune, dar invers.

Nu mai aveam nevoie de salvare, era inutil. În câteva clipe aveam să fiu un hoit. Miracolul era că nu-mi păsa

că aveam să mor. De fapt, eram deja mort. Eram mort și, acceptând asta, poziția de *foetus* în care stăteam într-un colț mi s-a părut inutilă ba, mai mult, ridicolă. Eram mort, dar nu tremuram. Eram mort, iar înainte de a muri mi se dăduse ocazia să cunosc esența abisului. Căci ce putea fi ușa ce se zgâlțâia decât ideea în stare pură a groazei? Eram atât de lipsit de puteri că m-am târât. Ultima mea voință era să ating ușa cu vârful degetelor. De parcă atingerea ei mi-ar fi revelat vreun izvor de înțelepciune universală, o cunoaștere răspândită pretutindeni, dar care le este la îndemână doar celor primiți în audiență în palatele luminii. Mă despărțeau de ea câțiva centimetri. Mâna mi se întindea spre ușă ca spre un perete de sticlă. Dar chiar atunci un monstru a lărgit cu lovituri de pumn deschizătura. Brațul a intrat prin gaură, a căzut ca o coadă de scorpion și m-a apucat de gleznă.

— Nu!

Într-o clipă, am trecut de la spiritualitatea cea mai înaltă la animalitatea cea mai primară. Nu, nu voiam să mor. Am mușcat mâna aceea cu toți dinții și toate măselele, înfigându-mi incisivii, rupând oasele mai mici și sfâșiind membrana care unea degetul gros de cel arătător. Deținătorul ei a scos un strigăt de durere prelung, interminabil, dar nu mi-a dat drumul. Am forțat și mai mult, trăgând îndărăt, sprijinindu-mă de călcâie, până când ceva a cedat. Din cauza elanului mi-am lovit țeasta de dușumea. Fața și părul mi-erau pline de sânge albastru, care mi se scurgea pe bărbie și pe mâini. M-am răsucit ca o maimuță beată, nereușind să mă ridic în picioare. Mai târziu, mult mai târziu, aveam să înțeleg că eu scoteam sunetele acelea îngrozitoare ținând dinții strânși. Întâmplător, mâinile au dat peste o pușcă. Am încărcat-o orbește, fără să privesc nimic. Gloanțele au străpuns ușa. Au făcut găuri în ea. Fâșii de talaș de culoarea untului zburau în sus. Ei urlau ca o haită de câini dezamăgită. Ușa a devenit o strecurătoare. Plecaseră, dar continuam să trag. Furtuna se

îndepărta. Când s-a crăpat de ziuă, ploaia era doar o burniță fără putere. De-abia când s-a luminat, mi-am dat seama că țineam gura strânsă, înțepenită și plină. Am scuipat o jumătate de deget și o membrană mai mare decât un fluture brazilian.

Ultimul fulger din noaptea aceea mi-a luminat mintea. Împotriva mea aveam o mie de monștri. Dar de fapt ei nu erau dușmanii mei, tot așa cum cutremurele nu sunt dușmanii clădirilor, ci doar se manifestă.

Singurul meu dușman avea un nume și se chema Batís, Batís Caffó. Farul, farul, farul.

5

Nu eram un trăgător bun. Aici nu mă ajuta nici măcar trecutul meu de militant: nu trăsesem niciodată cu o armă. Acum antecedentele mele aveau o doză bună de sarcasm: primisem, ascunsesem și distribuisem sute de puști, dar mă folosisem prea puțin de ele. Oricum, eram hotărât să mă antrenez și, e lucru știut, la nevoie înveți repede. Pușca Remington era prevăzută cu un înălțător pentru distanță. Îl fixam la cincizeci, șaizeci și cinci, la o sută de metri și încercam să nimeresc cutiile goale de spanac. Astfel m-am lovit de un prim obstacol. Toată dimineața am exersat cu rezultate submediocre. Slăbiciunii fizice i se adăuga cea mintală. Epuizarea generalizată îmi afecta simțurile. Încercam să țintesc, închideam un ochi și vedeam dublu. Sistemul meu nervos se prăbușea în ritm accelerat. Amenințării mortale și permanente i se adăuga lipsa de somn, această tortură mai veche. Ritmurile fiziologice, mai mult decât alterate, dispăruseră. Dădeam ordine trupului meu, precum un colonel către regimentul său. Mănâncă. Bea. Mișcă-te. Urinează. Nu dormi! Da, nevoia de somn și frica de somn. Trăiam într-o zonă mintală în care insomnia și somnambulismul se confundau. Îmi spuneam fă asta sau asta. Încarcă pușca sau aprinde-ți o țigară. Gloanțele nu intrau pentru că încărcătorul era plin și nu-mi aminteam când îl încărcasem. Îmi puneam o țigară între buze și constatam că deja fumam una.

Dar acum aveam o misiune. Până în acest moment mă limitasem să rezist doar ca să rezist, fără nici un orizont

de așteptare. Acum, pentru prima dată, controlam un fel de inițiativă. O dată hotărârea luată, mă mișcam prin pădure cu spiritul ușor al luptătorului de gherilă. Purtam îmbrăcăminte discretă, în tonuri mate și, în măsura posibilităților oferite de garderoba mea, alesesem culori asemănătoare vegetației în care aveam să mă ascund. Mănușile din piele făceau mai suportabile frigul și bășicile. M-am postat la vreo optzeci de metri de far. Orice franctiror ar fi ales locul acela privilegiat. În spatele meu, vegetația era destul de deasă pentru a-mi ascunde silueta. În față, camuflându-mă, ultima linie a copacilor nu mă împiedica să am o vedere perfectă asupra ușii și a balconului. M-am cățărat pe o creangă înaltă și solidă. Avea o concavitate care-mi permitea să asigur poziția armei. Am țintit ușa. Dacă ieșea de acolo, era un om mort. Dar n-a dat nici un semn de viață, n-a apărut toată ziua și când a asfințit n-am avut încotro și m-am retras de frica monștrilor.

Din fericire, a fost o noapte liniștită, dacă pot spune așa. N-au atacat casa. Cred că unii au dat târcoale farului, i-am auzit, și-am auzit și că Batís a tras un foc de armă, dar asta a fost tot. Eram incapabil să trag vreo concluzie. Poate că-i învățasem minte. Precis că gloanțele pe care le trăsesem prin ușă răniseră câțiva. Sau poate, pur și simplu, în noaptea asta nu erau prea înfometați. Cine știe? Nu urmau nici o logică, cu atât mai puțin vreo strategie militară. Până la urmă mi-am permis chiar luxul de a închide ochii într-un simulacru de odihnă, un repaus fals dar plăcut. La prima lumină a dimineții aveam să-mi reocup locul în copac.

De data asta n-am avut de așteptat prea mult. Nu stăteam nici de jumătate de oră la pândă, când a ieșit în balcon. Pe jumătate gol, expunându-și torsul de boxer veteran. Se sprijinea de grilajul ruginit cu brațele depărtate; nemișcat, cu ochii închiși, bărbia ridicată, lăsându-și fața în bătaia apaticului nostru soare. Ai fi zis că-i o statuie dintr-un muzeu de ceară. Era o țintă perfectă. Mi-am sprijinit pa-

tul puștii de umăr, am închis ochiul stâng. În prelungirea țevii se afla pieptul lui. Dar am ezitat. Dacă nu nimeream? Dacă doar îl răneam, grav sau superficial? Dacă apuca să se refugieze înăuntru, pierdeam totul. Chiar dacă ar fi murit după o lungă agonie, tot ar fi închis blindajul balconului. Cu o frânghie și un cârlig aș fi reușit să-l escaladez, dar nu și să forțez plăcile de fier, un fel de obloane suprapuse peste ferestrele balconului. Mi-am spus toate astea, și-n același timp mi-am repetat, nu, nu e asta, știi prea bine de ce.

Pur și simplu, nu puteam să-l ucid. Nu eram un asasin, oricât de mult m-ar fi împins la așa ceva împrejurările. Să tragi într-un om era mai mult decât să țintești un corp; însemna să ucizi tot timpul pe care-l trăise. Batís se afla în cătarea armei și-i puteam vedea biografia. Îmi imaginam timpul lui de dinainte de far. Împotriva voinței mele, impunându-se minții mele, recream mirările lui Batís copil, cu mult înainte de drumul care avea să-l aducă pe insulă; modestele lui succese din tinerețe, dezamăgirile și frustrările produse de o lume pe care n-o alesese. Câte lovituri o fi primit chiar de la mâinile care aveau suprema misiune de a-l iubi? Acum, redus la condiția de țintă, lipsit de apărare, vulnerabilitatea sa apărea întreagă. De ce o fi venit la acest far? Era o ființă crudă sau doar o catapultă a cruzimii? Batís era pur și simplu un om care stătea la soare, pe jumătate gol. Nu purta nici o uniformă care să justifice un glonț. Și dacă a răpi viața unei ființe omenești reprezintă din capul locului o misiune dureroasă, a o ucide în timp ce stă la soare mi se părea, ca să vezi, ceva mult mai abominabil.

M-am dat jos din copac, foarte supărat pe mine însumi. Mă întorceam spre casă dându-mi pumni în cap. Idiotule, ești un idiot, îmi spuneam. Monștrilor le este indiferent că devorează un sfânt sau un depravat: tot carne e. Ești pe insulă, pe insula tuturor infamiilor. Aici nu rezistă dragostea pentru aproapele tău și nici filozofia, nici poetul și nici

generosul, doar un Batís Caffó. Străbăteam așadar drumul care mă ducea acasă și m-am oprit la izvor. De când debarcasem pe insulă nu băusem decât gin. M-am aplecat spre găleata lui Batís care rămăsese acolo. Dar înainte de a bea m-am uitat la imaginea mea în apă.

Cu greu puteam crede că acela eram eu. Patru zile de nesomn și de luptă făcuseră ravagii. Barba îmi crescuse, eram palid ca un mort. Mai ales ochii semănau cu ochii unui nebun irecuperabil. Irisurile albastre erau insulițe înconjurate de un roșu intens. Cercuri violet închis se întindeau pe pleoape și sub ele. Frigul și frica îmi pârjoliseră buzele. Prin bandajul de pe rana de la gât, gros ca un fular, ieșeau dâre de sânge închegat, cheaguri umede și puroi. Corpul meu uitase arta cicatrizării. Unghii rupte. Eram acoperit de un strat ca de păcură. Am apucat o șuviță de păr de deasupra urechii și-am constatat teribil de uimit că bătea spre un alburiu încărunțit. Mi-am băgat capul în găleată și mi l-am frecat ca o muscă zăpăcită. Nu era de-ajuns. Anatomia mea era acoperită de o murdărie biblică. Am lepădat pușca, munițiile și cuțitele, mi-am scos de pe mine haina, pulovărele de lână, cămășile, cizmele, ciorapii și pantalonii, m-am despuiat de parcă o epidemie ar fi infectat fiecare fel de îmbrăcăminte, după care am escaladat peretele de unde ieșea apa.

Acolo sus ploaia de peste noapte crease un fel de bazin. Apa nu-mi ajungea decât până la genunchi. M-am întins. Frigul îmi făcea bine. Îi eram recunoscător, căci îmi revitaliza simțurile, îmi reda luciditatea și vigoarea. Firește, m-am gândit la Batís. Fântâna putea fi o capcană perfectă. Mai devreme sau mai târziu va veni după apă. O ambuscadă. Avea să vină neapărat, neatent, aveam să-l capturez ținându-l în bătaia puștii, fără să fie nevoie să-l ucid. Aveam să-l supun, să-l transform într-un acuzat. Să-l leg în lanțuri în interiorul farului. Iar când la orizont va apărea primul vapor, aveam să aprind și să sting lumina farului conform codului morse. Dacă Batís va fi judecat

la tribunal sau băgat la balamuc pe viață, asta era o chestiune secundară.

Norii filtrau coloane de lumină fină, cerul îmi dedica o operă de lumini. Marginile băltoacei erau acoperiți cu mușchi, moale și plăcut la pipăit. N-aveam nici o grabă să ies. Corpul mi se obișnuise cu temperatura. Pluteam, privind cerul: era primul ceas pe care mi-l dedicam mie de când debarcasem.

Așa stăteam când am auzit pași care se apropiau. Ca să nu fiu descoperit, m-am scufundat cu totul în apă, lăsându-mi afară doar capul. Stând așa, nu-l puteam vedea, dar nu era nevoie de multă imaginație pentru a deduce că Batís venea după apă. Venea cu alte găleți, după cum indicau zgomotele metalice. Mi-am blestemat soarta. Ce puteam face? Era o problemă de secunde până-mi va descoperi hainele, mai rău, pușca. Reacția sa putea fi imprevizibilă. Poate că vom împărți apa fără supărare. Dar nebunii posedă capacități perceptive foarte delicate, era în stare să-mi intuiască pretențiile. Iar eu eram dezarmat. M-am gândit repede. Adevărul e că nu aveam prea multe opțiuni. Dacă, printr-o minune, Batís pleca fără să-mi vadă hainele, aveau să treacă zile întregi până va reveni după apă. Timp în care monștrii ar avea posibilități infinite pentru a mă lichida. Mi-am ascuțit auzul. Este chiar în fața țevii, aud cum înlocuiește o găleată cu alta. Se oprește. Vede hainele mele aruncate pe jos. Își dă seama că mai este cineva acolo. Un salt de panteră și cele două trupuri se rostogolesc împreună. E sub mine, îl apuc cu picioarele. Ridic pumnul, dar n-apuc să lovesc. Nu este Batís. Este un monstru.

Am sărit iar, de data asta ca să mă depărtez. Dar îndoiala m-a cuprins chiar în timpul săriturii. Monștrii sunt mașini de ucis, iar eu năvălisem peste un trup delicat și fragil. Gălețile încă se rostogoleau pe jos, lovindu-se între ele cu un zgomot de tinichea. Am observat prudent și de la distanță, ca o pisică curioasă.

Nu se mișca din locul în care căzuse. Scotea niște sunete mici de pasăre rănită. Un miros puternic de pește îmi lovea nările. M-am târât până acolo și i-am depărtat mâinile cu care-și apăra chipul. Era un monstru, nu încăpea nici o îndoială. Dar trăsăturile sale se îndulceau nespus de mult. Chip rotund și craniu fără păr. Sprâncenele erau două linii ca trase cu penelul, sugerând caligrafia sumeriană. Ochi albaștri, Dumnezeule, ce ochi, ce albastru. Un albastru de cer african, nu, și mai limpede, și mai pur, mai intens, mai strălucitor. Nas fin, ascuțit, discret, cu nările poziționate sus. Urechile, mai mici decât ale noastre, erau în formă de coadă de pește: fiecare se despărțea în patru vertebre mici. Pomeții nu erau deloc proeminenți. Gâtul foarte lung și tot corpul acoperit cu o piele gri-alburie cu nuanțe verzui. Am atins-o cu vârful degetelor, încă neîncrezător. Era de o răceală cadaverică și părea de șarpe. I-am apucat o mână. Nu era ca mâna celorlalți monștri. Membrana, mai scurtă, abia de-i ajungea la prima articulație. A scos un strigăt de spaimă. A fost suficient ca să-l plesnesc fără milă, nu știu de ce. Striga și gemea. Purta un jerseu, atât de uzat și de întins că părea și fustă. Am apucat-o de gleznă, am ridicat-o în sus ca s-o observ mai bine. Da, era o femelă. Sexul nu era acoperit de nici un fel de păr pubian. Dădea din picioare, disperată. Am apucat Remingtonul și am lovit-o cu patul puștii, până când o lovitură deosebit de crudă, în vintre, a făcut-o să se zvârcolească precum un gândac. Se acoperea cu brațele și gemea cu obrazul lipit de pământ.

Jerseul și gălețile îmi spuneau că Batís avea o legătură cu lighioana. De unde o scosese și ce importanță-i putea da? Imposibil să ghicesc. Cert e că o învățase să facă câteva lucruri, așa cum dresezi câinii Saint-Bernard. De exemplu, să aducă găleți cu apă. Își dăduse și osteneala s-o îmbrace. Cu un jerseu pe care l-ar fi refuzat și un cerșetor turc. Combinația dintre un jerseu atât de găurit și de murdar și un trup zămislit în ocean forma un ansamblu insuportabil, mai grotesc decât cățeii aceia ridicoli pe care

cucoanele din Anglia îi îmbracă în lâneturi de cea mai bună calitate. Dar dacă Batís se ocupa de ea era pentru că punea cumva preț pe ea. Modalitatea cea mai bună de a ieși din îndoială era s-o iau ostatică. Dacă omul avea vreun interes cu ea, va veni după ea. Am ridicat-o în picioare trăgând-o de un cot. I-am pus o găleată în cap ca să nu vadă. Tremura. Gălețile erau legate între ele printr-o sfoară, i-am legat mâinile. Dar n-am ascuns urmele luptei, pentru ca Batís să afle și să mă urmeze. Am mai izbit-o o dată și am luat-o spre casă.

Am așezat-o pe un taburet. I-am scos găleata de pe cap și m-am așezat în fața ei o bună bucată de timp. Un sânge albastru îi păta comisura buzelor. Inima îi bătea la fel de repede ca la iepuri. Respira doar cu partea superioară a plămânilor. Avea privirile pierdute și mi-am trecut degetul prin fața ochilor, ca un hipnotizator. Îl urmărea vag, a făcut pipi pe ea. Am privit pe fereastra care dădea spre drumul din pădure.

Batís nu vine. Mă enervez. O plesnesc cu violență, cade. De data asta nu mai țipă. Rămâne într-un colț, făcută ghem, acoperindu-și capul cu mâinile legate.

E trecut de amiază. Lumina se estompează. Nici urmă de Batís. Sigur, n-avea nici o intenție să păstreze femela. Dacă în mod normal monștrii sunt de temut, de ce-or fi în stare în cazul că ar adulmeca-o? Avea pielea fină ca de delfin, întinsă precum corzile unei viori. Părea tânără și fertilă. În materie de reproducere, natura cunoaște o gamă largă de mijloace. Poate că știe să comunice cu semenii ei prin mecanisme invizibile omului. Eram gata s-o sacrific cu un glonț.

Dar când soarele începea să coboare spre asfințit, un foc de pușcă a spart geamul.

— Șobolan scârbos și bastard! De ce-mi declari război? Nu-ți ajung oamenii-broască? a strigat un glas nevăzut.

— Ei, Caffó! Ai de gând să-ți irosești puțina muniție rămasă cu mine?

— Hoțule! *Sie bescheissenes Arschloch!*

Altă împușcătură. Glonțul s-a înfipt în toc, o ploaie de rumeguș a căzut peste mine. Am dus lighioana la fereastră:

— Trage acum, Caffó! Poate nimerești!

— Las-o în pace!

Drept răspuns, i-am răsucit un braț. Lighioana a urlat. Niște strigăte indignate i-au răspuns de undeva din pădure. Exact ce așteptam. Am râs:

— Ce-ai pățit, Caffó? Nu-ți place? Atunci, ascultă asta!

Am călcat-o cu cizma pe piciorul gol, urlete de durere s-au răspândit prin pădure.

— Oprește-te! N-o omorî! Ce vrei? Ce vrei?

— Vreau să vorbim. Față în față.

— Ieși și vorbim!

Nu-și chibzuise răspunsul, prea rapid și prin urmare prea puțin sincer.

— Ai înnebunit? Sau mă crezi idiot? De ieșit să ieși dumneata. Acum!

Nici un răspuns. Ce mă neliniștea era ca Batís să nu plece, pur și simplu. De ce nu pleca? Nu puteam înțelege ce prețuia el la lighioana asta. Mulți țărani din Irlanda și-ar ucide vecinul pentru o vacă, dar nici unul nu și-ar pune viața în joc pentru o lupoaică. Aveam în puterea mea ceva a cărui valoare mi-era imposibil s-o determin.

Mi s-a părut că se mișcă crengile.

— Caffó, ieși de acolo! Acum! am strigat.

Ca să spun asta, dădusem deoparte creatura din dreptul geamului. Am văzut cele două țevi ale carabinei sale ieșind din desiș și niște lumini gălbui. Gloanțele lui Batís erau adevărate explozibile cu fragmentație. A lipsit un lat de palmă. Tocul de sus s-a desprins, făcut praf. O așchie mi s-a înfipt într-o sprânceană. Rană superficială, dar care mi-a trezit niște furii plutoniene. Am trântit lighioana la pământ, ca un preș, ținând-o acolo cu piciorul încălțat în cizmă. Astfel aveam mâinile libere ca să trag și să umplu pădurea de gloanțe. Trăgeam la înălțimea pieptu-

lui, acoperind toate unghiurile. Putea fi oriunde, dar așa îl obligam să se aplece. Pe urmă am spus ceva la care nu mi-a răspuns. Ce voia? Să mă învingă prin abordaj? Avea inițiativa asediatorului, așa că nu-mi rămânea decât să sar frenetic de la o fereastră la alta, neștiind de unde mă atacă. Dacă ajunge la peretele exterior, s-a zis cu siguranța mea. L-am zărit prin geamul din spate: înconjura casa, pe plajă, cu scopul de a mă ataca pe la spate. Am tras, dar era protejat de rambleul coastei.

— Te omor! m-a amenințat în timp ce se apleca. Pe Sfântul Cristofor că te omor!

Dar situația tactică îi făcea imposibilă intenția. Cât timp stătea întins pe nisip nu-l puteam atinge. Dar mai devreme sau mai târziu va trebui să plece de acolo, pe la stânga sau pe la dreapta, iar atunci va fi o țintă perfectă. Iar dacă nu pleca de acolo, cu atât mai rău pentru el: când avea să se înnopteze, precis că monștrii vor fi mulțumiți să-l găsească întins pe plajă.

— Trebuie să te predai! Predă-te sau vă omor pe amândoi! am strigat.

Riscând, hotărându-se mult mai rapid decât mă așteptam, Batís a sărit prin dreapta. Alerga aplecat și țipa ca o soprană care face un *sostenuto*. N-am avut timp să trag decât de două ori. Gloanțele s-au pierdut în apă, el în vegetație.

Schimbul de focuri s-a oprit. Să se fi întors la far? Poate că așa voia să cred. Oricum ar fi stat lucrurile, un tip ca el nu putea să aibă virtutea răbdării. Am legat ostatica de gât cu o frânghie. Capătul celălalt l-am legat de piciorul patului. Am deschis ușa și, cu un ghiont, am împins-o afară. Eram sigur că imaginea îl va face să sufere pe Batís și, poate, avea să comită vreo imprudență. Lighioana a stat pe gânduri, după care a alergat câțiva metri, cât îi permitea frânghia, și avântul a făcut-o să cadă grămadă. Tâmpită.

Timp de câteva minute nu s-a întâmplat nimic. Eu pândeam după geam; o vedeam pe jos, legată și nedumerită.

Din când în când, se mișca la fel ca un câine în lanț care vrea să ajungă lângă stăpân. Renunța, se odihnea și încerca iar. Deodată, un glonț bine țintit a rupt frânghia. Ceea ce a urmat se poate explica numai printr-o nebunie comună: în loc să ne împușcăm unul pe altul, ambii am luat-o la goană după ostatică. Eu am ieșit din casă, el de undeva din pădure. Dar Batís era mai departe. Cu o mână am apucat lighioana de gât, cu cealaltă țineam pușca. Dar n-aveam destulă forță pentru a folosi arma ca pe un pistol, așa că am dat greș. Caffó s-a mișcat ca o bilă păroasă, cu harponul în spate: nu putea să tragă de teamă să n-o rănească.

— Predă-te! l-am somat. Ești mort!

M-a scuipat și a fugit spre pădure, mișcându-se în zigzaguri meșteșugite. Astfel am constatat adevărul unei lecții vechi: nu-i ușor să ucizi un om care știe să se miște. Rămas fără gloanțe în Remington, dezamăgit de calitățile mele de țintaș, m-am întors la adăpost, vărsându-mi focul pe ostatică prin lovituri date cu patul puștii.

* * *

Seara cădea peste pământ ca o umbrelă. Vedeam pădurea în care se ascundea cineva, mă vedeam pe mine cu o pușcă în mână, pe o insulă infestată de monștri, având alături o salamandră marină, și totul era incredibil de fantastic. În urmă cu nici patru zile, vorbeam despre politica irlandeză cu un căpitan din marina comercială. Mi-am spus: asta nu e adevărat, apoi: ba da, este, și în timp ce vorbeam astfel despre rostul lumii un foc de armă m-a trezit la realitate. Eram încă între două ape, și-n timp ce mă gândeam mai curând la monștri decât la Caffó, un glas puternic a întrebat:

— Cum pot să m-asigur că n-ai să tragi în mine?

— Pentru că aș fi putut să te lichidez de mult și n-am făcut-o. Îți place să stai la soare, Caffó? Îți place să ieși în balcon de dimineață, pe jumătate gol? Te-am avut în bătaia

puștii, n-aveam decât să apăs pe trăgaci și să-ți zbor creierii, am răspuns, apoi am ordonat ca un sergent: Ieși la iveală, în paștele mă-sii! Ieși o dată!

A ezitat și-n cele din urmă a ieșit din pădure.

— Aruncă pușca și îngenunchează.

Nu i-a fost ușor, dar s-a conformat. Stătea în genunchi, impasibil. A deschis larg brațele, parcă spunând iată-mă.

— Acum ieși și dumneata, mi-a cerut el ținând mâinile la ceafă. Cu ea, împreună cu ea.

Am folosit-o pe post de scut, menținând-o în față. Când am ajuns aproape, am împins-o spre el. Îi țineam în bătaia puștii. Batís a examinat-o așa cum se uită veterinarul la o capră bolnavă.

— Nu-ți dai seama că lichidul ăsta albastru e sângele ei? a protestat ștergându-i buzele și nasul cu o batistă murdară. E rănită!

— Și la ce te așteptai de la un republican? i-am răspuns cu o ironie crudă. Caffó s-a uitat în stânga și în dreapta, apoi la mine:

— Bine, bine. Se întunecă. Ce vrei?

— Știi deja.

M-am așezat cu pușca sprijinită pe genunchi. Dintr-odată, situația era foarte pașnică. Acum câteva clipe eram gata să ne căsăpim, acum discutam idei. Eram ca doi feniceni care-și cheltuiseră energiile tocmindu-se mai mult teatral decât de-adevăratelea. Insula asta era un loc straniu.

— Ar trebui să te ucid pe loc, dar n-am de gând s-o fac, am început eu pe un ton împăciuitor. De fapt, nu mă interesează ce se petrece pe insula asta afurisită. Din rațiuni pe care le ignor, dumneata nu vrei să pleci de aici. Ai avut ocazia s-o faci când am debarcat, dar n-ai zis nici pâs. Foarte bine, rămâi dacă asta vrei. Numai că eu vreau să plec de aici întreg.

Am arătat spre far:

— Am de gând să intru acolo, cu sau fără dumneata. Să intru acolo și să supraviețuiesc. În curând va trece un

vapor. Îl vom înștiința semnalizând cu luminile în codul morse și voi pleca spre un loc mai liniștit. Asta-i tot. Firește, îți las proviziile mele. Și puștile. Am două puști Remington și mii de cartușe. Precis că-ți vor fi de folos.

I-am văzut dinții cariați când a căscat gura într-un zâmbet de neînțeles. A scos la iveală un bidon mic de aluminiu și a tras o dușcă. Nu mi-a oferit și mie.

— Dumneata nu înțelegi. Insulița asta se găsește în afara tuturor rutelor comerciale. N-o să treacă nici un vas până când vine schimbul meteorologului. Adică un an.

— Vrei să mă păcălești, doar există farul! Un far se instalează în locurile pe unde există circulație navală, am sărit eu în sus.

A negat dând din cap. Vorbea trăgând din țigară:

— Știu că de ani de zile au abandonat această rută. Inițial voiau să transforme insula într-o închisoare pentru căpeteniile bure. Ceva de genul ăsta, nu știu. Dar hărțile navale ale acestei zone sunt vechi și s-au înșelat în ce privește dimensiunile insulei. Aici n-ar încăpea nici măcar garnizoana închisorii. Credeau că e mai mare decât atât — și a întins brațul într-un gest care o cuprindea pe toată. Lucrarea fusese contractată de o firmă privată. Când au venit, și-au dat seama că proiectul nu era viabil și au justificat bugetul înainte ca vreun general să-l anuleze. Farul era inclus în planurile închisorii, drept care l-au construit pentru a nu fi acuzați de fraudă din banii armatei. Hârțogărie. Au construit farul și s-au cărat. Mai bine nu făceau afurisitul ăsta de far; n-ar fi venit nici un inspector de la lucrările publice, a suspinat el sarcastic. Mai ales de când englezii au cedat proprietatea farului autorității internaționale. Știi ce înseamnă asta, practic? Că înainte aparținea armatei, iar acum nu aparține nimănui.

M-am așezat la loc. Nu mai pricepeam chiar nimic.

— Nu cred! Dacă așa stau lucrurile, ce faci dumneata aici? Ai grijă de un far care nu e de folos nici unei rute marine?

Dispoziția lui se schimba în mod vizibil; se temuse de ce era mai rău în legătură cu lighioana, iar faptul că o recuperase acționa ca un balsam. A râs și, de data asta, mi-a întins și mie plosca. Conținea un lichid rece și acru. Gestul valora mai mult decât băutura.

— Nu trebuia să mă ocup eu de far. Eu sunt meteorologul de dinainte. În fine, n-am nici o diplomă pentru asta, dar tipii de la corporație nu erau prea exigenți cu calificarea personalului trimis aici — a făcut o pauză. Chestia cu farul o știu de la un marinar care m-a adus cu barca până pe insulă, un sud-african care știa povestea.

Mi-a cerut printr-un gest plosca, a tras un gât și-a adăugat:

— *Hallo, Kollege*. De ce ai venit? Învingătorii n-ajung prin locurile astea. Niciodată. Și nici oamenii cinstiți și onorabili. Și dumneata? Ți-a fugit nevasta cu vreun inginer de la căile ferate? N-ai avut destul curaj să te înscrii în Legiunea Străină? Ai devalizat banca la care lucrai? Sau ai pierdut totul la cărți? Taci. Mie mi-e egal. Bine ai venit în infernul rataților, în paradisul celor pierduți. Apoi, pe alt ton: Unde e cealaltă pușcă?

Eram stors de puteri, l-am lăsat să facă ce voia. Lighioana lui Batís privea pământul cu o indiferență bovină. Scurma ceva cu două degete. A înghițit un gândac pe nemestecate. Batís a intrat în casă. În genunchi în fața lăzii cu muniție, părea un pirat bucurându-se de o comoară. Vederea puștii și a cartușelor îl făcea fericit. Marfă bună, da, da, spunea pipăind chiulasa armei și scormonind printre gloanțe ca un cămătar care pipăie monede de aur.

— Ajută-mă, a strigat. Se întunecă, știi ce înseamnă asta, nu-i așa?

Batís ducea pușca lui și Remingtonul meu. Am apucat amândoi lada cu muniție de toartele laterale. Într-adevăr, se însera. A împins-o înainte și toți trei am început o cursă nebunească. Iute, iute, mă îndemna în pădure, la far, la far!

Apoi în germană: *zum Leuchtturm, zum Leuchtturm!* Dar era greu să coordonezi mișcarea a patru picioare; la un moment dat, m-am împiedicat de o rădăcină și muniția s-a împrăștiat pe jos. Ce naiba ai, ești beat? m-a certat în timp ce aduna cartușele cu pumnul. În ladă, gloanțele se amestecau cu mușchi și noroi, am rupt-o iar la fugă, se înnopta. O, Doamne! șoptea Batís, apoi iar: *zum Leuchtturm!*

Eram la doar douăzeci de metri de far, începeam să urcăm greoi stânca de granit din fața ușii. Apoi, de-odată: Trage, trage! Nu știam la ce se referă. Prostule, acolo, în spatele farului! Am văzut niște umbre difuze, unul sărea la stânga, altul la dreapta, trei patru. Am tras la întâmplare. Monștrii cunoșteau efectul armelor de foc și s-au retras într-un singur salt. Batís căra singur lada. Împinge ușa, e deschisă, a strigat.

O clipă după ce închiseserăm și zăvorâserăm ușa, monștrii loveau metalul cu o furie apocaliptică. Caffó s-a repezit la muniție, dar m-am interpus între ladă și el.

— Ce-ți veni? a protestat. Atacă farul, am nevoie de gloanțe!

— Uite-te în ochii mei.

— De ce?

— Privește-mă în ochi.

— Ce vrei?

— Să te uiți în ochii mei.

S-a conformat. I-am apucat pușca și am îndreptat țeava spre pieptul meu.

— Dacă vrei să mă omori, fă-o acum. Nu suport ideea să mor în somn. Dacă vrei s-o faci, omoară-mă acum. O să fie un asasinat, dar nu și o trădare.

A pufnit furios, negăsind cuvintele potrivite pentru a răspunde la o jignire atât de puțin concretă. Cu un gest brusc, mi-a smuls pușca din mână. Mi-a lipit țeava de cap. Era foarte rece.

— Ești dintre aceia care vor să trăiască o veșnicie. Sfinții părinți nu ți-au citit oare cuvintele lui Cristos? Nu ți-au spus că trebuie să murim de mai multe ori.

A retras arma, a lăsat privirile în jos:

— Toți murim. Astăzi, mâine, când ne e scris. Există o pușcă pentru fiecare. Dacă vrei, n-ai decât să te omori singur.

Nu mă așteptam ca pe trăsăturile acelea ca de cremene să apară umbra unui zâmbet. În ciuda tensiunii situației și-a permis un răgaz și a tăcut. În timp ce auzeam urletele de afară, el mă prețăluia, cine știe după ce criterii. În cele din urmă a spus:

— Voiai să te ascunzi în far — acum ești aici. Aștepți felicitări? Dumneata nu înțelegi nimic. Faci parte din aceia care se cred cu atât mai liberi cu cât se apropie mai mult de gratiile închisorii. Apoi a întins o mână, autoritar: Și-acum, gloanțele. Oamenii-broască bat la ușă.

M-am tras la o parte, lăsându-l să-și ia ce voia. Cu două puști și cu lada cu muniție, Batís a urcat scările ca un fulger. Am zărit niște saci , mi-am făcut un culcuș improvizat. Monștrii urlau. Batís trăgea de undeva de sus. N-aveam decât un gând: dormi, acum trebuie să dormi.

Dormi.

Dormi.

Dormi.

6

Când m-am trezit, lumea era nemaipomenit de calmă. La un moment dat în cursul acelei nopți, funcțiile mele vitale reveniseră precum sufletul în trupul lui Lazăr. Afară valurile loveau blând în recifurile apropiate și zgomotele marine aveau un efect terapeutic. Cum stăteam întins, spațiul acela mi se părea aspru și protector în același timp. Prin spațiile de-a lungul scării în formă de melc se filtrau raze de lumină. În cea mai apropiată am văzut o scamă de praf care plutea încet, într-o armonie absurdă și melancolică. Aveam gura uscată. M-am ridicat în capul oaselor și-am apucat o carafă. Era cu oțet rece. N-avea importanță. Aș fi băut și smoală topită. Când m-am mișcat am simțit niște înțepături dureroase, mii de ace în tot corpul, de parcă sângele nu-mi mai circulase de ani de zile. Încă așezat, am constatat schimbări substanțiale. Baza farului continua să fie depozit, dar acum era mult mai plin, era ticsit de lăzi, saci și cufere. M-am uitat mai atent. Erau ale mele. Batís a intrat în clădirea farului.

— Cum dracu' ai putut să cari totul în dimineața asta? am întrebat cu glas de anesteziat care se trezește.

— Dormi de cincizeci de ore, a răspuns descărcând de pe spinare un sac cu făină. Mi-am privit mâinile, prostește:

— Mi-e foame.

— Cred și eu.

N-a mai spus nimic, dar am urcat scările după el. Fără să se întoarcă sau să se oprească, a spus:

— Nu i-ai auzit? Chiar n-ai auzit nimic? Ieri noapte m-au supărat de-a binelea. În ultimul timp sunt mai agitați ca niciodată. Apoi, mai încet: Pleavă marină, pleavă...

A ridicat chepengul și am pătruns în locuință. Stai jos, mi-a zis arătându-mi un scaun și o masă. Am ascultat. Se uita pe balcon în timp ce-și umplea pipa. Eu îmi frecam obrazul, cu coatele pe masă. Mi s-a pus o farfurie în față. Mâinile care au așezat-o erau ale ălora, subțiri și unite printr-o membrană. Am sărit de pe scaun într-un gest reflex, aproape țipând de spaimă. Inima îmi bătea nebunește. Eram din nou pe insulă.

— Nu-i nevoie să țipi, nu-i decât supă de mazăre...

Caffó a plescăit ca un țăran care-și oprește catârul. Lighioana s-a scurs prin chepeng ca o fantomă. N-am mai spus nimic până când am terminat de mâncat.

— Mulțumesc pentru supă.

— Era a dumitale.

— Mulțumesc că mi-ai dat-o.

— Ea a adus-o.

Nu mai era legată defel. Am întrebat:

— Nu încearcă să fugă de la far?

— Fuge câinele de la cioban?

S-a lăsat o tăcere și nu mi-am putut înfrâna un fel de ciudă:

— Mai are și alte talente în afară de a căra farfurii și gălеți? Ai învățat-o și latinește?

M-a privit cu asprime. N-avea chef de ceartă.

— Nu, nici latinește nici grecește. Doar asta — și-mi arătă patul puștii. Face cât toate lecțiile de latină și greacă la un loc.

— Da, sigur, am spus masându-mi capul. O migrenă fioroasă mă împiedica să urmăresc conversația.

— Dar ca să-ți răspund la întrebare, am să-ți spun că da, are câteva talente care o fac foarte prețioasă. Când oamenii-broască se apropie, cântă.

— Cântă?

— Cântă. Ca un canar. A scos un hohot de râs gros, macabru, urât și-a adăugat: Cred că poartă noroc proprietarului. Din câte știu, e cea mai bună mascotă pe care o poți găsi în zonă.

N-am mai spus nimic. Nu mă puteam mișca de pe scaun, creierul îmi funcționa încet, mi-era greu să asociez cuvintelor și imagini. Nedumerit, zăpăcit ca un om care a scăpat dintr-o avalanșă, priveam încăperea, patul, balconul, pe Batís nemișcat, ambrazura și nimic n-avea un sens destul de precis.

— Cred că trebuie să te pun la curent cu niște lucruri. Vino cu mine, a spus Batís luând starea mea drept apatie.

Am urcat scara metalică ce lega locuința de etajul superior. Acolo, chiar sub cupola farului, se găsea mașinăria luminilor. Un întreg angrenaj de ceasornicărie, plus piese masive produse de industria siderurgică. În centru, un generator care alimenta cele două proiectoare, legat prin axuri metalice de acestea. Instalația mobilă se sprijinea pe un soi de cale ferată în miniatură care înconjura încăperea pe dinafară. Batís a acționat trei manete și ansamblul a început să se miște, învingând inerția statică prin mugete ca de elefant.

— După cum vezi, am modificat unghiurile proiectoarelor astfel încât să bată în jurul farului. În felul ăsta am posibilitatea să-i detectez când se apropie. Cu fiecare rotație, proiectoarele își schimbă înclinația. Luminează, alternativ, baza farului și o anumită distanță. Pot acoperi toată pădurea. Dacă e nevoie, farul bate chiar și casa meteorologului, la capătul celălalt al insulei.

— Am constatat.

Nici eu nu știam dacă aceste cuvinte erau un reproș sau o simplă constatare. Batís a ignorat ambele sensuri.

— Aș putea să mă limitez la luminarea ușii, doar atât. Dar, la ce mi-ar folosi? Ar evita lumina. Așa, cu mișcarea permanentă, îi silesc să se miște pentru a evita lumina. Și,

exact ca toate bestiile infernale, urăsc lumina, fie ea divină sau omenească.

Ne găseam în punctul cel mai înalt de pe insulă și aveam o perspectivă magnifică. Pământul se întindea în formă de șosetă. Acoperișul de ardezie al casei se vedea clar departe, la călcâiul șosetei. De o parte și de alta a coastei, tivind-o, recifuri de diferite dimensiuni umpleau oceanul cu un fel de alunițe. La nord era unul mai proeminent, la vreo cincizeci sau o sută de metri de insulă. M-am uitat mai atent și-am văzut prova unei ambarcațiuni mici.

— Portughezi, m-a informat Batís înainte să-l întreb. Au naufragiat nu de mult. Veneau din colonia lor din Mozambic și se îndreptau spre un port chilian sudic. Duceau o încărcătură ilegală, de aceea urmau o rută atât de depărtată de drumurile comerciale. Era un vapor de mic tonaj, au avut probleme și-au vrut să facă escală pe insula Bouvet. Dar s-au lovit de recifuri, a conchis cu indiferența cu care ar fi povestit o amintire din copilărie.

— Presupun că dumneata, cu amabilitatea și promptitudinea care te caracterizează, i-ai salvat pe loc oferindu-le adăpost și hrană, am spus cu un cinism încărcat de venin.

— Oricum, n-aș fi putut face mare lucru, s-a scuzat el pe jumătate. Au naufragiat pe timp de noapte, când recifurile sunt mai periculoase. Echipajul s-a cățărat pe stânca aia lipită de provă, o vezi? Suprafața aia mică, exact. Firește, au fost devorați de monștri înainte de răsăritul soarelui.

— Și-atunci, cum de știi amănuntele astea legate de naționalitate, rută și destinație?

— De dimineață mai rămăsese unul în viață. Nu știu cum a făcut, dar s-a refugiat într-o cabină de la prova, un compartiment minuscul situat în partea scufundată. Puteam să-i văd mutra prin hublou. Am strigat la el, de pe țărm. La început, nu ne înțelegeam: sticla era foarte groasă, vedeam doar cum mișcă buzele. A ieșit din cabină, s-a

urcat pe punte și am vorbit câteva clipe. Tipul înnebunise de-a binelea. La urmă a golit încărcătorul revolverului trăgând în mine. Mă luase drept un om-broască. Batís a schițat un surâs schimonosit. N-are importanță, trăgea prost. După care s-a întors în cabină și-a rămas acolo, așteptând noaptea. Bietul cretin, mai bine și-ar fi oprit ultimul glonț pentru el, dacă ar fi avut un pic de bun-simț.

Multe puteam să-i reproșez lui Batís; dar cel mai rău nu erau faptele expuse, ci tonul. Vorbea de soarta acelor portughezi nefericiți cu o răceală dătătoare de fiori. Fără să adauge vreun comentariu. Și mai ales fără nici un fel de emoție. Ne-am întors la far. M-a instruit în legătură cu poziția și tacticile defensive ale redutei. În esență, își concentra eforturile în balcon. Ambrazurile medievale erau puncte de observație și poziții de tragere, de la care acoperea farul pe o rază de trei sute șaizeci de grade. Nu era nici un pericol ca oamenii-broască să se strecoare prin ambrazuri, n-ar fi încăput, iar piatra era prea solidă ca să fie străpunsă. Dacă puteau forța vreo intrare, doar prin balcon o puteau face. Așa se explicau parii ascuțiți și celelalte fortificații ale zidurilor. Un singur trăgător cât de cât dibaci putea respinge atacul, oricât de intens sau de masiv ar fi fost.

— Prin urmare, expunerea apărătorului în balcon e periculoasă, am reflectat. De ce nu ne mulțumim atunci să închidem ferestrele cu aceste obloane de fier pe care le-ai montat?

— Pe termen lung ar fi inutil, a spus, oamenii-broască au forțe supraomenești. Ar sfârși prin a sparge blindajul, iar pe insulă nu avem material cu care să-l înlocuim. Închis înăuntru, aș fi prizonierul propriilor mele mijloace de apărare. Chiar dacă aș practica o gaură, n-aș avea unghi de tragere. Nu, singura metodă constă în a-i ține la distanță cu focuri de pușcă.

Așa că i-am recunoscut înțelepciunea raționamentului. Apoi am coborât la parter. Ușa de intrare, foarte solidă, o

întărise cu trei grinzi groase, dispuse orizontal. Ca să deschizi trebuia doar să le așezi în piatra zidului, în niște scobituri laterale adânci făcute special. Iar pe dinafară Batís improvizase apărarea pe care o știam dinainte.

— Se cațără ca maimuțele, sunt incredibili, a spus cu o admirație abia ascunsă. Singurul lucru pe care-l puteam face era să improvizez o rețea de corzi și cutii goale ca să-i aud când vin; să lipesc pietrele cu o pastă de hârtie fiartă și amestecată cu nisip; să înfig cuie și sticle sparte. Să nu arunci niciodată un cui ruginit sau o sticlă goală, m-a avertizat pe un ton de mercenar: în regatul oamenilor-broască cuvântul de ordine este sticlă, iar cuiele sunt specia cea mai valoroasă.

Nu prea mai avea ce să-mi spună. După-amiază m-am dus până la casa meteorologului. În comparație cu farul, părea o cutie de chibrituri, fragilă, imposibil de apărat și mizerabilă. Batís cărase totul, cu excepția saltelei. Am făcut în așa fel încât să iau mascota cu mine, din prudență — nu eram deloc sigur că la întoarcerea mea aveam să găsesc ușa farului deschisă. Dar de data asta nu mi-a mai făcut probleme. Așa e rasa germanică: o inteligență lungă și îngustă, care avansează în linie dreaptă până când niște evenimente violente o obligă să se răsucească la nouăzeci de grade. Chiar și aparent, prezența mea era acceptată cu puterea faptului consumat.

Ajuns înapoi la far mi-am întins salteaua într-un colț al parterului. Acolo aveam să dorm. Lângă peretele cel mai apropiat de mare. În nopțile cu furtună, valurile vor depăși recifurile, se vor lovi de clădire și doar piatra avea să mă despartă de marea furioasă. Dar farul era o lucrare fortificată și, știindu-mă atât de aproape de valuri, și-n același timp atât de apărat de zidurile sale, aveam senzația reconfortantă a patului din copilărie, refugiu care te pune la adăpost de frica cea mai mare.

Terminasem de aranjat culcușul când m-a strigat Batís. Se aplecase prin chepengul deschis:

— *Kollege*! Ai închis bine ușa? Urcă. Oamenii-broască vin în vizită.

Sus era o atmosferă belicoasă. Batís umbla de colo-colo, privea prin ambrazuri, aduna muniție, tot felul de unelte și rachete de semnalizare — din bagajele mele, firește.

— Ce mai aștepți? Ia-ți pușca, a spus fără să mă privească. Fostul dușman devenise un tovarăș de arme.

— Ești sigur c-or să ne atace azi?

—Papa locuiește la Roma?

Ne-am ocupat locul în balcon, el la dreapta, eu la stânga, amândoi în genunchi. Între noi dacă era un metru și jumătate, iar spațiul dintre prag și balustradă era mai mic de trei palme. Sus, pe de lături și jos, zeci de pari de dimensiuni variabile răsăreau ca niște coarne de licorn, ațintite în toate direcțiile. Pe unele se mai vedeau pete de sânge uscat, albastru. Batís strângea pușca la piept. Alături, pe jos, Remingtonul și trei rachete de semnalizare. Aprinsese farul. Zgomotul mașinăriei ajungea până la noi amortizat, un țăcănit de pendul, mai puternic când vagonetele proiectoarelor se mișcau deasupra noastră, mai slab când se depărtau. Lumina mătura baza de granit, apoi mai departe, oscilând, liziera pădurii. Dar nu apăreau. Rafale de vânt înghețat târau crenguțe pe jos. Vântul șuiera și urla, indiferent la emoțiile pe care le producea. Când proiectoarele ajungeau în spatele farului, un întuneric aproape total se lăsa peste peisaj.

— De unde știi c-or să vină pe aici? Marea e în spatele nostru. Dacă ies din apă o să escaladeze partea opusă.

— Marea e peste tot, asta e o insuliță. Și chiar dacă sunt fiare nu ignoră semnificația unei uși. După o ușă este carne — și-a dat seama că încă nu-mi revenisem din oboseală și că eram nervos și-a spus: dacă vrei, poți să te retragi. Dă-mi muniție la mână sau bea rom, cum preferi. Am trecut prin destule atacuri ca să n-am nevoie de încă cineva.

— Nu, nu plec; mi-e mult prea frică.

Cutiile de conserve atârnate de zid au cloncănit. E vântul, doar vântul, m-a liniștit el ridicând mâna. Simțeam nevoia să trag în ceva și nu apărea nimic. Batís și-a răsucit capul ca un cameleon și a aruncat o rachetă. Lumina roșie a zburat în sus, a făcut o boltă și a căzut încet, luminând o suprafață întinsă. Nu erau. Încă o rachetă, verde de data asta. Nimic. Fosforescența murea, reflectând doar stânci și arbori zbuciumați de vânt.

— *Mein Gott, mein Gott*... a murmurat el deodată. Sunt mai mulți ca niciodată.

— Unde sunt? Nu văd nimic.

Dar Batís nu-mi răspundea. Era departe, deși se afla lângă mine. Avea buzele întredeschise și umede ca un idiot, de parcă ar fi privit înăuntrul său în loc să supravegheze împrejurimile farului.

— Nu văd nimic, Caffó! Nu văd nimic. De ce spui că sunt mulți?

— Pentru că ea cântă mult, a răspuns mecanic.

Mascota începuse o melopee vag asemănătoare cu cele din Bali, o melodie pe care n-aș putea-o descrie, o muzică pe care ar fi refuzat-o orice portativ. Câți oameni or fi auzit așa ceva? Câte ființe omenești, de la începutul timpurilor, de când omul e om, or fi avut privilegiul să asculte o asemenea muzică? Doar Batís Caffó și cu mine? Toți cei care la un moment dat au purtat ultima lor bătălie? Era un imn înspăimântător și un psalm barbar, era frumos în răutatea sa ingenuă, foarte frumos. Atingea tot spectrul sentimentelor noastre cu precizia unui bisturiu; le amesteca, le modifica și le nega pe rând. Muzica devenea independentă de interpreta ei. De fapt cântau niște corzi vocale pe care natura le crease pentru a răsuna în adâncimi de abis, mascota stătea cu picioarele încrucișate, la fel de absentă din scenă ca și Batís, ca și monștrii care nu mai apăreau. Doar un om care se naște sau unul care moare mai este atât de singur cum am fost eu în noaptea aceea, la far.

— Au venit, a anunțat Batís.

Invazia insuliței se produsese printr-un loc depărtat. Ieșeau din pădure. Turme întregi de monștri, mergând pe ambele părți ale drumului. Mai curând îi intuiam decât îi vedeam. Le auzeam glasurile, un zgomot care ieșea dintr-o sută de gâtlejuri, poate două sute, poate cinci sute. S-au apropiat încet, o armată fără formă. Vedeam umbre și auzeam tot mai aproape acele zgomote ca de gargară. Dumnezeule, imaginează-ți pe cineva care ar vomita acizi. Mascota nu mai cânta. Pentru o clipă, am fi zis că fiarele renunțaseră și ele. S-au oprit chiar la limita luminii. Dar apoi au atacat ca unul. Alergau și săreau, cu capetele la diferite înălțimi. Turma înainta, inevitabil, mulți monștri au fost nimeriți. Trăgeam frenetic în toate direcțiile. Unii cădeau, alții dădeau înapoi, dar erau atâția că cei mai mulți continuau să se apropie. Aș fi avut nevoie de o mitralieră. Trăgeam înnebunit, când Batís a pus mâna pe țeava puștii, oprindu-mă. Frigea, dar laba lui parcă nu simțea temperatura.

— Ce naiba faci? Ți-ai pierdut mințile? Câte nopți crezi c-o să rezistăm dacă irosești muniția într-o veselie? Nu vreau focuri de artificii. Tragi când trag și eu!

Ceea ce a urmat a fost o lecție macabră. Roiul de monștri s-a năpustit la ușă. N-o puteau forța și nu puteau escalada zidul. Dar erau suficient de mulți ca să formeze piramide de trupuri. O magmă de brațe, picioare și torsuri goale. Fără nici o noimă, împingându-se haotic, se urcau unii în cârca celorlalți și piramida se înălța, metru după metru. Batís s-a stăpânit, cu un sânge rece terifiant. În momentul în care primul ajunsese aproape să atingă parii cu ghearele, Batís a scos pușca pe ambrazură și a tras. Craniul monstrului a explodat, împrăștiind bucăți de os. Bestia a căzut, și cu ea toată piramida.

— Așa se face! a răcnit el. Vezi la stânga!

O piramidă similară se înălța pe partea mea. A trebuit să răpun câțiva până să cadă. Se prăbușeau nechezând ca

niște hiene rănite, se rostogoleau pe jos și cadavrele erau luate și duse de grupuri mici.

— Nu trage în cei ce fug, fă economie de cartușe. Dacă au destule leșuri le vor devora pe acestea.

Avea dreptate, într-adevăr. Când se prăbușea o piramidă, părea un furnicar călcat în picioare. Câte cinci, șase, șapte sau opt luau un cadavru și plecau. N-aveau calitatea perseverenței și-n curând s-au împrăștiat. Se întorceau în întuneric cu țipete stridente de rațe sălbatice. Mac, mac, îi imita Batís disprețuitor, mac, mac, mac...

— Așa se întâmplă mereu, a spus mai curând pentru el decât pentru mine. Vor să-l halească pe bunul de Batís Caffó și sfârșesc prin a-și devora morții lor. Pleavă, pleavă marină... Nu știu cu cine au de-a face. Mac, mac, mac!

În clipele acelea Batís mi se părea un om extraordinar de puternic. Pentru mine, insula era un loc înfiorător, iar el, cu palmele sub axile și dând din brațe ca din aripi, era în stare chiar și să găsească prilej de glumă.

Victoria aia a marcat o întrerupere a atacurilor. În noaptea următoare n-am zărit decât vreo doi, care nici măcar nu s-au apropiat. În următoarea, zgomote nesemnificative. Cea de-a treia noapte pe care o petreceam la far a fost una lipsită de monștri. Curios lucru, nu a fost și cea mai liniștită, pentru că până în zori nu ne-am odihnit defel. Batís știa din experiență că ei nu urmează nici o rânduială și că puteau ataca oricând. Nu e mersul prusac al trenurilor, m-a avertizat.

* * *

De-acum îmi stabilisem reședința la parterul farului. Seara urcam scările și-mi ocupam postul de luptă în balconaș. Au trecut zile și nopți și scurgerea timpului a impus ceva asemănător conviețuirii. Cine era omul acesta? Din fostul funcționar meteorolog nu mai rămăseseră decât niște urme pe care le poți întâlni la orice naufragiat cu

vechime. Egoist și posac ca o pisică sălbatică, lipsa lui de sociabilitate nu era atât o adaptare la mediu, cât o cale care sublima niște tendințe naturale. Dar, în ciuda tentelor barbare, în ciuda defectelor vulgare de netăgăduit, adesea ieșea la iveală caracterul unui aristocrat căruia i-au fost luate proprietățile. Era brutal, dar leal în felul lui; avea și o inteligență vie, chiar dacă termenul poate suna straniu. Caffó își dovedea perspicacitatea maximă în clipele în care-și umplea pipa; înfunda tutunul cu niște priviri sălbatice, atente la ce se petrece afară. Atunci semăna cu acei voltairieni care fac eforturi de imaginație și produc baricade. Era tipul omului circumscris unui adevăr solidar și unic, însă fundamental. Avea darul simplificării. Se poate spune că simplifica atât de mult și atât de bine, că până și el ajungea să priceapă esența problemei. De exemplu, când aborda un aspect tehnic, avea o minte senină și limpede. Aici era neîntrecut, acestui lucru îi datora supraviețuirea. În schimb, alteori scădea și decădea până la estetica unui cazac dezertor. Filozof al musculaturii, cu principii igienice dintre cele mai ordinare, mânca precum un rumegător. Respirația îi era abruptă și zgomotoasă, îl auzeai de la distanță. Erau și momente în care părea un iluminat care trăiește din propriile sale mituri. Prin fiecare gest, disprețuitor, dădea de înțeles că nu era făcut pentru lume, ci lumea era făcută pentru el. Asemenea unui cezar nebun, personajul asculta parcă galopul unor cai invizibili și decapita cu miile.

Dar nu-mi era frică, nici măcar nu eram neîncrezător. Am priceput repede că de la el te puteai aștepta doar la solidaritatea corbilor. Efect al unei noblețe intrinseci sau al primitivismului imprimat de traiul pe insulă, îl vedeam departe de tentația trădării. Batís trăia cu fața spre viitor — deși, în cazul lui, „viitor" era un cuvânt prin care se înțelegea doar ziua de mâine —, niciodată spre trecut, iar o dată ajuns în far l-am acceptat ca pe un fapt consumat.

Prezența mea anula istoria noastră comună, abolea meschinării, dușmănii și șantaje.

Iar eu trăiam o perioadă de excepție, eram dispus să accept orice neajuns în numele supraviețuirii. Nu marile diferențe de personalitate mă deranjau: pe acestea mi le asumam. Dar, la fel ca într-o căsnicie, dramele cele mai mari erau provocate de lucruri mărunte. De exemplu, lipsa lui totală de simț al umorului. Batís nu râdea decât de unul singur, niciodată în complicitate. Când făceam câte o glumă, când îi explicam un banc simplu, mă privea cu un aer nedumerit, de parcă ar fi fost și el conștient de această slăbiciune a lui care îl împiedica să priceapă hazul.

Îmi amintesc de o dimineață anume. Burnița și, în același timp, soarele strălucea. Citeam cartea lui Frazer care, după cum îmi spusese Batís, nu îi aparținea lui, ci farului. Adică fusese uitată acolo de unul dintre constructori. Citeam fără prea mare interes, cam adormit, când prin fața mea a trecut Batís. Râdea singur, cu capul aplecat, încercând să se stăpânească. N-am să știu niciodată dacă prin asta voia să-mi spună ceva sau trecea pe acolo pur și simplu. Râdea întruna, după care rostea un fel de poantă:

— ... nu era sodomit, ci italian.

Un râs cavernos care se autoalimenta. Nu era sodomit, era italian, repeta. A urcat scările, râzând și repetând finalul acelei istorii necunoscute.

A doua oară când l-am văzut râzând are o poveste mai lungă. După un atac destul de violent, mă retrăsesem în culcușul meu. Se lumina de ziuă și pericolul trecea. Mă pregăteam să adorm, când niște zgomote m-au făcut să sar din pat. La început, au fost niște gemete ale mascotei. O bătea? Dar în curând s-au suprapus altele, intime, ale lui Batís. Nu-mi credeam urechilor, am crezut chiar că am halucinații auditive. Dar nu. Erau gemete, într-adevăr, dar de plăcere. Acolo, sus, patul făcea să se zguduie dușumeaua. Fărâme de rumeguș se desprindeau din tavan și cădeau peste mine, de parcă ar fi nins, ar fi nins în far. Umerii și

părul mi s-au acoperit curând. Construcția sferică a farului difuza sunetele, cu ecouri, iar imaginația mea difuza, neîncrezătoare, imaginea. Acuplarea a durat un ceas sau două, un *crescendo* de zgomote și mișcări i-a pus capăt brusc.

Cum putea oare să copuleze cu un monstru din aceia care ne asaltau noapte de noapte? Ce traiectorie mintală îl făcuse să treacă peste obstacolele civilizației și ale naturii? Asta era mai rău decât canibalismul, care mai poate fi înțeles în anumite situații disperate. Neînfrânarea sexuală a lui Batís ținea de cercetarea clinică.

Firește, discreția și bunele maniere nu-mi permiteau să comentez zoofilia organelor sale genitale. Era totuși evident că știam, iar dacă el nu vorbea despre asta o făcea mai curând din nepăsare decât din pudoare. Într-o zi chiar el a făcut o aluzie trecătoare. Fără a mă arăta prea interesat, comentariul meu a fost de ordin clinic:

— Și nu suferă de dispareunie?

— Dispa-ce?

— Dispareunie, contact sexual dureros.

Tocmai mâncam împreună, la masa din locuința sa. A rămas cu lingura în aer. N-a mai putut termina ce avea în farfurie. Râdea în așa hal c-am crezut c-o să-și deplaseze falca. Râdea din stomac, din piept, din gât. Se plesnea peste picioare, gata să-și piardă echilibrul. Îi curgeau lacrimile, făcea o pauză să și le șteargă și reîncepea să râdă. A râs și a tot râs; s-a apucat să curețe o pușcă și tot mai râdea. A râs până s-a întunecat și-a trebuit să fim atenți la altceva.

Însă a doua zi, când a venit întâmplător vorba de mascotă și-am întrebat de ce trebuia să poarte vestimentația aia absurdă de sperietoare de ciori, jerseul acela jegos, lăbărțat și destrămat, răspunsul a fost categoric și tăios:

— Din decență.

Ăsta era omul.

7

11 ianuarie

Cum spune filozoful japonez, puțini sunt aceia care apreciază arta războiului. Batís Caffó se numără printre ei. Noaptea face război, ziua face amor. Greu de spus care din aceste două activități îl pasionează mai mult. A descoperit în bagajele mele două curse pentru lupi. Niște fiare puternice ca fălcile unui rechin. Plin de entuziasm, le-a montat la o distanță potrivită. Noaptea atacul a fost modest. Doi monștri au rămas prinși în cursă, i-a împușcat, faptă inutilă dacă ar fi să ne luăm după doctrina sa de a economisi muniția. De dimineață s-a dus glonț la curse, mânat de o dorință nemărturisită de a obține trofee. Totuși, în vehemența lor carnivoră, monștrii căraseră cadavrele, luând și cursele.

Treaba asta i-a produs frustrare.

13 ianuarie

Tot din Musashi: un războinic bun nu se definește prin cauza pe care o apără, ci prin semnificația pe care știe s-o extragă din luptă. Din păcate, aforismul n-are defel valabilitate la far.

14 ianuarie

Noaptea, la prima oră: cer neobișnuit de curățat de nori. Spectacol fantastic de stele și iar stele căzătoare. Mișcat până la lacrimi. Reflectez pe marginea latitudinii și a ordinii stelare. Sunt atât de departe de Europa, că pe firmament constelațiile arată altfel și nu le mai recunosc. Nu

e vorba despre dezordine, trebuie să acceptăm asta; dezordinea există doar în măsura în care suntem incapabili să recunoaștem o ordine și o poziție diferite. Universul nu e susceptibil de dezordine; noi însă, da.

16 ianuarie

Nimic. Nici un atac.

17 ianuarie

Nimic.

18 ianuarie

Nimic. Unde-or fi?

19–25 ianuarie

Vara australă se stinge timid, dar cu o timiditate apoteotică. Astăzi am văzut un fluture. Aici, în far. S-a plimbat zburând rătăcit, nepăsător față de calvarul nostru. Caffó a încercat să-l strivească cu o lovitură de palmă, dar fără prea mare râvnă. Ar fi fost o crimă, frigul se apropie și nu știu dacă o să mai vedem altul. Dar ar fi imposibil să-i spui asta unuia ca el.

Acestui sentiment aș putea să-i adaug o reflexie mai puțin filozofică și mai neliniștitoare. Vara nopțile erau foarte scurte. Acum ne îndreptăm inexorabil către iarnă, spre întuneric. Iar cum atacurile sunt doar nocturne și întunericul crește pe zi ce trece, ce se va întâmpla când nopțile vor ține douăzeci de ore sau mai mult?

26 ianuarie

Pe insula noastră de dimensiuni atât de reduse, privirile erodează obiectele. Am străbătut de mii de ori toate locurile. Vorbim de domeniile farului ca de o provincie. Fiecare colțișor are un nume, fiecare copac, fiecare piatră. Dacă o creangă are o formă mai ciudată, imediat o botezăm. Astfel, distanțele își modifică esența. Dacă ne-ar auzi

cineva ar crede că vorbim de locuri îndepărtate, dar totul se află la un pas.

Chiar și timpul devine o idee relativă. O picătură prinsă într-o pânză de păianjen adastă secole până să cadă; în schimb, uneori o săptămână trece cât ai clipi din ochi.

27 ianuarie

Acustica specială a farului îmi transmite murmurele erotice, n-am cum evita asta. În general, Batís alege ultimul ceas din noapte pentru a începe, atunci când eu mă retrag din balcon și din locuința lui. E în stare să prelungească această activitate, două, trei, ba chiar și patru ore. Gemetele lui se succed cu o regularitate de mașină de scris. Geme ca un om însetat care străbate deșertul, o agonie monotonă. Uneori mi se pare că ar fi în stare să mențină acest ritm sincopat zile întregi.

Ciudată e și poliorgasmia mascotei. Îi pot urmări excitația permanentă, spasmele care se accelerează și climaxul care culminează lucrarea. La fiecare minut și jumătate, cel mult, efervescența ei explodează în niște țipete vulcanice, prelungi, douăzeci de secunde întregi ține orgasmul și, în loc să se potolească, reîncepe. Indiferent, Batís atacă iar și iar, până când plăcerea lui se stinge cu o înjurătură.

28 ianuarie

Dieta noastră cuprinde și crabi. În Europa nu i-ar mânca nimeni. Au o carapace foarte groasă, iar dedesubt multă grăsime și puțină carne. Dar noi îi mâncăm cu plăcere, n-avem încotro. La început — naivul de mine — țopăiam ca un caraghios pe recifurile de pe mal. Crabii mă evitau cu ușurință, ascunzându-se în crăpăturile stâncilor. Valurile se loveau de pietre cu un zgomot surd și spuma mă uda tot. Nu era deloc amuzant, era periculos. Eu voiam să contribui la aprovizionarea farului, dar apa rece îmi înțepenea degetele. Din fericire, Batís a trecut pe acolo și m-a văzut:

— Parcă ești o capră șchioapă, *Kollege*.

Se ducea în pădure cu toporul pe umăr. După el, mascota. Cu un plescăit de limbă i-a dat un ordin. Ea s-a strecurat printre pietre ca un șarpe. Pescuia crabii cu o ușurință jignitoare. În același timp, smulgea și niște midii atât de lipite de roci pe care nici nu-mi propusesem să le culeg, convins că-mi trebuie pentru asta o daltă și un ciocan. Ei îi ajungeau unghiile. Eu n-aveam decât să țin coșul aproape. Uneori, înainte de a arunca un crab în coș, îi smulgea un clește și-l înghițea cu totul.

Contribuția mea la dieta farului a fost un fel de ciuperci comestibile pe care le-am descoperit în pădure. Creșteau pe scoarța copacilor, exact ca midiile pe stânci, și-aveam nevoie de un cuțit. N-or avea cine știe ce valoare nutritivă, dar tot le culeg. De asemenea, zdrobesc rădăcinile unei plante din pădure până le transform într-o pastă plină de vitamine.

Pentru că Batís e un tip atât de tăcut și de interiorizat, următorul dialog merită transcris.

— Și de unde știi că nu e vorba de buruieni? m-a întrebat privind neîncrezător siropul gros rezultat din rădăcinile pisate amestecate cu gin.

— Ierburile, ca și oamenii, nu sunt nici bune nici rele; sunt indiferente, i-am răspuns trăgând o dușcă. Le cunoaștem sau nu le cunoaștem.

— Lumea e plină de oameni răi, foarte răi. Numai un naiv poate crede în bunătatea omenească.

— Că indivizii pot fi mai buni sau mai răi din născare, e absolut irelevant. Problema e că, o dată împreună, societatea pe care o formează este bună sau rea. Iar socoteala globală a oamenilor nu depinde de caracterul pe care-l au. Imaginează-ți doi naufragiați, doi indivizi cât se poate de detestabili. Separat pot fi odioși. Dar o dată aflați împreună vor opta pentru singura soluție fezabilă: să se alieze pentru a-și construi un loc în care să trăiască. Pe cine mai interesează ce defecte are fiecare în particular?

Nu știu dacă mă asculta. A dat peste cap amestecul, a spus:

— În Austria avem *schnapps*-ul. Îmi place mai mult decât ginul.

Mai și pescuiam. Cu mult timp înainte de venirea mea pe insulă, Caffó implantase un șir întreg de undițe pe coasta sudică, de pe niște stânci care răsăreau ca un fel de istmuri înconjurate pe trei sferturi de apă. Nu vă vine să credeți, dar problema noastră era excesul de capturi, nu raritatea lor. La aceste latitudini peștii sunt fie categoric stupizi, fie n-au nici o experiență cu cârligele. Numai că sunt atât de mari și de puternici, că pot smulge undița cu totul. Pentru a împiedica asta, Batís le fixase zdravăn de pietre, înfigându-le ca pe niște pari. Concepuse și realizase o sfoară de undiță întărită și niște cârlige cu trei gheare, ca niște picioare de pui. Chiar și așa, periodic ne dispare câte o undiță. A doua zi o mai vedem, târâtă de curenți. Pierderea acestor materiale ne provoacă niște crize de furie pe care nu știm împotriva cui s-o îndreptăm. Oricum ar sta lucrurile, trebuie să recunosc că insula este o autarhie alimentară. Proviziile aduse de mine ne completează și înveselesc hrana, dar nu depindem de ele.

29 ianuarie

Din programul meu zilnic. Când se crapă de ziuă îmi termin garda în balcon. Mă descotorosesc de arme și mă trântesc pe saltea, adesea îmbrăcat. Conștiința mi se stinge ca un opaiț în care sufli și dorm cât îmi cere natura. De când sunt la far nu-mi amintesc nici un vis.

De obicei, mă trezesc pe la amiază, sau chiar mai târziu. Mănânc într-o farfurie de aluminiu, ca la închisoare. Dacă vremea e deosebit de frumoasă, mănânc afară. Mă întorc înăuntru: *toilette*. Pentru mine, este momentul cel mai plăcut din zi. Verificarea periodică mă face să deduc că părul meu și-a schimbat definitiv culoarea, cel puțin la ceafă. Spaima din primele zile l-a făcut cenușiu, și așa

va rămâne de-acum înainte. După aceea mă îmbrac. Despre garderobă: pantalonii pe care-i port cel mai des sunt făcuți dintr-o țesătură aspră, dar foarte potrivită pentru treburile cele mai dure. Peste tricouri, un jerseu marinăresc cu guler întors. La început îmi puneam și o jachetă până la brâu, cu două buzunare adânci în care-mi puneam muniția ca pe niște bomboane. Aici trebuie să vă spun o chestie ironică până la parodie: inexplicabil, nu mi-am dat seama că era vorba de o tunică veche a armatei engleze, Batís mi-a atras atenția. Cineva o abandonase într-un colț al farului. Poate că făcea parte din popotă, dintr-o garnizoană pe care n-a apreciat-o. Deși era utilă, am azvârlit-o în mare. Batís m-a făcut nebun.

Fac gimnastică de două ori pe săptămână, chiar dacă plouă, ceea ce se întâmplă frecvent. Aici lipsind un frizer, îmi tund părul ca un paj medieval. Cât despre bărbierit, nu ezit s-o fac. De ce mi-o plăcea atât să am obrajii perfect rași? Din motive de igienă? Pentru ca așa mi-o impune disciplina zilnică? Nu cred. Răspunsul este că, uneori, granița între barbarie și civilizație depinde de niște fapte mărunte precum un bărbierit ca lumea. Barba deasă a lui Caffó mă înspăimântă. Nu și-o îngrijește mai deloc. Cu toporul, ai zice. Momentele cele mai neplăcute sunt când se așază la soare afară, sprijinit de zidul farului. Stă nemișcat ca un crocodil, timp în care mascota îi caută în barbă cu multă dibăcie. Până când am priceput că o face ca să ronțăie păduchii găsiți acolo.

După toaletă mă ocup de treburile zilnice împreună cu Batís. Adun lemne. Sunt umede, așa că trebuie lăsate la uscat înăuntrul farului. Poate că e o ocupație inutilă, dar îmi dă o iluzie de viitor. Strâng undițele și le pun bine în clădirea farului. Repar și întăresc rețeaua de cutii goale de conserve, caut cuie ruginite și sparg sticle — raționalizând materialul — pentru a face și mai ostile fisurile dintre pietre. Cine n-a trăit aici, la far, nu va putea înțelege obsesia reprezentată de un centimetru liber între două cuie sau

două cioburi de sticlă. Mai fac și pari, număr muniția și dozez proviziile. De regulă, Batís nu pune la îndoială inițiativele mele atunci când propun, de exemplu, să practic o stea în capsula cartușelor pentru a le transforma în gloanțe cu fragmentație, sau să perforez granitul din jurul farului. În aceste găuri instalăm alți pari, înalți doar de o palmă și foarte ascuțiți, pentru ca monștrii să-și rănească tălpile. O idee de tabără romană. Evident, asta nu-i împiedică să se apropie, dar face treaba mai dificilă. Însă, cu inovațiile astea, locul a devenit și mai lugubru.

Până se înserează, dispun de timp liber, dacă termenul mai poate avea vreo valoare aici, la far.

1 februarie

Un amurg frumos. Soarele se retrage de parcă orizontul l-ar scoate ca pe un decor la teatru: absoarbe lumina, o scufundă și îi suprapune straturi de întuneric. De parcă un penel uriaș ar picta cerul în negru, dând la iveală scântei mici care sunt stelele. În timp ce stau de pază observ un monstru care stă la pândă, unul anormal de mic. N-ar fi trebuit să-l zăresc, pentru că se ascunde cu multă iscusință. Numai că s-a cățărat în copacul pe care l-am folosit eu însumi când am vrut să-l împușc pe Batís, din cauza asta l-am văzut. Mă observă ca o bufniță cu brațe. Stau pe un taburet, fumând. Las țigara pe balustradă și-l țintesc. Monstrul nu face legătura între gestul meu și moartea iminentă. Continuă să stea în copac, mă privește fără să priceapă. Pușca mea e ațintită pe inima lui. Trag. Cade târând crengi după el, nu-l mai văd. Înainte de a ajunge la sol, genunchii i se încurcă în crengi. Brațele i se leagănă, e mort. Glonțul i-a străpuns pieptul.

Batís mă ceartă, un glonț irosit. Îi aduc aminte de episodul cu capcanele. Sau nu era inutil să tragă în niște monștri imobili, prin urmare inofensivi? Trebuie să facem economie, spune el, muniția înseamnă viață. Eu am adus

muniția, îi răspund, utilizez câtă am chef. Ne certăm toată noaptea ca doi copii.

2 februarie

Astăzi monștrii au țipat toată noaptea în întuneric fără să ne atace, ciudată chestie. Încerc să vorbesc cu Batís despre viața noastră din Europa, fără succes.

Nu se poate stabili nici o complicitate cu omul ăsta. Nu că ar refuza să vorbească, nu că mi-ar ascunde ceva. Dar o conversație banală și relaxată pur și simplu nu-l interesează. Când îi povestesc de-ale mele, dă din cap în semn că ascultă. Când îl întreb ceva despre el, răspunde monosilabic, mereu atent la întunericul din jurul farului. Până când mă las păgubaș. Ca doi oameni care dorm în aceeași încăpere și vorbesc în somn: așa sunt dialogurile noastre.

5–20 februarie

Nimic. Iar în nimicul ăsta intră și faptul că mascota nu cântă — asta-i bine. Relațiile mele cu ea sunt minime. Ori copulează cu Batís, ori se ocupă cu treburi extrem de simple, ori fuge de mine pentru că-și aduce aminte de primul nostru contact cu o memorie de câine bătut. Când iese din far se întâlnește, obligatoriu, cu mine. Întinde pasul și păstrează distanța, ca un pui de vrabie.

Când o privesc, uneori mă trec fiorii. Dintr-o observație succintă deduc că are degetele mari de la mâini și de la picioare separate, e termostatică, daltonistă, răutăcioasă și abulică. Dar are niște forme atât de antropomorfe, mișcări atât de omenești, că trebuie să fac eforturi pentru a rezista tentației de a începe o conversație cu ea. Și mă lovesc de o inteligență de țânțar: nu mă privește, nu mă ascultă; nu mă vede, nu mă aude. Trăiește pe o orbită solitară. Aici n-are contact decât cu Batís.

22 februarie

Batís s-a îmbătat, ceva extrem de rar la el. L-am văzut beat, cu sticla de gin într-o mână și pușca în cealaltă. Dan-

sând ca un zulus pe granitul pe care se înalță farul. După care s-a făcut nevăzut în pădure și nu s-a întors decât în ultimul moment. Între timp, am profitat de absența lui: am prins mascota și am dus-o într-un colț, cu toate că se zbătea. Moartă de frică, nu înțelegea că tot ce voiam era să-i pipăi capul.

Craniul este perfect. Mă refer la o perfecțiune netedă, la o sfericitate lipsită de orice asperități. O splendid de rotundă cutie craniană, fără adâncituri, fără protuberanțe. O fi așa pentru a putea suporta presiunea din adâncuri? Este lipsită de concavitățile criminalilor din născare, ca și de protuberanțele geniilor prematuri. Surpriză de frenopat: nici un fel de dezvoltare notabilă a zonei parietale sau occipitale. Capul este ceva mai mic decât cel al femeilor slave și cu o șesime mai mare decât cel al unei capre bretone. O apuc de fălci și o oblig să deschidă gura. Nu are amigdale, în locul lor se vede un al doilea cer al gurii, care slujește pesemne la oprirea apei. Suferă de anosmie, adică nu percepe mirosurile. În schimb, urechile ei pot capta sunete imperceptibile pentru mine, ca în cazul câinilor. Din când în când rămâne ca vrăjită, are momente de absență în care pare că aude cine știe ce glasuri, melodii sau invocații. Ce-o fi auzind? Imposibil să-ți dai seama. Are membrane la mâini și la picioare, dar mai înguste și mai scurte decât în cazul masculilor. Poate deschide degetele superioare și inferioare într-un unghi imposibil pentru oameni. Bănuiesc că este vorba de o mișcare pe care o fac monștrii în apă pentru a înota mai cu spor. Ca s-o dezbrac trebuie s-o plesnesc, pentru că se opune. Corpul are o arhitectură admirabilă. Tinerele din Europa ar leșina văzându-i silueta; evident, pentru a defila într-un salon ar trebui să poarte mănuși de mătase.

Ca meteorolog, știu că insulița este situată într-o regiune marină specială, străbătută de curenți calzi. Ceea ce explică multe. De la vegetația abundentă și întârzierea primelor zăpezi ale iernii — care ar fi trebuit să cadă

de-acum — până la prezența acestor bestii în împrejurimi. Dacă acestea ar prolifera în toate mările și oceanele lumii, omenirea ar avea referințe istorice despre ele, dincolo de legendă. Am citit undeva că peștii polari dispun de anticongelanți în sânge. Este și cazul ei, de aici culoarea albastră a sângelui, presupun. Altfel cum s-ar explica faptul că organismele complexe care populează oceanele reci nu acumulează straturi de grăsime? Are o musculatură ca de marmură, o piele întinsă, cu nuanțe minunate de verde salamandră. Imaginați-vă o nimfă a pădurilor cu piele de șarpe. Sfârcurile sunt negre și mici ca nasturii. I-am pus un creion sub sâni, dar nu stă, de parcă o forță invizibilă i-ar împinge în sus. Cu merele astea, Newton ar fi avut probleme în elaborarea teoriei sale. În cazul ei se adeverește spusa franțuzească după care un sân perfect trebuie să încapă într-o cupă de șampanie. Mușchii ei exprimă sănătate și energie, n-are nevoie de corset. Fesele ei sunt mai tari decât granitul de pe insulă. Coapse de balerină și pântece plat. Pielea e uniformă pe tot corpul, nu ca la om, unde adesea textura tenului obrazului diferă de cea a trupului. O peliculă fină acoperă orice porozitate. Nici urmă de păr la axile, pe cap sau pe pubis. Pulpele ei sunt un miracol de zveltețe și se unesc cu șoldurile cu o exactitate pe care nici un sculptor n-o poate reproduce. Cât despre chip, profil egiptean. Nasul e ca un ac ce contrastează cu sfericitatea craniului și a ochilor. Fruntea urcă ușor ca o faleză blândă, nici un bust roman nu rezistă comparației. Gâtul îl sugerează pe cel al domnițelor stilizate din picturile renascentiste.

O duc într-un colț întunecat, tremură de frică, proasta, chiar și o vacă ar înțelege motivele manipulatoare ale veterinarului. Am aprins o lumânare, i-o apropii și depărtez de ochi. Lumina prea puternică îi micșorează pupilele, care se transformă într-o fantă, ca la pisici. Observând-o, mă trece un fior: ochii sunt ca niște oglinzi minunat de albastre, mai mult rotunzi decât ovali. Strălucire de ambră, lichid

ocular de densitatea mercurului. M-am văzut înăuntrul lor, privind-o, adică privindu-mă. Eram gata să renunț. Când te vezi reflectat în ochii unui monstru, te apucă o amețeală ridicolă dar puternică, să mă contrazică doar cei care au avut o astfel de experiență.

E imposibil s-o observi și să păstrezi distanța. Când o ating, mă zăpăcesc. Mâna mea o atinge pe obraz și se retrage speriată de parcă m-aș fi electrocutat. Unul dintre instinctele noastre cele mai primare este să asociem contactul uman cu căldura; nu există corpuri reci. Dar temperatura ei rănește. Amintește de răceala unui cadavru, din care viața a plecat.

25 februarie

Au venit. Sunt mulți. Rația noastră zilnică e de șase gloanțe, a trebuit să tragem opt.

26 februarie

Batís și cu mine am tras nouăsprezece gloanțe.

27 februarie

Treizeci și trei.

28 februarie

Treizeci și șapte.

1–16 martie

Am fost prea ocupat să lupt pentru viață ca să mai și scriu. Iar tot ce-aș fi putut scrie nu merită amintit.

18 martie

Atacurile slăbesc treptat. Am stat o bună bucată de vreme privind farul și balconul din pădure. Batís s-a luat după mine și, fără să spună nimic, s-a alăturat contemplației mele. Stăteam unul lângă altul, umerii ni se atingeau. Aveam o curiozitate: să privesc farul din perspectiva monștrilor, să pătrund în întunecimea minții lor de ființe

carnivore pentru a ști cum mă văd ei. După un timp, Batís a spus:

— Nu văd nici o fisură în sistemul de apărare.

Și a plecat.

20–21 martie

Ne observă fără să ne atace. La început, a fost ceva neliniștitor, apoi ni s-a părut doar ciudat. De obicei, sunt niște siluete fugare, le vedem uneori printre copaci sau între două ape. Când lumina farului cade peste ei, dispar.

Nopțile sunt tot mai lungi. Acum n-avem mai mult de trei ore de lumină, restul e în stăpânirea nopții. Soarele ne părăsește înainte de a răsări. Cum să explic pe hârtie teroarea pe care o zămislește lucrul ăsta? Chiar și în condiții normale, traiul pe insulă ar fi o experiență formidabilă și angoasantă, dar cu monștrii care ne dau târcoale depășim limitele înțelegerii. Uneori, deși pare ciudat, pauzele între două atacuri sunt mai rele decât atacurile în sine. În clădirea farului, la lumina slabă a feștilelor, auzim zgomotele amestecate ale vântului, ploii și mării și așteptăm să vină ziua, așteptăm, fără să știm ce-o să vină mai repede: lumina sau moartea. Niciodată nu mi-a trecut prin minte că infernul poate să fie ceva la fel de simplu ca un ceas fără arătătoare.

Sfârșit de martie

Descopăr că Batís știe să joace șah. Faptul, anodin în aparență, acționează ca o insulă de civilizație între atâta nebunie. Trei partide. Două remize și o victorie. Ce rost ar avea să menționez cine a câștigat?

4 aprilie

Orele prânzului. Jucăm șah. Azi-noapte ne-au atacat de șase ori, în valuri succesive. Am tras atâta, că țeava puștii a devenit fierbinte. Dar a fost necesar, Batís n-a mai zis nimic de risipa de gloanțe.

8 aprilie

Practic deschideri romantice care se fac țăndări de apărarea lui Caffó. E foarte priceput la asta. Face rocadă și ofensiva mea își pierde treptat consistența. Identitatea dintre om și jucătorul de șah sunt mult prea evidente ca să mai spun ceva. Peste tot, mentalitatea *batisiană* sau *caffoistă*, cum preferați.

Monștrii au urlat dincolo de raza proiectoarelor, în întuneric. Ca niște prădători care se ceartă. Apoi ne-au atacat într-un fel ciudat, dar s-au dispersat înainte de a putea trage. Mister. Lucrul cel mai rău este lipsa de logică a monștrilor. Asta îi face imprevizibili.

10–22 aprilie

Meditez asupra motivelor care m-au adus pe insulă. Căutam pacea neantului. Și în loc de liniște, găsesc un infern plin de monștri. Ce semnificații noi ar trebui să găsesc? Care ar fi interpretarea cea mai corectă, cum ar spune tutorele meu? Mă gândesc mult la el. Oricât de mult m-aș întreba, nu pot decât constata o realitate înspăimântătoare care invadează totul: monștri și iar monștri. Nimic de văzut, de judecat, de analizat.

23 și 24 aprilie

Lupte groaznice corp la corp. Focurile trase de aproape împrăștie viscere, materie cenușie și sânge de culoare albastră pe balcon. Două nopți la rând, monștrii s-au cățărat atât de sus că a trebuit să-i respingem cu picioarele și topoarele. Aici și-a arătat Batís latura sa cea mai sălbatică. Când sunt prea aproape, când brațe și picioare asaltează ultimele creneluri ale estacadei, Batís abandonează poziția cu un strigăt de luptă. În timp ce eu continuu să trag, acoperindu-l cu un pas în urmă, el apucă harponul într-o mână și toporul în cealaltă. Cu unul străpunge, cu celălalt taie. Rănește, mutilează și ucide cu o energie haotică, brațele lui se transformă într-o elice asasină. Este un

adevărat demon, un viking nordic și disperat, un pirat Barbă Roșie la abordaj, toate astea laolaltă și multe altele în plus. Te îngrozește de-a dreptul; nu mi-ar plăcea să-l am ca dușman. Sunt imagini reale, le trăiesc eu însumi, aici și acum, dar parcă sub efectul unui halucinogen, iar când răsare soarele mă îndoiesc serios asupra sănătății mele mintale. Viața noastră la far nu e credibilă; viața noastră la far e cea mai absurdă dintre epopei. E lipsită de sens.

Recitesc ce-am scris. Rândurile astea nu pot reproduce disperarea ce mă cuprinde, orice artă narativă n-ar fi decât un palid reflex al dezastrului pe care încerc să-l organizez în cuvinte. E clar, nu vom scăpa vii. Cred că nici măcar nu vom apuca să vedem prima zăpadă.

2 mai

Intuiesc o umbră de recunoștință la Batís. Fără să explice, fără să-i scape un cuvânt amabil, își dă seama că prezența mea contribuie la supraviețuirea lui. Atacurile pe care le suferim, îmi spune el, depășesc tot ce apucase să trăiască până acum la far. Un om singur n-ar putea ține piept acestei mase de insecte scăpate dintr-un balamuc abisal. Nici chiar el.

Dar nu mai putem continua așa. Într-o bună zi, ne vor copleși.

3, 4 și 5 mai

Nu-l înțeleg pe Batís. E o mare contradicție între pericolele care ne amenință și stările lui de spirit. Cu cât nopțile sunt mai disperate, cu atât mai fericit îl vezi în timpul zilei. Un soi de euforie a luptei, o dorință de abis. Nu vrea să priceapă că farul nu e o rocadă de șah și că pierderea unei singure partide nocturne poate însemna sfârșitul.

6 mai

Noaptea: un foc tras de Batís îmi atinge brațul. A sfâșiat mâneca și m-a rănit superficial. Dar a tras împotriva

unui monstru care mă copleșea, așa că n-am avut încotro, i-am dat dreptate și l-am lăudat.

7, 8, 9 și 10 mai

Atacuri mai virulente ca niciodată. Câțiva monștri reușesc să escaladeze zidul de pe partea opusă a farului și ne atacă de sus, unde parii nu sunt atât de deși. Literalmente, vin peste noi. Tragem, alternativ, îndreptând țeava puștilor în sus și în jos, căci vin și de-acolo. Acum tragem în medie cincizeci de gloanțe pe noapte. Numărul monștrilor întrece orice coșmar.

Mai târziu: ceartă cu Batís. Mă acuză că nu m-am străduit destul să repar fortificațiile de cuie și cioburi de sticlă, de aceea s-au putut cățăra. Neg, furios. De-ar fi doar din plictiseală, și tot lucrez dublu decât el. Ne insultăm. Îi spun că nu e decât un obsedat sexual primitiv și grosolan. Caffó îmi reamintește drepturile mele, îmi repetă că sunt un afurisit de intrus, niciodată n-a folosit vorbele astea. Stăm mai rău ca niciodată.

12 mai

Un monstru s-a încleștat de piciorul drept al lui Batís. Trag imediat, dar apucă să fugă cu cizma și cu un deget. Își îngrijește rana fără să scoată nici măcar un geamăt.

Dar nu mai putem continua așa.

8

Intensificarea atacurilor produsese în noi o eroziune lentă dar sistematică. Eram ca doi alpiniști care escaladează înălțimi mari fără oxigen. Făceam totul cu gesturi mecanice. Când vorbeam, o făceam cu inerția unor actori mediocri care recită un text plicticos. Oboseala era foarte diferită de aceea pe care o simțisem în primele zile, era o osteneală de cursă lungă, mai puțin palpabilă, mai puțin deznădăjduită, dar mult mai crudă. Abia mai vorbeam între noi. N-aveam nimic să ne spunem, eram ca doi condamnați care așteaptă execuția. Zile în șir, singurele vorbe ieșite de pe buzele lui Caffó au fost *Kollege*, dacă avea nevoie de ceva urgent, sau îndemnul *zum Leuchtturm*, când se întuneca.

Iată o scenă obișnuită din acea perioadă. Sunt de mult treaz, lucrez ceva indispensabil pentru siguranța farului. Când termin, în lipsă de alte ocupații, mă duc în încăperea proiectoarelor. Fiind punctul cel mai înalt, privirea bate până la ultima limită a orizontului. Scrutez marea cu speranța, foarte vagă, de a vedea vreun vapor rătăcit. Evident, nu văd nimic. Pe acoperișul farului, exact pe vârful conic, e o giruetă de fier extrem de simplă. De unde mă aflu, nu pot s-o văd, o aud doar. Scârțâie cu un geamăt stins, de agonie ridicolă. N-are importanță ce direcție arată.

Imediat după prânz, o lumină trandafirie și compactă scaldă insulița, despărțind-o de mare și punându-i în evidență natura minusculă aici, în mijlocul celui mai trist ocean. Coroanele copacilor se luminează sclipind palid.

Ne e dor de căldură, dar de una care ar trebui să vină mai curând din mișcare și animație decât de la temperatură. Nici urmă de păsări — cât n-aș da să mă bucur de zburătăceala lor. Pe coasta sudică se află un pâlc de copaci care ating apa. Crengi și uscături cad până la suprafața marină, ca pe malul unui fluviu de la tropice. O imagine surprinzătoare. Dacă privesc mai departe, pot să văd prima mea locuință. Distanța e abia de o mie de metri, dar mi se pare că o întreagă epocă mă desparte de casa aia. Acum o privesc cu mentalitate de soldat. Mă gândesc la ea ca la o poziție abandonată, un pământ al nimănui pe care nu l-aș putea recupera nici sub ordinele directe ale lui Alexandru cel Mare.

Stau în balcon. Sub mine, Batís. Umblă. Mai bine zis, se mișcă. E de mirare câte ocupații poate găsi aici, la far. În ciuda epuizării fizice, în ciuda sufletului său înghețat, tot timpul găsește ceva de făcut. Doarme, copulează și se luptă, în rest se ocupă cu mărunțișurile cele mai bizare. De exemplu, poate sta cu orele ascuțind un cui, cu o hărnicie asiatică. Sau stă la soare cu pieptul gol și ochii închiși. Dac-ar căsca gura, ar fi ca un crocodil. Altceva nu-l interesează. O să murim, i-am spus într-o zi. O să murim doar, și-atât, a răspuns cu un fatalism de beduin. Uneori se așază pe lespedea de granit și privește. Atât. Lucrul este relevant tocmai pentru că n-are nimic relevant: privește ca un somnambul și iese din timp. Țepușele pe care le-am tot înfipt se ițesc din pământ pretutindeni, sunt o amenințare, dar el se așază pe stânca lui strategică și privește, privește, privește. Se integrează în piatră, devine un fel de totem păgân. Batís trăiește într-un soi de moarte perpetuă. Pe înserat, răsună alarma lui, monotonă:

— *Zum Leuchtturm!* La far!

* * *

Apatia noastră a luat sfârșit într-o zi când, din întâmplare, Batís a urcat în camera proiectoarelor. Voia să verifice

buna funcționare a luminilor. Eu priveam spre vaporașul portughez, el meșterea la instalație. Ca să spun ceva am întrebat ce transporta vaporul.

— Explozibili, a răspuns manipulând proiectoarele, în genunchi.

— Ești sigur? am întrebat destul de indiferent, doar ca să spun ceva.

— Dinamită. Dinamită de contrabandă, a spus cu zgârcenia lui obișnuită de vorbă.

Conversația s-a întrerupt aici. Mai târziu m-am întors asupra subiectului. După cum îi spusese marinarul supraviețuitor, transportau dinamită ilegală. O luaseră aproape pe gratis de la excedentele miniere sud-africane și-aveau de gând s-o revândă la prețuri astronomice în Chile sau Argentina, unde avea să folosească cine știe cărei revoluții. În magazia farului văzusem un echipament complet de scafandru. Mi-au trebuit încă vreo două zile până să concretizez ideea. Mă umfla râsul doar auzindu-mi gândurile. Noaptea aceea a fost sinistră. Bestiile s-au concentrat asupra ușii. Batís trăgea întruna cam orbește, nu făcea față și mi-a cerut să cobor să întăresc intrarea. Ceea ce am și făcut. Coboram scările și rezonanța interioară a farului amplifica urletele lor precum o orgă uriașă. Eram gata să fac cale întoarsă. În fine, am ajuns la ușă. Cu toată grosimea ei, placa de fier se curba spre interior. Traversele de lemn erau aproape rupte, scârțâiau la fiecare împingere. În definitiv, nu prea aveam ce face. Dacă intrau, numărul lor ne-ar fi copleșit și-am fi fost niște oameni morți. Dar, fie Batís a reușit să ucidă destui, fie s-au plictisit și au renunțat.

A doua zi, Caffó mi-a cerut să ținem un consiliu, avea să-mi spună ceva important. Am acceptat plin de curiozitate, pentru că acest gen de inițiativă nu i se potrivea.

— După ce mâncăm, a zis.

— După ce mâncăm, am fost eu de acord. Apoi s-a făcut nevăzut. Cred că s-a ascuns undeva în pădure. Tare

afectat trebuie să fi fost un tip ca Batís Caffó dacă avea nevoie de meditații solitare.

Eu mi-am făcut de lucru cu întărirea rețelei de frânghii și tinichele care înconjura farul. Timp în care mascota a ieșit din far. După ce se culcase cu Batís nu-și mai pusese jerseul ăla jalnic. Umbla goală. Nu m-a văzut. Se îndrepta spre o fâșie îngustă de nisip, acolo unde se aflau recifurile cele mai înalte și ascuțite de pe țărm. Plictisit de treaba aceea chinuitoare, m-am luat după ea.

M-am apropiat sărind pe pietrele care ieșeau din apă. Erau multe. Câteodată îmi sugerau gura unui uriaș adormit sub pământ, arătându-și gingiile de nisip și dinții de piatră. Printre recifuri, la adăpost de valuri și de vânt, se întindeau mici limbi de nisip. Am căutat-o. Era într-una dintre aceste găuri, trântită precum o șopârlă, atât de nemișcată că o puteai confunda cu pietrele care o apărau de marea în plin flux. Din când în când, valurile se filtrau printre roci și o acopereau. Dar ea avea cu apa o relație de crustaceu. Ignora valul la fel cum mă ignora pe mine; eu stăteam pe o piatră, la două palme deasupra ei, era imposibil să nu-mi fi observat prezența. Văzând-o așa, erau de înțeles slăbiciunile instinctului lui Batís. De data asta, curiozitatea mea nu era chiar științifică. Asta a priceput și ea, într-un fel sau altul, pentru că nu fugea și nu-i era frică. Mi-am trecut mâna peste spinarea ei. Udă, pielea aluneca de parcă ar fi fost unsă cu ulei. Mascota nu se mișca. Iar faptul că nu se tulbura defel, curios lucru, m-a neliniștit. Un val a acoperit-o de spumă, răpindu-i corpul, iar acoperământul acela alb mă tenta și mă făcea să mă rușinez în același timp. M-am retras, supărat pe mine însumi. Era ca și cum o voce anonimă m-ar fi insultat, fără să pot răspunde.

După-masă, într-adevăr, Batís a avut o discuție cu mine. Am ieșit din far sub pretextul unei plimbări. Era mai mult decât o discuție, era un fel de testament. Am umblat prin

pădure și, fără să pomenească de înfrângere, fără să renunțe la stoicismul său plebeu, a descris situația astfel:

— Dacă vrei, poți pleca. Poate nu știi că avem o șalupă. A lăsat-o aici vaporul care m-a adus pe insulă. Se află într-o cală mică, chiar lângă casa meteorologului, un pic mai la nord. E ascunsă de vegetație. N-am mai trecut de mult pe acolo, dar nu cred că au stricat-o: de la oameni nu-i interesează decât carnea. Ia-ți provizii și câtă apă poți căra.

A făcut o pauză ca să-și aprindă o țigară. Apoi a dat din mâini, cu țigara între buze, ca și cum ar fi vrut să-și arate disprețul pentru viitor:

— Firește, nu-ți va fi de nici un folos. E imposibil să ajungi undeva și n-ai să întâlnești nici un vas pe drum. Ai să mori de foame și de sete. Asta dacă vreo furtună n-o să răstoarne coaja aia de nucă. Sau dacă n-o să te prindă înainte oamenii-broască. Dar n-am să fiu eu cel care să-ți interzică dreptul de a alege.

În loc să-i răspund, mi-am aprins la rândul meu o țigară și-am rămas în fața lui, ca o momâie. Era mai frig ca de obicei. Aburul care ne ieșea din gură se confunda cu fumul de țigară. Batís și-a dat seama că eram pe punctul de a spune ceva important, dar nu putea să-și imagineze încotro bătea logica mea.

— Cred că trebuie să facem un efort și să ne asumăm niște riscuri, am spus într-un târziu. De fapt, totul e pierdut de pe acum. Dacă monștrii se înverșunează să atace ușa, nimic nu-i poate opri. Am văzut că avem un echipament de scafandru, cu pompă de aer cu tot. Crezi c-am putea să-l punem în barcă și să ajungem la vaporul portughez?

Batís nu pricepea. S-a încruntat.

— Dinamita, am spus arătând în direcția vaporașului cu mâna în care țineam țigara.

Și-a îndreptat corpul de parcă ar fi vrut să ia poziție de drepți:

— Adică vrei să mergi cu șalupa până la reciful unde e vaporul. Să-ți pui echipamentul de scafandru, să te scu-

funzi și să recuperezi dinamita. Să cobori în adâncimile oamenilor-broască, cu ajutorul meu, să te scufunzi în nasul lor ca să scoți explozibilii. Așa-i?

— Ai rezumat foarte bine.

S-a uitat la mine, scărpinându-se la ceafă. Acum sprâncenele lui formau un V întors. Mă privea cu un amestec de milă și lipsă de interes.

— Uite, Caffó, poate că încercarea nu e atât de sinucigașă pe cât pare. Monștrii ne atacă doar noaptea, ca toate animalele de pradă. Ceea ce înseamnă că ziua se odihnesc. Dacă ne alegem bine ora, avem multe posibilități să reușim. Cine știe unde locuiesc? Poate că-și au sălașul de partea cealaltă a insulei, la zece kilometri de coastă. Pe vapor nu se află nimic care să-i intereseze, chiar dumneata ai spus, așa că n-au nici un motiv să vină acolo.

Nega dând din cap, de parcă ar fi auzit niște prostii. Nu mă dădeam bătut:

— Ce-avem de pierdut? De fapt, nu suntem decât două cadavre care încă mai vorbesc, nimic mai mult. Chiar dumneata ai recunoscut că ne aflăm la capătul drumului. Batís, am insistat, lasă-mă să-ți spun o poveste irlandeză. Odată, un comisar englez voia să captureze un puști irlandez. Puștiul era unul dintre comandanții aproape anonimi ai rezistenței. Băiatul a fost urmărit îndelung. Într-o seară, comisarul s-a întors acasă la capătul unei zile pline de interogatorii și mărturisiri. Era mulțumit. A doua zi avea să-l prindă.

— Și? s-a interesat timid Batís.

— Prietenii băiatului îl așteptau în sufrageria lui de-acasă.

— Acum lasă-mă pe mine să-ți spun o poveste germană! a răcnit Batís. A fost odată un băiat sărac, într-o casă de țărani săraci. Se ascundea cățărându-se în copaci sau pe sub mobilă, iar când ieșea de sub pat sau cobora din pom, primea bătaie. Sfârșit.

— Am nevoie de dumneata. Cineva trebuie să acționeze pompa de aer și să ridice lăzile cu explozibil. Eu singur nu pot.

Până atunci mă ascultase cu răbdarea pe care o avem față de copiii tâmpiți sau bătrânii senili, dar cum eu perseveram cu argumentele mele, mi-a întors spatele. Așteaptă, am strigat apucându-l de mânecă. S-a smuls neașteptat de violent, a slobozit niște imprecații în germană pe care Goethe nu le-ar fi scris niciodată și a plecat vorbind singur. L-am urmărit de la distanță. Ajuns la far, s-a apucat de întărit ușa. Repara ignorându-mă total. Nu făcea decât să amâne lucrurile care nu puteau fi evitate. Gândește-te la remizele pe care le faci, îi strigam, fără apărarea turei regele nu valorează nimic. Apoi cu glas scăzut, ca un duhovnic:

— O sută de morți. Două sute, trei sute de monștri făcuți praf de o bombă, Batís. O lecție pe care n-o vor uita și care ne va salva viața. De dumneata depinde.

Ar fi fost mai atent la bâzâitul unei muște. Oricum, îi spusesem ce aveam de gând și mi s-a părut preferabil să-i dau un timp de gândire. Firește, eram conștient că ceea ce propuneam era o barbarie. Dar celelalte opțiuni erau și mai rele. Să mă îmbarc? Și să merg unde? Să rezist? Până când? Caffó înfrunta situația de pe pozițiile unui luptător fanatic și obtuz. Eu, în schimb, simțeam disperarea jucătorului care-și joacă ultimul ban: la ce-ar folosi să-l economisească?

Am adunat câteva unelte, niște cârpe mumificate de frig, cutii cu smoală și saci goi. Voiam să mă duc la șalupa de care spusese Batís, să văd în ce stare e și, dacă era cazul, s-o călăfătuiesc. După care urma să mă duc la casa meteorologului și să mai scot cuie și mai ales balamale. Precis că aveau să fie de mare folos la far. Eram destul de încărcat. Pe drum, m-am întâlnit cu mascota. I-am pus în cârcă o parte din greutate și-am împins-o deloc amabil în direcția cea nouă.

Într-adevăr, barca era exact acolo unde spusese Batís. Un golfuleț foarte discret, camuflat de copaci și grămezi de mușchi, care se lipea de lemn ca o boală de piele. Barca era plină de apă, dar la o simplă privire mi-am dat seama că era mai mult apă de ploaie decât de mare. Mușchiul, care are rădăcini foarte scurte, împiedicase putrezirea lemnului, protejând șalupa ca un strat de catran. Nu mi-a fost prea greu s-o golesc și să smulg coaja aceea vegetală.

Prin urmare, aveam la îndemână cele necesare pentru aventura mea. Ultimul obstacol: Batís să mă însoțească, să-și asume o sinucidere vitează. Eu mă hotărâsem deja. Imediat, m-a cuprins o pace neobișnuită.

Golfulețul era în formă de potcoavă și nu mai mare decât un grajd mic. Închidea orizontul, abia de vedeam marea. Da, precis aveam să mor, dar va fi o moarte liber aleasă. Chiar un privilegiu, socoteam eu. O vreme n-am făcut decât să-mi curăț unghiile, stând calm în picioare. Manichiura mă făcea să mă gândesc la trecut.

Viața nu e mare lucru. Totuși, se întâmplă ca prin trecerea ei prin această lume, omenirea să manifeste tendințe serioase spre meditație. M-am gândit la prima mea amintire din copilărie și la ultima din viața mea civilizată. Prima era o imagine dintr-un port. Să fi avut trei ani, poate mai puțin. Eram așezat pe un scaun înalt, din acelea speciale pentru copii, la Blacktorne, alături de alte zeci de copii. Dar eu stăteam lângă o fereastră prin care se zărea portul cel mai cenușiu din lume. Iar ultima amintire era tot dintr-un port, cel pe care l-am văzut de pe vaporul care m-a adus din Europa pe insulă. Într-adevăr, viața nu e mare lucru.

Mascota stătea pe un tron de mușchi, cu picioarele încrucișate, mâinile pe glezne și umerii sprijiniți de stejari. Privea spre un infinit inexistent. Oferea vederii un tablou natural atât de potrivit, atât de perfect, încât zdrențele de cerșetor pe care le purta îmi răneau ochii. Să nu fim naivi: înainte de a-i scoate jerseul știam deja foarte bine ce voiam. Aveam să mor curând, iar în fața morții integritatea

morală nu e decât colb pe drum. Sigur aveam să mor, iar mascota era jucăria la îndemână cea mai asemănătoare cu o femeie. Aveam să mor, iar gemetele acelui trup, în fiecare zi, luni în șir, mă făcuseră indiferent la granițele moralei.

Totuși, ceea ce a urmat a fost surpriza cea mai neașteptată. Mă așteptam la un coit scurt, murdar și brutal. În loc de asta am pătruns într-o oază. La început, răceala intensă a pielii ei mă înfiora. Dar contactul a făcut ca temperaturile noastre să se echilibreze într-un punct necunoscut, într-o zonă în care noțiuni precum frigul și căldura nu însemnau nimic. Corpul ei era un burete viu, răspândea opiu, mă anula ca ființă omenească. Doamne, ce senzație! Toate femeile, onorabile sau de tavernă, nu erau decât paji ai unei curți în care nu vor păși nicicând, ucenici ai unei bresle încă neinventate. Deschidea acel contact o poartă mistică? Nu. Absolut dimpotrivă. Mă culcam cu lucrul acela, cu mascota aceea fără nume și mi se revela un adevăr grotesc, transcendent și pueril în același timp: Europa habar nu are că trăiește într-o castrare eternă. Sexualitatea ei era eliberată de orice obstacol. Nu aveai de apreciat vreun rafinament amoros deosebit. Copula și-atât, dar cu tot corpul, și-n timpul acesta nu era de găsit în asta nici tandrețe, nici dulceață, nici ranchiună sau durere, nici plata de la bordel, nici dăruirea amanților. Reducea trupurile la o dimensiune concretă și unică, iar cu cât mai animalică era în acțiune, cu atât mai multă plăcere producea. O plăcere strict fizică, pe care n-o cunoșteam.

Oriunde în lume, un bărbat de vârsta mea și cu o experiență relativă acumulată a cunoscut dragostea și a cunoscut și ura. A trăit zile triste și a trăit fragmente de frumusețe. A avut parte de ostilitate, fraternitate și dușmănie. A încercat un anume gen de reușită și multe eșecuri. Chiar aici, la far, a cunoscut cele mai rele imagini ale abisului și ale agoniei. Dar nu mereu le este dat bărbaților să cunoască pasiunea dusă la extrem. Deși râvnesc dorința, deși bă-

nuiesc că ea există undeva, mai aproape sau mai departe, milioane de bărbați au trăit și au murit, vor trăi și vor muri fără să descopere făptura în care se ascunde această calitate, la ea atât de simplă și naturală. Până atunci trupul meu obținuse plăcerea la fel cum un burghez își strânge capitalul. Ea făcea astfel ca prin plăcere să fiu conștient de trupul meu, despărțindu-l de mine, distrugând orice legătură între persoana mea și plăcerea mea, pe care o percepeam ca pe o ființă vie. Numai că toate au un sfârșit, chiar și contactul ăsta cu ea, iar când am atins plăcerea am avut senzația că, dincolo de plăcere, am atins una dintre culmile experienței omenești.

Încet, mi-am venit în fire. Clipeam, de parcă astfel ușuram întoarcerea la o stare normală. Au trecut câteva minute până să mă întorc la temperatura, la mirosurile și la culorile din jurul meu. Ea nu se mișca de pe culcușul de mușchi. Privea cerul și-și întindea alene brațele. Unde e greșeala, mă întrebam fără să pricep întrebarea și nici de ce mi-o puneam. Redevenisem eu, cel care fusesem și m-a cuprins un vag simț al ridicolului. Mă simțeam umilit în mod prostesc. Trăiam o experiență pe care nu știam cum s-o clasific, în timp ce ea, cu gesturi de pisică, se mulțumea să-și întindă brațele. Am strâns ce aveam de strâns și m-am întors spre far. A văzut că plec și m-a urmat dar rămânând la distanță. Am vrut s-o urăsc.

Când am ajuns la far, Batís își modificase atitudinea. Rezervat ca de obicei, nu îndrăznea să-și expună motivele schimbării. De fapt, era foarte orgolios și nu admitea să fie convins de niște idei cu care nu fusese de acord. Dar faptul că se apropia de mine și încerca să înceapă o conversație nu putea însemna decât un lucru: că voia să reînnoade discuția despre explozibili și despre încercarea de a-i recupera. Eu eram încă tulburat, așa că o vreme nu l-am băgat în seamă. În cele din urmă am spus:

— Există o veche poveste irlandeză care are un punct comun cu povestea germană pe care mi-ai spus-o.

Un irlandez se pomenește într-o încăpere întunecoasă. Pe pipăite, caută un felinar. Îl găsește, îl aprinde cu un chibrit și vede că pe peretele de vizavi e o ușă. Repede, trece dincolo și închide ușa după el, uitând felinarul, drept care se trezește din nou în beznă. Povestea se poate repeta la infinit, cu irlandezul cel căpos căutând opăițe și aprinzându-le, deschizând uși și închizându-le, uitând lumina, mereu înainte, către un nou întuneric. Până la urmă irlandezul cel căpos nimerește într-o odaie fără uși, prins în cursă ca un șobolan. Și știi ce spune? „Mulțumesc Domnului, era ultimul meu chibrit." Am ridicat glasul: Eu nu sunt personajul ăsta, Batís, să știi asta. Cinci sute de bestii lichidate definitiv, poate șase sute. Sau șapte sute. De ce nu o mie? Ce zici?

Continua să se prefacă rezervat. Cu toate astea, i se vedea voracitatea de vânător.

— Nu-ți face griji, am glumit fără să mă uit la el, dacă iese rău și ne devorează îmi asum întreaga răspundere.

Mascota stătea într-un colț și își scărpina sexul.

9

Calculele noastre ne spuneau că la prima oră monștrii păreau să fie mai inactivi decât în orice alt moment al zilei. Am ajuns la concluzia asta folosind orarele noastre ca oglindă pentru orarele lor: noi ne adaptasem la ritmul impus de ei, nu invers, drept care era de așteptat oarece simetrie.

Ne-am dus la șalupă după o noapte la fel de agitată ca și cele precedente. Încă o dată, supraviețuirea noastră atârnase de un fir de păr. Ca măsură de apărare, pe la jumătatea după-amiezei găurisem granitul ca pe o strecurătoare, plantând un covor de țepușe chiar în fața intrării. Mai mult nu putusem face. Și de fapt nici nu știam dacă acestea îi respingeau sau îi atrăgeau. Noaptea au împins din nou în ușă, neluând în seamă pierderile, mânați parcă de o intuiție a ofensivei finale și distrugând țepușele prin forța lor numerică, o masă vâscoasă care mugea și lovea ușa cu labele și pumnii. N-am avut încotro și-am sacrificat puținele sticle rămase. Erau umplute cu un amestec de rom, smoală, petrol și orice altă substanță inflamabilă pe care o mai aveam. De gâtul sticlelor legasem o cârpă îmbibată cu alcool. Batís le aprindea și mi le pasa, eu le aruncam asupra monștrilor. Se spărgeau în spinarea lor provocând mici incendii. Trupurile lor erau umede și nu ardeau bine, dar măcar s-au speriat destui și s-au retras.

Nu dormisem deloc, dar aveam capul mai limpede ca niciodată. A trebuit să facem două drumuri cu șalupa ca

să transportăm totul: pompa de aer, costumul de cauciuc, platoșa și casca de scafandru din bronz, încălțările speciale cu talpă de plumb, frânghii, un scripete mobil, arme și muniții. Vâsleam cu spatele spre reciful unde era vaporul și care avea formă de prăjitură. Uneori întorceam capul și mi se părea că în loc să se apropie, obiectivul se depărta. Nu erau decât o sută de metri, o eternitate. Fiecare vălurire a apei era o ascunzătoare, după fiecare val mai mare putea fi o capcană. La tot pasul, mi se părea că văd cranii sferice răsărind din apă. Trunchiurile care pluteau în derivă legănându-se pe valuri mi se păreau membrele bestiilor. *Va bene, va bene, va bene*, cântam în italiană, fără prea multă convingere, doar de dragul muzicalității limbii, în speranța că mă va liniști. Taci naibii, a spus Batís care trăgea alături ca la galere. Un cenușiu ca de piatră de mormânt acoperea suprafața oceanului. Un val lateral ne-a udat până la piele. Buzele mi s-au umplut de sare. Frica și graba ne sporeau puterile: am abordat reciful atât de năvalnic, încât am evitat o catastrofă doar grație platformei înclinate pe care s-a oprit șalupa. Am debarcat pe o stâncă zgrunțuroasă și mâncată de apă, o suprafață extrem de mică dar labirintică, plină de găuri în care se strângea o apă aproape înghețată. Alunecam la tot pasul, trebuia să ne ajutăm cu palmele și brațele.

Planul era următorul: reciful, se vedea cu ochiul liber, cobora într-un unghi blând și era plin de ieșituri foarte utile. Aveam să cobor ca un alpinist acvatic pe versantul cel mai apropiat de vapor. De pe platforma stâncoasă, Batís îmi va trimite aer și va trage lăzile pe măsură ce-aveam să le leg. Aveam să împărțim riscurile și treaba: eu fiind sufletul nechibzuit care vizitează infernul, el având sarcina, deloc neînsemnată, de a menține oxigenul în circulație și de a primi explozibilul. Pompa trebuia alimentată manual și ritmic. Dacă n-aveam destul aer, mă asfixiam, dacă aveam prea mult, excesul de presiune putea face să-mi explodeze plămânii. Batís trebuia să facă asta cu o

singură mână; cu cealaltă trebuia să manipuleze scripetul o dată legată dinamita de frânghie. Am așezat pompa și scripetele foarte aproape pentru a-i fi mai ușor. Aveam încredere în buna lui sincronizare. Am respirat adânc.

Vaporul se incrustase în stâncă cu prova, care ieșea din apă ațintită spre cer cu o înclinație de treizeci de grade la tribord. Nava parcă era sudată de stânci, ai fi zis că e prinsă cu nituri de plumb. Neîndoielnic, încărcătura trebuia să se afle în partea posterioară, care era scufundată. Batís asistase la naufragiu. Mă asigura că la pupa se căsca o breșă destul de mare. Speram că gaura era destul de largă pentru a putea pătrunde pe acolo. Sigur, ne gândiserăm să simplificăm operațiunea, adică scafandrul să coboare de pe covertă și-apoi să intre prin culoarele inundate și să localizeze cala. Dar varianta asta nu era viabilă: cel mai probabil spațiile interioare erau obturate și distruse de apă. Așa că nu puteam trece pe acolo. În plus, acele locuri strâmte și accidentate îmi puteau secționa tubul de aer. Ca să nu mai spun că aș fi avut de traversat toată nava până la pupa, unde bănuiam că se află dinamita.

Mi-am pus costumul și cizmele de plumb. M-am așezat pe o margine a șalupei. Batís m-a ajutat să-mi pun scafandrul de bronz, o piesă care îmi acoperea bine pieptul și spatele, apoi casca, filetând-o de scafandru. Chiar înainte de a o face, l-am oprit:

— Privește.

Ningea. La început, ca un praf fin, apoi cu fulgi rotunzi și mari. Cădeau și se topeau în contact cu apa. Ningea peste mare, iar acest fenomen atât de banal, atât de simplu, îmi producea un sentiment straniu. Zăpada cerea liniște. Marea, care până atunci fusese destul de agitată, s-a liniștit pe dată, îmblânzită ca de un ordin neauzit. Poate că asta avea să fie ultima mea imagine de pe lume, de aceea mi se arăta într-o frumusețe tristă și banală. Am deschis palma: fulgii îmi cădeau pe mănușă și se topeau imediat. M-am gândit la Irlanda. Ce era, în definitiv, Irlanda? O melodie,

poate. Mi-am amintit de tutorele meu. Și de un necunoscut, un bătrânel foarte amabil, care odată, cu ani în urmă, pe când eram urmărit de englezi, m-a ascuns într-un pod, fără să întrebe nimic, asumându-și toate riscurile. Omul acela era Irlanda. Ce-ar fi făcut lumea fără el? Am simțit în obraji tensiunea care precede plânsul.

Batís privea cerul ținând casca în mână. A observat, strâmbându-se:

— Nu-i decât zăpadă.

— Da, e doar zăpadă, am spus, ascunzându-mi sentimentele. Hai, pune-mi casca, n-avem toată ziua la dispoziție.

A înșurubat-o și a conectat tubul de aer la valva de la ceafă. Aveam două frânghii: una pentru a comunica, cealaltă pentru a lega dinamita.

— Știi codul: dacă trag o dată înseamnă că totul merge bine. Dacă trag de două ori, că am legat de cealaltă o ladă. Dacă trag de trei ori una după alta, taie tubul cu toporul și pleacă.

Mi-am ajustat cele trei hublouri perfect rotunde de sticlă ale căștii. Unul în față, două laterale. Am constatat că aerul circula și-am început să cobor. Apa m-a înghițit cu o senzație de frig. L-am simțit când eram deja sub apă. Stânca avea niște crăpături care-mi slujeau drept trepte, astfel coboram ușor metru după metru. Mă uitam și prin geamurile laterale, dar nu vedeam nimic important. În spatele meu oceanul infinit. În fața mea, la câțiva centimetri de nas, o stâncă moartă și lipsită de vegetație.

A venit și clipa când picioarele mele n-au mai găsit nici un sprijin. N-avea importanță: desfășurasem tubul, fără noduri, pentru a avea libertate dacă trebuia să sar în gol. După ce-am tras de coardă o singură dată, ca să-l liniștesc pe Batís, m-am lăsat să cad. Plumbul tălpilor m-a tras încet în jos, cu o forță de gravitație calculată, până am aterizat cu o flexiune a genunchilor. Un nor fin ca de praf m-a cuprins până la brâu; era nisipul de pe fund, foarte practicabil, de

o orizontalitate arhitectonică. Puteam păși ca pe o pajiște. Desigur, simțeam densitatea apei care-mi încetinea mișcările.

Mă aflu într-o lume unde domnește tăcerea. În cască nu-mi aud decât propria respirație, propriile mucozități, un geamăt de neliniște care-mi scapă de pe buze. Mă stăpânesc, deși-mi dau seama că zgomotele pe care le fac îmi sporesc frica. În mâna stângă țin cele două frânghii, în dreapta am un cuțit. Privesc în jur. Nici un monstru, nimic. Vizibilitatea e limitată la vreo treizeci sau patruzeci de metri, poate mai puțin. În dreapta, burta vaporului. Seamănă cu un cadavru de balenă. În față, nemărginirea. Particule nedefinite plutesc fără țintă, parcă sunt fulgi de zăpadă neagră. Filamente de algă în formă de serpentină plutesc între doi curenți, aproape statice. Acest spațiu enorm și deschis nu se termină cu nici o ușă, granița tenebrelor n-are o limită concretă. Ceea ce contrazicea învățătura catolică: infernul nu era un loc în care intrai dintr-odată, pătrundeai în el pas cu pas, pe nesimțite.

M-am mișcat într-o zonă imprecisă, o tranziție unde albastrul se topea în negru și nu mai vedeai nimic în apă. Peisajul se lărgea. Puteau apărea oricând, de oriunde. Nu te gândi, mi-am spus, nu te gândi la monștri, fă-ți treaba și-atât. Cea mai nerealistă și mai rațională dintre strategii.

M-am îndreptat spre pupa. Într-adevăr, impactul spărsese oțelul, creând un fel de grotă artificială. Nava era ușor înclinată spre tribord. Dezastrul deplasase încărcătura și-o bună parte din ea ieșise prin breșă. Aveam noroc, asta mă scutea să intru în cală. Mici containere metalice și pătrate erau răspândite în jurul spărturii. Mi-am trecut mâna înmănușată peste cel mai apropiat, curățându-l. Acum se putea citi, scris cu litere mari: ATENȚIE! FOARTE PERICULOS. Tot ce-aveam de făcut era să leg lăzile de coarda-macara, să trag de două ori de coarda-cod, iar Batís, cu hărnicia lui germanică, le va ridica la suprafață. Lăzile dispăreau pe deasupra capului meu. Batís le aduna și-mi restituia

coarda. Legasem o greutate de capătul ei, pentru a cădea repede. Cădea undeva pe lângă mine, iar eu îmi continuam treaba.

Am muncit cu înverșunare minerească până când Batís a tras de coarda care unea cele două lumi. La început, nu mi-am dat seama ce vrea. Eram cumva în pericol? Nu vedeam nici urmă de monștri. Nu, nu era asta. Precis că strânsesem prea multe containere. Numai că eu eram posedat de febra căutătorilor de aur. Încă unul, Batís, doar unul, îl imploram în gând. Ignorând vibrațiile corzii, am mai legat o ladă. Batís a ridicat-o, dar de data asta coarda s-a întors la mine înnodată la capătul cu greutatea: nu mai puteam s-o leg și-mi transmitea astfel să termin.

Oricât de ciudat ar părea, astea au fost minutele cele mai rele ale scufundării mele. Se spune că nici un soldat nu vrea să fie ultimul mort într-un război, idee care conține un adevăr prea puțin lucid, dar foarte omenesc. După ce coborâsem în străfunduri, după un succes atât de categoric, a fi ucis chiar atunci ar fi fost un sfârșit prea jalnic. Brusc, scafandrul mi se părea nespus de greu. Până atunci nici nu prinsesem de veste că aveam gâtul rănit din cauza frecării cu metalul. Avansam către recif și mă mișcam ca într-un coșmar din copilărie, deznădăjduitor de încet. Respiram ca sub impulsul unui dinam ascuns. Voiam să ies de aici, dar nu puteam. Două inteligențe coordonate nu prevăzuseră o chestie evidentă: dacă săream în gol, nu mă puteam întoarce pe același drum. Stânca se întindea în fața mea ca o măsea uriașă și cariată. N-o puteam escalada, iar Batís, prea ocupat cu pompatul aerului, nu-mi putea ridica greutatea cu o singură mână. Cât timp va mai trece până ca ei să-și facă apariția? Spaima și imaginația mea se îngemănau. Imensitatea lichidă era dușmanul invizibil prin excelență. Acolo sus, Batís nu putea pricepe traseele ciudate ale tubului de aer. Mergeam dintr-o parte într-alta, căutând un loc pe unde să urc. În fine, am observat că singurul loc de acces era foarte aproa-

pe de vapor. Numai că era pentru cățărători profesioniști. Pietrele se desprindeau la cea mai mică atingere. Am alunecat, pierzând cinci, zece metri pe acest drum demn de literatura lui Dante.

Mă găseam din nou jos. În dreapta mea, peretele avea o concavitate; mi s-a părut că văd acolo ceva mișcându-se. Nu, nu sunt ei, mi-am zis ca să mă liniștesc și pentru că nu pierdeam nimic mizând pe optimism. M-am concentrat cu greu. Trebuia să escaladez fiecare bucățică de drum fără să întorc privirile, fără să mă gândesc la un atac din care mi-aș fi putut pierde o mână sau un picior. Am procedat ca un marinar care urcă pe o scară de frânghie, asigurând mereu trei din cele patru prize înainte de a face mișcarea următoare. Deasupra mea vedeam deja suprafața; imaginea translucidă a lui Batís mă încuraja cu mâna liberă. Mi-am dat seama că urinam în costumul de scafandru.

Caffó a sărit și m-a tras în sus de subsuori. Voia să mă ajute să-mi scot casca, dar l-am gonit împingându-l.

— Încarcă dinamita în șalupă, repede!

Mi-am scos costumul și-am ajutat și eu la încărcatul bărcii. Erau atât de multe lăzi că marginile ei erau la o palmă de apă. În mod surprinzător, după câteva minute eram pe insulă, întregi și victorioși. Am lăsat barca foarte aproape de far, pe o mică plajă stâncoasă. Caffó a deschis pe loc câteva lăzi, folosind toporul drept pârghie. Fiecare conținea șaizeci de cartușe de dinamită, păreau uscate și în bună stare.

Dar începuse să ne cuprindă o nebunie inexplicabilă. Ne uitam unul la altul. Ningea și mai tare ca înainte. Părul ni se acoperea cu un strat alb. Ne priveam, ne uitam la dinamită și ne citeam unul altuia gândurile. Nu puteam să cred ceea ce ne spuneam fără cuvinte. Aveam vreo cincizeci de lăzi cu dinamită. Cu tot materialul ăla aveam să facem prăpăd. Dar, dacă ar fi fost șaizeci? De ce nu optzeci sau o sută? Dușmanii noștri nu erau susceptibili de ură. Aparțineau naturii, erau o forță asemănătoare uraganelor

și cicloanelor. Totuși, acum că dispuneam de o forță a noastră, acum când puteam să le provocăm o înfrângere sângeroasă, cruzimea ne invada în valuri. Bănuiesc că înnebuniserăm, eram cu atât mai nebuni cu cât știam că suntem nebuni. Mă auzeam vorbind și nu-mi credeam urechilor:

— Să-i omorâm. Să terminăm cu ei! Hai s-o facem!

— Da, să-i omorâm! Să-i omorâm pe toți! a admis Caffó, și ne-am întors la șalupă ca și cum acest al doilea drum ar fi făcut parte din programul inițial, ca și cum i-am fi trimis la treabă pe alții, nu pe noi înșine.

Ne-am întors la recif, mi-am pus costumul și m-am scufundat cu mișcări mai experimentate, mai rapide, mai bine coordonate. N-aveam milă. Eram la pupa vaporului portughez, mișcându-mă lipsit de apărare prin țara monștrilor. Dar lăzile, pe care le-am localizat imediat, mi s-au părut adevărate perle. Am urcat trei, patru, cinci. Zece, douăzeci. Apoi am scurmat în nisip pentru a descoperi lăzile ascunse, dar păreau că se terminaseră. Am tras o dată de coarda-cod: totul merge bine.

Carcasa vasului era căscată de parcă un titan ar fi mușcat metalul. Am intrat fără probleme. Eram atent doar ca tubul de aer din spatele meu să urmeze traseul unui soi de canal modelat în metal, un loc lipsit de asperitățile care ar fi putut să-l perforeze. Cala era ticsită de lăzi. Apucam una, o legam de coarda-macara, o împingeam afară, trăgeam de două ori de coardă, Batís o ridica și continuam.

Scosesem cam cincisprezece sau douăzeci de lăzi, poate mai multe. Ostenit, m-am întrerupt din mișcările aproape automate. Cala era luminată de un început de crepuscul. Îngrămădeala de fiare producea un efect claustrofobic. Eram în interiorul vaporului, în interiorul costumului de scafandru și în interiorul spaimelor care mă aduseseră aici cu un eroism de șobolan. Dacă la toate astea adăugam densitatea apei, locul era cel mai tenebros din toate pe care le cunoscusem. Pereți creați de industria

metalurgică, instrumente pe jumătate distruse de apă și ruginite de nu mai știai ce fuseseră. Nimic de natură să contribuie la fericirea oamenilor, m-am gândit eu. Tălpile de plumb intrau în contact cu oțelul, producând zgomote noi și rezonanțe ciudate. Sala avea un perete în care era o ușă în formă de ou. Erau acolo, dincolo de ușă.

Le vedeam capetele până la ochi, pândindu-mă impasibili. Poate că mă urmăreau de când mă scufundasem. Am țipat în cască. Nu puteam fugi. Era lumea lor, acolo se mișcau extrem de ușor. S-au năpustit pe mine, din toate direcțiile. Am spintecat apa cu cuțitul, efort jalnic prin care încercam să-i țin la distanță.

Dar când mă credeam deja mort, am înviat. Hublourile de sticlă ale căștii măreau dimensiunile. De fapt, monștrii nu măsurau nici jumătate de metru. Corpuri mici și subțirele, cu o fâșie argintie pe spinare, care avea să dureze încă ani buni până să se închidă la culoare ca cea a părinților lor. Ca și la om, craniul era partea anatomică cu creșterea cea mai lentă. Astfel că semănau perfect cu niște mormoloci, în toate sensurile cuvântului. Rictusul lor nu era departe de zâmbetul delfinilor. Se mișcau ca un stol de păsări, cu o viteză remarcabilă. Se fereau de apărarea mea neîndemânatică, îmi atingeau costumul și sfera căștii, fugeau de mine. Poate costumul și casca de scafandru le sugera vreo rudă de-a lor de departe. Doamne, am înțeles în cele din urmă, nu fac decât să se joace. Se jucau, da. Vasul eșuat era grădina lor, eu eram un intrus curios. Piuiau, dacă pot defini așa entuziasmul glasurilor lor. Prezența mea trebuie că era o noutate nemaipomenită. Mă așteptam să găsesc animale de pradă și mă pomeneam în mijlocul unui balet submarin.

Nu știu cât am stat cu ei. În mod neașteptat, grație lor, cimitirul acela avea parte de o lumină binefăcătoare. Era prima dată când scăpam de frica pe care o simțeam de când ajunsesem pe insulă. Mă eliberam de groază ca de un lest supărător. Nici chiar eu nu fusesem conștient de

greutatea pe care o reprezentase acea frică persistentă și sistematică. Luni în șir, zi și noapte, noapte și zi, îmi fusese frică, toate nuanțele de frică, frica mă însoțise în permanență. De ce, mă întrebam, de ce tocmai acum, când te afli în măruntaiele infernului, te lasă frica? N-am aflat răspunsul decât când l-am apucat de braț pe unul din micuții aceia: nici lui nu-i era frică. Era un monstru, sau un monstru potențial, drept care merita să-l răsucesc și să-i rup șira spinării. Dar nu-i era frică. Doar se gâdila. Și râdea. Un râs subacvatic. Râdea cu gura și cu sprâncenele, cu ochii și cu mâinile. Sub apă, râsul suna ca un clopoțel din acelea ale hotelurilor. De când nu mai râsesem eu însumi? I-am dat drumul, dar în loc să plece, a rămas în fața mea, plutind ca într-un zbor neregulat de fluture și râzând. Mi-a atins hubloul de sticlă cu niște degete de *foetus*. A atins sticla și amintirea acelor degețele avea să mă urmărească zile în șir.

Am ieșit. M-au însoțit în timp ce urcam. Se învârteau în jurul meu și mă ciupeau cu o obrăznicie dulce, ceva ca o mușcătură de pisoi jucăuși. Pe măsură ce mă apropiam de suprafață, numărul lor scădea. Când am scos capul din apă, Batís a sărit în sus:

— Credeam c-ai rămas acolo! *Mein Gott*, ce dracu' ai pățit acolo jos?

Nu mă mai țineau picioarele. Mi-am scos casca și a văzut pe fața mea o expresie halucinată, a văzut un mesager care de epuizare uitase care era mesajul.

— Oameni-broască? a întrebat foarte nervos.

— Nu, am strigat, delfini!

S-a dat cu un pas înapoi. Mă studia de parcă voia să se convingă de sănătatea mea mintală.

— Asta e beția adâncurilor, a decretat; îți trece repede.

Dar imediat a înghețat de parcă i-aș fi transmis presupusa mea nebunie. Și-a înăbușit un strigăt și și-a dat jos pușca de pe umăr. Lângă noi, un cap ieșea din apă. Întins pe piatră, am ridicat brațul:

— Nu trage! Pentru numele lui Dumnezeu, Batís, nu trage!

M-a privit o clipă, s-a uitat la monstru, apoi din nou la mine.

— Nu trage, am insistat. Nu-i decât un copil.

Batís s-a mișcat prea încet. Când a fost gata să tragă, marea devenise iarăși o suprafață pustie.

10

Când am ajuns pe insulă, peisajul era schimbat. Zăpada acoperea copacii, crengile purtau o greutate albă. Drumul care traversa pădurea dispăruse. Pașii noștri erau primii care pângăreau covorul intact. În locul obișnuitei atmosfere lugubre, a pământului inospitalier, un strat de fildeș dăruia așezării noastre o blândețe de neînchipuit. Zăpada acoperea urmele bătăliilor, acoperea granitul și cupola conică a farului. Grămezile de gunoi din afară, cam la vreo cincizeci de metri, dispăruseră sub o mantie de zahăr. Chiar și recifurile cele mai apropiate aveau în vârf o cușmă albă pe care valurile se străduiau să o atingă. Eram extaziat. Mai aveam în fața ochilor imaginea puilor de monștri și-acum zăpada îmi repeta parcă sentimentul aproape jignitor de duioșie. Am descărcat dinamita, trupul meu se mișca parcă fără mine.

Batís n-avea odihnă. Spiritul său războinic comanda primele operațiuni. Am ordonat și-am numărat cartușele. Aveam destulă dinamită să aruncăm în aer jumătate din Londra. În magazie aveam câteva sute de metri de fitil impermeabil și trei detonatoare, niște lăzi pătrate cu maneta clasică în formă de T. Făceau parte din materialele rămase din vremea șantierului, pe care regulamentele le prevedeau ca obligatorii. Indicațiile erau ca în caz de război să folosească la distrugerea farului. Fie din neglijență, fie din incompetență, constructorii uitaseră aici fitile și detonatoare, îngrămădite într-un colț.

Aici se încheiau inițiativele lui Batís și intra în scenă imaginația mea de militant. Sigur, puteam folosi oricând cartușele de dinamită pe post de bombe individuale, dar eu aspiram la mai mult. Fitilul și detonatoarele ofereau un avantaj suplimentar. Ideea mea era să creăm trei fronturi devastatoare.

Primele încărcături aveam să le aliniem chiar în fața platformei de granit. Avea să fie apărarea cea mai apropiată de noi și, din rațiuni de securitate, cea mai puțin distrugătoare: nu eram tehnicieni, nu cunoșteam exact puterea explozivă a dinamitei, iar dacă exageram puteam arunca în aer tot farul.

Al doilea front avea să fie douăzeci de metri mai încolo, unde începea pădurea. O serie de cartușe îngropate în zăpadă și legate între ele prin fitil. Acolo va fi puterea explozivă maximă. Previziune logică, pentru că acolo, între stânca de granit și pădure, așteptam să se adune majoritatea monștrilor. Aveam să acoperim toată distanța, de la un țărm la altul, distribuind muniția în adâncituri mici.

Cel de-al treilea front va fi și mai departe: chiar în pădure, camuflat de copaci. Avea o finalitate instrumentală: îl puteam face să explodeze oricând, înainte de al doilea, dacă voiam să-i punem pe fugă pentru a se apropia de a doua linie, sau după, dacă era cazul să-i lichidăm pe puținii supraviețuitori care s-ar fi retras. Fiecare front exploziv era legat de un detonator separat, pe care aveam să-l acționăm pe rând în funcție de împrejurări.

Am muncit toată ziua. Făceam snopi de câte zece cartușe, le legam și le prindeam de fitil, le îngropam, apoi repetam operațiunea câțiva metri mai încolo. Când terminam o linie, îngropam și fitilul, care ajungea până la far. L-am fixat de zid și l-am urcat piatră după piatră până-n balcon, unde erau detonatoarele. Mascota colabora și ea, fără să știe ce face. Umplea sacii cu nisip de pe plajă, îi îndesa bine, după care noi îi legam de balustrada balconului, pentru a crea o baricadă. Refugiul nostru împotriva exploziilor. Am

tras ca niște sclavi, astfel că puțin înainte de a se însera realizaserăm o splendidă lucrare de inginerie militară.

— Astăzi vor rămâne mulți orfani, am gândit cu glas tare.

— Despre asta-i vorba, a spus Batís.

S-a înnoptat imediat. Dar ei nu veneau. După atâtea zile în care rezistaserăm la limita disperării, în mod inexplicabil, iată că nu veneau. Pe măsură ce treceau orele, nerăbdarea mea se transforma în exasperare. Unde sunt? Unde dracu' sunt? întrebam degeaba. Batís era mai flegmatic. Se mulțumea să urmărească prin țeava puștii Remington traseul luminii aruncate de proiectoare. Scrutând întunericul, lumina nu dădea la iveală decât fulgi de zăpadă indiferenți. Nici o urmă nu strica peisajul nins, cu excepția celor pe care le lăsaseră propriii noștri pași. Îmi transpirau mâinile. Îmi scoteam întruna mănușile, mi le puneam la loc, îmi scuturam zăpada de pe mustăți. Oare ninsoarea le schimba obiceiurile?

Noaptea următoare a adus ceva noutăți, dar nesemnificative. Am zărit câțiva, mai bine zis, i-am auzit. Orăcăiau cu glasul lor de batracieni undeva în întuneric, fără să urmărească nimic concret. Când s-au ivit primele raze ale soarelui i-am și văzut: să fi fost vreo cinci, nu mai mult. Se deplasau pe liziera pădurii fără țintă, nici măcar nu s-au apropiat. Nu merita să stricăm nici un glonț, cu atât mai puțin dinamita. La fel a fost și în nopțile următoare. Erau și nu erau.

Situația se prelungea, prin cap mi se învârteau ideile cele mai ciudate, precum muștele la bălegar. Uneori mă duceam la cele trei linii de explozibili, la snopii de dinamită conectați între ei și îngropați în zăpadă. Le cercetam urmele ca un explorator, în genunchi, încercând să pricep logica lor de prădători. Or fi mirosit poate dinamita? O fi bănuit masa aceea gregară un pericol nou și mai de temut decât puștile, pe care le cunoșteau deja? Mă surprindeam căutând un sens în labirinturile de urme monstruoase, în

timp ce scoteam aburi pe gură. Și dacă erau mai vicleni decât vulpile? Dar încărcăturile erau intacte. Înainte de a-l îngropa, trecusem fitilul prin tuburi și țevi, căci se găseau din belșug la far. Nimic nu fusese distrus.

În acest interval m-am culcat din nou cu mascota. Pretextul era că o luam cu mine ca să mă ajute să adun diverse mărunțișuri. În timpul zilei, în lipsă de alte ocupații, împănam cartușele cu bucăți de fier, cuie, pietre sau orice alt obiect mic dar tăios pe care-l puteam găsi. Casa meteorologului era perfectă pentru asta. Literalmente, o făceam praf căutând material ofensiv. Iar după ce umpleam sacii, sau înainte, o întindeam pe pat și o posedam.

Filozofia și dragostea își rezervă sfere invizibile pentru confruntări. Dar războiul și sexul formează o singură luptă corp la corp. Copulam cu lighioana într-un fel de viol consimțit. N-aveam destule brațe să-i cuprind tot corpul, suprafața rece a pielii. O tratam ca și cum aș fi căsăpit un animal nefolositor. Iar la sfârșit eram de fiecare dată cuprins de o ură profundă împotriva acelei ambasadoare a ororii.

Plăcerea aceea nemăsurată nu mai era o noutate pentru mine. Dar asta n-o determina să scadă. Am făcut-o de două ori, de trei, poate de patru. După aceea mă apuca tristețea, eram ca un plod dezorientat. Eram un iubit fără iubită, un rătăcit în deșert umblând în cerc. Iar starea jalnică a casei sporea senzația de cale a morții. Casa ajunsese un fel de mică Romă distrusă după o mie de ani de invazii barbare. Mă culcam lângă ea, sub păturile murdare și reci, mai rigide decât cartonul, iar casa pe jumătate devorată mă privea așa cum te uiți cu lupa la o furnică. Picăturile scurse prin tavan formaseră pojghițe de gheață. Umezeala umfla și îndoia pereții. Timpul curgea mai lent acolo, vedeai viața din perspectiva unui gândac. În zilele acelea acolo am fost între viață și moarte. Acolo totul se reducea la câteva impulsuri, să ucizi și să iubești, și ambele mi se refuzau: ei nu veneau, ea era ei.

— Azi precis vin, spunea câteodată Batís, ca un țăran care se uită la cer să ghicească vremea. Dar se înșela de fiecare dată. Pur și simplu, dispăruseră. De-acum nu mai erau prudenți, erau de-a dreptul disprețuitori. Când îi zăream, era doar întâmplător. Auzeam grupuri mici mișcându-se în afara zonei limitate de lumina proiectoarelor. Urlau sub ninsoarea nopții sau ne pândeau tăcuți, dar nu atacau farul. Ai fi zis că traversau întunericul de pe insulă urmând o traiectorie, că se îndreptau spre un punct concret și drumul cel mai drept trecea prin pădure. Atâta tot. Într-o zi am tras rachete de diferite culori în direcția vocilor cu speranța că astfel îi vom atrage spre noi. Nu.

* * *

N-am crezut niciodată că voi apuca ziua în care să-mi doresc să fiu atacat de o ceată de monștri. Iar absența lor mă aducea aproape la paroxism. Într-o zi l-am văzut pe Batís stând afară, pe un scaun. Am scos încă unul ca să-l imit. Al meu era șchiop, m-am dezechilibrat și am căzut ca un caraghios. Aveam puține scaune și l-aș fi putut repara ușor. În loc de asta l-am făcut bucăți izbindu-l de far. I-am rupt picioarele și spătarul, după care m-am înverșunat asupra lemnului până când nimic nu mai sugera că fusese un scaun. Batís mă privea trăgând înghițituri de rom dintr-o sticlă. Nici n-a deschis gura. În altă zi aproape că am omorât mascota. Nu-mi aduc aminte cum s-a întâmplat, de fapt nici n-are importanță. Cred că aducea lemne. Căra trei bucăți și i-a scăpat una. Când a vrut s-o adune de pe jos, îi cădea alta. Neîndemânatica se apleca s-o ridice pe a doua și-o scăpa pe a treia. Complet tâmpă, operațiunea se repeta la nesfârșit. M-am apropiat. Adună lemnele, i-am spus. Tonul meu a speriat-o. Adună-le! A scos un țipăt de ajutor, ceea ce m-a înfuriat. Da, aș fi omorât-o dacă nu apărea Batís.

— *Kollege*, nu e decât o femeie-broască.

Mai mult decât o manifestare de milă, era o declarație de proprietate. Frustrările mele proveneau din niște procese mintale pe care nu eram sigur că voiam să le recunosc. În primul rând, un aspect evident: îmi investisem capitalul vital într-o aventură submarină, îmi pusesem pielea în joc la vaporul portughez. Și printr-un hazard de neînțeles, riscurile mele coincideau cu apatia dușmanului. Asta mă frustra. După incursiunea noastră mă simțeam ca un burghez cumsecade care așteaptă răsplata eforturilor sale. Mai mult: credeam, sau voiam să cred, că măcelul general avea să elimine dintr-un foc pericolele care mă asediau, că astfel infernul se va stinge definitiv. Pe de altă parte, simțeam o neliniște imposibil de exprimat în cuvinte: monștrii înșiși. Mânuța aceea pe casca scafandrului. Sexualitatea mascotei, de asemenea. În timpul zilei, o dezordine mintală făcea să-mi apară imagini de opioman. Batís era în fața mea, mormăind ceva monosilabic, eu îi răspundeam cumva. Dar nu eram atent. Spațiul dintre noi se umplea de imagini de fum.

Vedeam mânuța aceea. Degețelele ca de cristal trandafiriu, atât de sigure și atât de fragile. Și vedeam corpul mascotei, contorsionările ei, și amintirea ei năvălea peste mine de parcă aerul s-ar fi transformat într-un ecran. Toate unghiurile concupiscenței. Totul era atât de teribil și în același timp atât de simplu.

Contradicția cea mare era că pe cât obțineam mai multă plăcere de la ea, pe atât o uram mai tare. Era de-a lor, iar faptul că ei ne produceau atâta oroare și ea atâta plăcere explică poate crizele mele de nervi. Gândește, gândește, îmi spuneam dându-mi pumni în cap, gândește. Numai că, pentru mine, a gândi în zilele acelea nu însemna rațiune, ci doar planificare. Acțiunea înlocuia reflecția; când încercam să judec lucrurile, creierul meu se opunea, scârțâia ca o balama ruginită. Optasem pentru ofensivă și nu trebuia s-o abandonez.

— Batís, i-am spus o dată, nu trebuie să ne părăsească îndrăzneala. Hai să le oferim ceva, să-i ademenim cu ceva. Hai să lăsăm ușa deschisă...

Înainte să apuce să se opună, m-am grăbit să adaug:

— Nu-i atât de periculos precum pare. În fond, nu pot urca scara în formă de melc decât unul câte unul. Un trăgător așezat deasupra chepengului îi poate secera lesne. Dar asta n-o să se întâmple. Ceea ce vrem este să se adune aproape de far. Iar când o să fie toți grămadă, îi aruncăm în aer.

Batís mă privea cu o expresie de virgină pe punctul de a fi violată. O veșnicie, singur sau acompaniat, apărase farul fără ca monștrii să pună piciorul în sfânta sfintelor. Iar acum îi propuneam să lăsăm ușa deschisă, ușa farului său.

— O mie de monștri, Batís, am spus pentru ca cifra să-i aprindă imaginația limitată.

— Și cine apasă detonatoarele?

Întrebarea dezvăluia latura sa cea mai puerilă. Există două feluri de luptători. Cei care urzesc strategii și cei care n-au depășit niciodată tendința infantilă de a sparge lucruri. Dacă eu făceam parte din prima categorie, Batís făcea parte dintr-a doua.

— Chiar dumneata, l-am liniștit. Dacă ești de acord, eu acopăr scara și dumneata îi trimiți în infern.

Așa am făcut. Când s-a întunecat, am deschis ușa. Din douăzeci în douăzeci de trepte pusesem un felinar aprins. Așa, dacă intrau erau ușor de văzut și de oprit. Nu trebuia decât să scot pușca prin chepengul deschis. Nici cel mai prost trăgător de pe lume n-ar fi putut scăpa ținta. Batís stătea în balcon, eu îi acopeream spatele, scara era sub control.

— Ei? Îi vezi? am întrebat.

— Nu.

După un timp:

— Dar acum? Acum îi vezi?

— Nu. Nimic. Nimic.

Dar voiam să mă conving cu ochii mei și, nerăbdător, m-am apropiat de balcon.

— Întoarce-te la chepeng! a urlat Batís. Întoarce-te acum, ce dracu'! Vrei să ne omoare?

Avea dreptate. Erau în stare să ocolească lumina proiectoarelor și să ne ia prin surprindere. Dar nici eu nu vedeam nimic. Doar lumina slabă a lămpilor cu petrol de-a lungul scării în spirală. Flacăra tremura din cauza curentului.

— Doi, a spus Batís.

— Unde, unde? am strigat de la postul meu, cerând amănunte.

— La vest. Acum vin. Patru, cinci... Nu pot să-i număr.

— Nu trage, lasă-i să se apropie și mai ales să vadă ușa deschisă.

Dialogul telegrafic îmi crispa nervii. Caffó mergea de colo-colo în balcon, scrutând întunericul. Eu țineam pușca pregătită, dar mă uitam la Batís, întrebându-l tot timpul ce se întâmplă afară și uitând de obligațiile mele. Asta putea fi o greșeală fatală. Un zgomot de sticlă spartă m-a făcut atent. Primele lămpașe se stinseseră.

— Caffó, au venit! l-am anunțat.

Îi auzeam lătrând, acolo jos. Am apucat să văd gheara care stingea a treia lampă. Acum nu mai puteam controla porțiuni întregi din scară. Parterul era un puț negru, o gaură de unde se auzea un concert de broaște. Deodată, un monstru a urcat scările ca o nălucă, în patru labe. Nu se mai obosea să stingă lămpile, așa că-i vedeam limpede corpul care se cățăra. Lămpile rămase îl luminau de jos, de la burtă, ceea ce-i sporea înfățișarea drăcească. Venea spre mine, se repezea la pușcă. Să trag? Dacă o făceam, poate că cei de afară aveau să renunțe, iar noi intenționam să-i măcelărim. *Kollege, Kollege,* l-am auzit pe Batís. N-aveam timp de explicații, monstrul înghițea treptele cu o iuțeală de șopârlă. Când ne mai despărțeau doar zece trepte, nouă, opt, s-a oprit brusc. Ultima lampă îi bătea direct în

față. Ne-am privit. Eu din deschizătura chepengului, el la opt trepte de țeava puștii. Între noi, doar o lampă. Ne-am privit în ochi, distanța dintre noi era plină de tone de ură. Părea să fie o viziune a Sfântului Anton: ne miroseam, fiecare măsura forțele și posibilitățile celuilalt. Avea brațele întinse și sprijinite de treapta următoare, ceea ce m-a făcut să observ un detaliu revelator: îi lipsea o bucată de membrană și o jumătate de deget. Puroi negru, cicatrice într-o rană respingătoare. El era. De atunci, lucrurile se schimbaseră mult. Eu nu mai eram o pradă lipsită de apărare. Acum ne uram așa cum se urăsc doi egali. Instinctul mă îndemna să-l lichidez pe loc. Interesul îmi spunea să nu-l omor, să-l las să le spună celorlalți că ușa e deschisă, larg deschisă, veniți cu toții. Am făcut un compromis între voință și sentiment: dacă mai urcă o treaptă, îi golesc încărcătorul în cap.

— Mișcă-te, odraslă de Babilon animal, mișcă-te, șopteam ținându-l în cătarea armei.

A lătrat. Dar înainte de a mă decide să trag, Caffó ne-a întrerupt. Trăgea în ceilalți. Monstrul meu a deschis gura, a scos și apoi și-a retras limba într-o strâmbătură ce voia să exprime și o insultă, și o neputință. A luat-o înapoi, încet, fără să-mi întoarcă spatele. Lăsa în urmă fiecare treaptă cu părerea de rău a unui împărat care cedează o provincie după alta. După ce s-a făcut nevăzut, i-am cerut explicații lui Batís:

— Și dinamita? Poți să-mi spui de ce dracu' n-ai activat dinamita?

Tonul meu vehement nu l-a făcut să-și piardă calmul. A argumentat științific:

— Erau prea mulți ca să-i las să intre și prea puțini ca să folosesc dinamita.

Situația era tranșată. Dar făcuse bine. Tot ce ne dorisem de când mă scufundasem în vaporul portughez, tot ce sperasem zi de zi și noapte de noapte ne-a fost dat în ziua următoare.

* * *

Toată ziua a nins cu îndârjire. Un strat de jumătate de metru acoperea insula. După-masă, soarele cobora la orizont, grăbit parcă să se despartă de lume. Se retrăgea curios de repede, târând cu el crepusculul, fugea refuzând să ne fie martor. Mascota a cântat întruna de când începuse asfințitul, cânta cu ochii închiși. O melodie distructivă, aș zice, pe care n-o mai auzisem niciodată. Mă revăd, pe mine și pe Batís, mâncând din farfuriile noastre de tinichea într-o tăcere absolută. Din când în când ne priveam, sau o priveam pe ea. Ne neliniștea mai mult ca oricând. Dar ne lipsea voința de a-i cere să tacă. Asta și alte semne mărunte prevesteau evenimente decisive.

După cină am fumat. Batís își mângâia barba și se uita în pământ. Brusc, ne simțeam ca doi necunoscuți care s-au întâlnit într-o gară.

— Batís, dumneata ai participat la vreun război?

— Cine, eu? a răspuns fără prea mare interes. Nu. Dar o perioadă am lucrat ca pădurar. Îi ajutam pe vânători, mai ales italieni bogați. Vânam cerbi, mistreți, uneori urși... din astea. Dar dumneata? Ai experiență militară?

— Da, într-un fel.

— Adevărat? N-aș fi zis. Ai participat la Marele Război? Ai stat în tranșee?

— Nu.

După o pauză lungă:

— Atunci, în care război ai fost?

— Într-unul patriotic, am zis ca pentru mine. Luptam pentru patrie, bănuiesc. În cazul meu, e vorba tot de o insulă.

Batís se scărpina la ceafă.

— Așa?

— Știai că în latină patrie înseamnă pământul părinților? Am râs: Chestia cea mai haioasă e că sunt orfan.

— Nu m-aș duce la război pentru tata, nici pentru ferma lui, a spus, după care a șoptit: bălegar, bălegar, bălegar...

Nu m-am apucat să-l contrazic. Mereu era la fel. Aparent, dialogam, de fapt monologam fiecare pe partea lui. Am tăcut o vreme. M-am uitat la cer fără să mă ridic de pe scaun. Ninsoarea aproape se potolise. Era lună plină. Înainte de a răsări s-au văzut stele căzătoare pe un cer violet, niște intruse rapide ca scăpărarea de chibrit, atât de efemere că n-am avut timp să ne punem o dorință. El, cu o curiozitate infantilă:

— Și cine a câștigat războiul?

Căzusem pe gânduri, n-am priceput:

— Care război?

— Al dumitale, m-a ajutat, neașteptat de amabil. Cine a câștigat? Patrioții de pe insulă sau ceilalți?

— Războiul nu s-a terminat încă, și m-am dus spre chepeng cu pușca Remington după mine. Nu uita să răsucești de trei ori manivela înainte de a acționa detonatoarele. Dacă nu e destulă energie nu se face contact.

Am distribuit lămpile rămase pe scară, mi-am ocupat locul la chepeng, întins pe jos, cu arma în mână. Periodic, îi ceream vești lui Batís. „Nu om-broască, nu om-broască", spunea el, torturând sintaxa. A trecut o jumătate de oră. De jos, o rafală de vânt cu zăpadă a intrat pe ușa deschisă. Nu era decât zăpadă.

— Îi vezi, Batís, îi vezi?

Nu răspundea. Ținusem minte greșeala din noaptea precedentă și nu îndrăzneam să întorc capul, nu voiam să pierd din ochi parterul și ușa deschisă.

— Batís?

I-am aruncat o privire rapidă. Stătea cu spatele la mine, în balcon, ghemuit după baricada de saci. Ceva îi încremenise chipul, părea o statuie de sare.

— Batís! am țipat ca să-l scot din starea aceea. Batís, au venit?

Nu i se clintea nici un mușchi. Am fost obligat să-mi părăsesc poziția, împotriva voinței mele. L-am apucat de un cot:

— E prea frig? Vrei să facem schimb?

— *Mein Gott, mein Gott*...

Am auzit un vuiet de glasuri, ceva asemănător cu hârâitul unor țevi înfundate, un canal uriaș. M-am uitat afară.

Numărul lor întrecea imaginația cea mai bolnăvicioasă. Luna plină, și mai mare din cauza latitudinii australe, îi lumina ca la teatru. Erau atâția, că acopereau totul, se îngrămădeau în pădure și scuturau copacii făcând să cadă zăpada de pe ei. Erau atâția, că se cățărau pe crengi, legănându-se, urcând și coborând, urcându-se unii pe alții. Erau atâția, că o parte dintre ei erau siliți să fie simpli spectatori și se adunau pe recifele mici de pe țărmul nordic și de pe cel sudic, ca reptilele la soare. N-aveau loc nici măcar să-și miște extremitățile superioare, erau exasperați și frenetici, ansamblul semăna cu o oală uriașă plină de râme pentru pescuit. Cei mai viguroși se aruncau peste cei mai slabi, rănindu-i dacă era cazul, sărind peste țestele chele. O masă păstoasă de carne cenușie și verde se oprea în fața lespezii de granit, se dădea înapoi, nehotărâtă, așteptând parcă ordinul unui lider fără nume.

— Batís, am țipat, detonatoarele, activează-le acum!

Dar nu mă auzea. Buza de jos îi atârna parcă trasă în jos. Strângea pușca în mâini fără să țintească nicăieri. Batís, Batís, l-am scuturat de umeri. A coborât și mai mult țeava puștii. Se uita la mine fără să mă cunoască și șoptea:

— Cine ești dumneata?

Asta m-a impresionat teribil, mai ales că cel care vorbise era un om foarte sigur de adevărurile elementare. Nu puteam conta pe el, dar nici n-aveam timp să-l ajut. Apleacă-te, m-am mulțumit să-i zic, apucându-l de ceafă. Omul își privea pieptul și mâinile, fără grabă, străin de catastrofa care ne înconjura. Într-un fel, l-am invidiat.

Cele trei detonatoare erau pregătite. Mai întâi voiam să activez încărcăturile dispuse lângă platforma de granit. Am împins maneta până la fund. Timp de o secundă, Batís — incapabil — și eu ne-am privit ca doi idioți:

nu funcționa. Dar deodată o explozie asurzitoare ne-a făcut să ne aruncăm la pământ, în spatele baricadei, și să ne apărăm capul cu brațele. Flăcările se înălțau ca explozia unui vulcan, fragmente de granit și țăndări de tot felul se înfigeau în saci, în pereți, îndoiau balustrada ca pe o sârmă. Construcția tremura din toate încheieturile. Am avut impresia că se înclină precum turnul din Pisa. Când am deschis ochii, un strat de praf și cenușă ne acoperea complet. Încăperea era cuprinsă de un nor opac; particule de funingine zburau peste tot. Undeva se ghicea silueta mascotei noastre, urlând întruna, terorizată.

M-am aplecat peste saci ca să văd. Duzini întregi, sute de monștri se volatilizaseră. Cadavrele erau răspândite, cei în agonie se târau printre morți. Am clipit, mi-am șters fața și l-am strigat pe Batís să mă ajute.

Supraviețuitorii nu luau în seamă morții. Se năpusteau la ușă, urlând. Pe jumătate trezit sau total nebun, Batís a tras în mulțime. Eu la fel. Cartușele trase cădeau după fiecare foc, totul cu o viteză de mitralieră. Era imposibil să nu-i nimerești. Mureau ca niște fanatici, cădeau, cei care veneau din urmă se împiedicau de ei.

— Continuă să tragi, am urlat lepădând pușca, nu-i lăsa să se apropie de ușă!

Intenția mea era să activez a două linie de încărcătură, dar în dârdora luptei m-am înșelat: în loc să arunc în aer a doua linie, am aruncat-o pe a treia, cea mai depărtată. Jumătate din pădure a sărit în aer.

O ciupercă neagră și roșu închis s-a ridicat la douăzeci și cinci sau cincizeci de metri. În ciuda stratului de zăpadă, copacii ardeau ca chibriturile, mulți zburau în sus, scoși din rădăcini și cădeau peste noi. Bucăți de corp se înfigeau în parii ascuțiți. Ne bombardau ca trase dintr-un tun. Un craniu a plesnit lovindu-se de blindajul micului balcon chiar când unda exploziei a ajuns la noi. Aceasta a împins aproape toți sacii, cu mine cu tot, cu forța unui uragan tropical. M-am pomenit în cameră, târându-mă pe

coate în mijlocul fumăriei negre care mă asfixia. Dușumeaua era plină de pământ și de scântei care săreau. Afară, undeva, mănunchiuri de dinamită explodau cu întârziere sau din simpatie. Respirația îmi mirosea a sulf. Am tușit, am scuipat și-am văzut-o pe mascota noastră ghemuită lipsită de apărare într-un colț. O clipă, privirile noastre s-au încrucișat la fel de nedumerite. Ea nu pricepea nimic. Nici eu. Ce se întâmpla? Forța exploziei depășea previziunile cele mai optimiste. Unde era Batís? Căzuse de sus ca un marinar de pe punte? Batís, m-am gândit. Am bănuit că în zilele din urmă, pe când eu controlam încărcăturile dispersate și adăugam diverse bucăți ucigătoare, Caffó nu se putuse stăpâni și instalase și mai multe tuburi de dinamită. Stabilisem să economisim o parte, din precauție, dar precis că, pe ascuns de mine, dusese acolo totul. Dacă prima și a treia linie aproape că ne omorâseră și pe noi, ce se putea întâmpla în momentul în care aveam s-o aruncăm în aer pe a doua, care făcea cât celelalte la un loc?

— Batís!

Era în balcon, murdar și nevătămat. O ceață londoneză îl desena palid, ca pe o fantomă. Urla la monștri transformat într-un Goliat, posedat de spiritul walkiriilor, dincolo de orice înțelepciune omenească. O bună parte din păr i se arsese și fumega. Trăgea în stânga și în dreapta cu o singură mână, de parcă Remingtonul ar fi fost un pistol, iar cu cealaltă făcea gesturi amenințătoare, cu pumnul strâns. În mod surprinzător, un monstru a reușit să se cațere printre țepușele și balustrada pe jumătate distrusă. Caffó i-a zdrobit țeasta cu patul puștii, crăpând-o ca pe un pepene, cu cinci, șase, șapte lovituri, brutalități inutile, apoi l-a împins cu cizma în jos. După care atenția i s-a îndreptat spre ultimul detonator.

— Batís, nu, nu face asta! O să sărim în aer! strigam în genunchi, trăgându-l de curea.

S-a uitat câteva clipe la mine cu o expresie de senior feudal indulgent. Pe urmă:

— Dă-te la o parte!

Și m-a împins cât colo, am aterizat pe saci. Sub noi, monștrii se agitau într-o cursă fără ieșire. Căutau marea și nu găseau decât perdele de foc. Mulți alergau printre flăcări, încă în viață. Incendiile cuprinseseră jumătate din insulă. Combinația de noapte, monștri înspăimântați și focuri roșii crea un efect aberant de umbre chinezești. Două treimi din platforma de granit fuseseră spulberate. Până-n balcon urca o rumoare de balamuc. Batís a apăsat maneta.

Am crezut că insula se scufundă ca un vapor în care s-a tras cu tunul. De la nord la sud s-a ridicat o cupolă incandescentă. În comparație cu fenomenul acela farul nostru era ridicol de neînsemnat, mai fragil decât o lumânare în mijlocul furtunii. Un val de pietre și noroi negru urca spre cer, ocupând întreg arcul vizual. Urletele monștrilor, ale lui Caffó, ale mele, totul a dispărut brusc. Asurzisem. În liniștea artificială vedeam mișcându-se buzele lui Batís. Vedeam trupuri sfârtecate zburând la înălțimi neverosimile. Vedeam explozia, care părea să fie o ființă vie chemată de Caffó. Indiferent la apocalipsă, acesta aplauda, dansa și blestema ca sub efectul unui elixir diabolic. Un ultim val a pătruns prin balcon, un torent de zgură ce ne-a acoperit cu magma lui rece. Scenă secundară din sfârșitul lumii.

Ceea ce a urmat e mai puțin important. Caffó și cu mine ne-am depărtat unul de altul. Ne evitam, pradă unei abrutizări ciudate. Dacă asta era victoria, nimeni n-avea de gând s-o pomenească și nici să sărbătorească hecatomba aceea de abator. Două ore mai târziu am început să aud un șuierat ca de locomotivă. Treptat, auzul meu se redeschidea către lumea sunetelor. Mi-am revenit puțin înainte de ivirea zorilor.

Ne pregăteam pentru sarcina cea mai macabră. Aveam să ne acoperim nasul cu fulare și batiste. Am ieșit când primele raze ale soarelui începeau să lumineze slab peisajul. Era sinistru. Limbile de foc înnegriseră farul. Impactul cu

pietrele îl făceau să semene cu un chip mâncat de vărsatul negru. Sacii de pe balustradă, găuriți, continuau să se scurgă ca niște clepsidre.

Acolo unde explodase ultima încărcătură se căsca un crater uriaș. Cât despre monștri, zăceau pretutindeni, fulgerați parcă de un înger exterminator. Era imposibil să numeri cadavrele. Erau peste tot. Mulți pluteau pe mare. Mutilați, înnegriți, cu membrele mumificate sub acțiunea focului. Răsuciți ca niște marionete, cu ghearele țepene și gura căscată. N-am să uit niciodată duhoarea de carne arsă, un miros incredibil de asemănător cu cel al oțetului fiert. Unii pierduseră atâta carne, încât coastele carbonizate ieșeau în evidență ca niște gratii negre. Câțiva se mai mișcau. Că i-am lichidat trebuie înțeles în primul rând ca o dovadă de milă. Mergeam printre cadavre, iar când observam o mișcare îi înțepam în ceafă, eu cu un cuțit, Caffó cu harponul. Numai că acest spectacol a scos la iveală aspectul lui cel mai sadic.

Unul își pierduse un picior întreg și celălalt de la genunchi în jos. Era doar un trunchi din care ieșea un fum albicios și care se târa pe coate. În loc să-l lichideze, Batís i-a barat drumul. Monstrul a văzut cizmele care-l împiedicau să înainteze. Spasmodic, și-a schimbat direcția. Batís se interpunea însă mai departe între el și neant. Monstrul nu se dădea bătut, cu mișcări de melc și tenacitate de catâr căuta marea.

— Lichidează-l odată, ce naiba! am strigat, smulgându-mi batista de pe față. S-a mai distrat un pic înainte de a-i străpunge gâtul cu harponul.

Nu știu cât timp am petrecut aruncând cadavre în mare. Eram departe de a fi terminat când am văzut-o pe mascota noastră în balcon. Era așezată și se agăța cu mâinile de balustradă de parcă ar fi fost înlănțuită. Dumnezeule, am exclamat, Dumnezeule, uite-te la ea.

— Ce-a mai pățit? a întrebat Batís.

— Dumnezeule mare, plânge.

11

Catastrofa ne-a lovit cu violența suplimentară pe care o dau lucrurile neașteptate. Nu trecuseră nici patruzeci și opt de ore de la marele măcel. Două zile, doar două zile în care n-am fost atacați. Mă aflam undeva în pădure. Mă plimbam înarmat cu un caiet și un creion, încercând să reconstitui calendarul. De multă vreme nu mai știam în ce dată eram. Caffó nu-și bătea capul cu asta, iar eu renunțasem să urmăresc zilele în mod constant. În perioadele cele mai periculoase nu mai făcusem nici o cruce neagră pe ziua care lua sfârșit, pur și simplu pentru că nu credeam c-aveam s-o apuc pe următoarea. Unele pagini din calendar erau însemnate de două ori, ceea ce sporea confuzia. O lună întreagă fusese dublată așa din greșeală: puteam urmări linia nervoasă cu care schimbasem creionul negru cu unul roșu, cauza erorii. Negrul suprima zilele ștergându-le cu o linie. Dar era ca și cum roșul n-ar fi dat valabilitate zilelor suprimate cu negru și luna ar fi reînceput, zi după zi. Cu un stil geometric baroc, roșul se amuza de-a lungul tuturor zilelor, decorând cifrele minuțios și capricios. Întâi februarie părea un monstru la pândă; doiul, parcă se pregătea să sară; optul, o piramidă de trupuri escaladând farul; cifra unsprezece era un grup mergând în șir indian. Nu-mi aminteam să fi dovedit atâta inconsistență mintală, nu mi-o asumam. La început, firește, m-am bucurat: dacă prelungisem din greșeală timpul, asta însemna că vaporul meu avea să vină mai de-

vreme decât îl așteptam. Dar calculul greșelilor mele, al zilelor suprimate de două ori, dădea un rezultat exact opus bucuriei: calendarul îmi spunea că vaporul meu trebuia să fi venit deja de două săptămâni.

Ce s-o fi întâmplat? Un nou război mondial care să fi întrerupt traficul naval până la încheierea ostilităților? Posibil. Dar, deși noi, oamenii, avem tendința de a da vina pe marile hecatombe pentru necazurile noastre — asta ne face să ne credem mai importanți ca indivizi — adevărul se scrie aproape mereu cu litere mici. Eu eram ultimul fir de nisip pe plaja infinită numită Europa. Un grăunte dintr-o avangardă, o patrulă minusculă, un supus fără suveran. Cel mai probabil e că un birocrat inept, sau o încurcătură de dosare, un fapt nesemnificativ îngropase din greșeală misiunea meteorologică într-o arhivă. Lanțul se rupsese într-un punct, asta era tot. Un funcționar meteorolog pierdut aproape de Antarctica, vai, fatalitate, ce pierdere gravă pentru o corporație navală de nivel internațional! Mai mult ca sigur, consiliul director nu mă va cita pe ordinea de zi în vreo ședință.

Îmi amintesc că răsfoiam filele nervos, încercând să refac socotelile catastrofice, confirmate de aritmetica cea mai elementară. Îmi amintesc unghia neagră a arătătorului mergând în sus și în jos, de parcă aș fi fost un biet contabil. Nimic. Simțeam cum deveneam tot mai disperat, în mine să prăbușea un întreg castel. Ca un verdict judecătoresc, calendarul îmi semnala faptul că eram condamnat la închisoare pe viață. Îmi venea să mor. Și totuși, modalitatea cea mai bună de a uita o veste rea e să auzi una și mai rea. Putea exista o veste mai rea? Da.

Chiar nu-mi puteam crede urechilor: *Zum Leuchtturm!*, eram anunțat din balcon. Am auzit alarma lui Batís, am auzit focuri de armă perforând aerul rece și ceva foarte sensibil s-a rupt parcă în mine. La început nici nu mi-am dat seama. Am aruncat cât colo creionul și hârtia și-am fugit să-mi salvez viața.

Nici măcar nu așteptaseră înserarea. Apăreau încă din amurg, înconjurând farul pârjolit și ciupit de pietre. *Kollege, Kollege,* mă avertiza Batís trăgând în toate direcțiile. Scările de granit fuseseră distruse de explozii, ca să ajungi la ușă trebuia să te cațeri. Batís mă acoperea, trăgând în monștrii care se apropiau cel mai mult de mine. Apăreau și dispăreau după fiecare foc. Când am ajuns la doi metri de refugiu, frica mi s-a transformat în furie. De ce se întorceau? Ucisesem cu sutele. Iar acum iată-i din nou aici. În loc să mă adăpostesc, am aruncat cu pietre în cel mai apropiat. Culegeam țăndări de granit și i le aruncam în față, o dată, de două, de trei ori. Țin minte că am țipat la el. Monstrul se apăra cu brațele. S-a tras puțin îndărăt. Apoi, fapt insolit, a aruncat și el cu pietre în mine. Toată treaba era sinistră și aiuritoare. Caffó l-a lichidat cu un foc de pușcă bine țintit.

— *Kollege*! Intră o dată, ce mai stai?

Mi-am ocupat locul lângă el, pe balcon. Am tras de vreo două ori. Nu erau mulți. Dar veniseră iar.

Am lăsat pușca în jos. Prezența lor demonstra că orice efort avea să fie inutil. Orice-am fi făcut, aveau să se întoarcă, mereu, mai mulți, toți. Gloanțele și exploziile erau pentru ei ce este ploaia pentru furnici, niște catastrofe naturale pe care și le asumau și care nu le afectau decât numărul, niciodată perseverența. Mă predam, ridicam steagul alb.

— Unde dracu' te duci acum? m-a certat Batís.

Dar n-aveam putere să-i răspund. M-am așezat pe un scaun cu pușca pe genunchi, cuprinzându-mi capul cu mâinile. Am început să plâng ca un copil. În fața mea, mascota. De data asta stătea și ea pe scaun, sprijinită de masă, indolentă. Ca de obicei, se uita la Batís, care trăgea din balcon, se uita la mine cum plângeam, la atacul farului, se uita la toate astea așa cum te uiți într-o pinacotecă la un tablou pe teme de război.

Îmi dusesem curajul, energia și inteligența dincolo de orice limită. Luptasem cu ei înarmat și dezarmat, pe pământ și în mare, descoperit și fortificat. Și ei se întorceau noapte de noapte, oricând aveau chef, tot mai mulți, indiferenți la pierderi. Batís continua să tragă. Dar bătălia aceea nu mai era a mea. Doamne, mă întrebam ștergându-mi lacrimile, ce-ar putea face mai mult un om rațional în situația mea? Ce-ar fi făcut cel mai hotărât, cel mai înțelept dintre oameni și încă nu făcusem eu?

Mi-am privit palmele ude de lacrimi, am privit-o pe ea. Acum două zile plângea ea, acum eu. Lacrimile mă relaxaseră. Amintirile mă asaltau fără nici un control — după ce plângem, gândim mai liber ca oricând — și mi-au readus în memorie o scenă de demult, tipică pentru tutorele meu.

Odată, stăteam în fața oglinzii, concentrat în admirația enigmatică tipică adolescenților. Tutorele meu m-a întrebat pe cine vedeam. Pe mine, am spus, văd un băiat. Corect, a zis. Mi-a pus pe cap un chipiu militar englezesc — de unde l-o fi scos? Și acum? Văd un ofițer englez, am râs eu. Nu, mi-a tăiat-o scurt, nu te-am întrebat ce vezi, ci pe cine. Pe mine, am spus, cu un chipiu englezesc pe cap. Nu e chiar așa, a insistat el. Transforma totul în exercițiile acelea ale lui, uneori destul de plicticoase. Am stat aproape toată după-amiaza cu chipiul ăla odios pe cap. Nu m-a lăsat să-l scot până când am răspuns: Pe mine, mă văd pe mine.

Mascota și cu mine ne-am privit toată noaptea. Caffó lupta, iar noi ne priveam, fiecare într-o parte a mesei, și nu știam pe cine vedeam și cine se uita la mine.

La sfârșitul nopții, Batís mi-a arătat disprețul hărăzit dezertorilor. De dimineață a plecat să se plimbe, probabil. Cum a ieșit, m-am urcat în odaia lui. Mascota dormea făcută colac într-o margine a patului. Goală pușcă, dar cu șosete. Am apucat-o de ceafă și-am obligat-o să se așeze la masă.

Când s-a întors după-amiază, Caffó m-a găsit plin de entuziasm:

— Ghicește ce-am făcut azi! i-am spus.

— Ai pierdut vremea. A trebuit să întăresc singur ușa.

— Hai cu mine.

Am tras mascota după mine, Batís venea cu un pas în urmă. Când am ajuns în fața farului, am așezat-o pe jos. El a rămas în picioare, lângă mine, impasibil.

— Privește asta, am spus.

Am luat în brațe patru bucăți de lemn. Pe-a patra am lăsat-o să cadă intenționat. Jucam teatru, desigur. Adunam lemnul de pe jos, îmi scăpa altul. Manevra se repeta la nesfârșit. Batís se uita cu expresia lui tipică, fără să priceapă, dar fără să mă întrerupă. Hai, hai odată, îmi ziceam: de dimineață, Batís fiind plecat, făcusem experimentul acela. Dar acum nu dădea rezultate. Batís se uita la mine, eu la mascotă, ea la lemne.

În sfârșit, a râs. Adevărul e că-ți trebuia ceva imaginație ca să interpretezi treaba ca un râs. Dar era râs. Mai întâi, suna ceva în piept. Ținea încă gura închisă, dar auzeam. O trăda cine știe ce glotă internă, auzeam sunete. Apoi a desfăcut buzele. Într-adevăr, râdea. Stătea așezată cu picioarele încrucișate sub ea și-și legăna capul dintr-o parte într-alta. Se plesnea peste partea interioară a pulpelor. Ba își înclina torsul înainte, ba ridica ochii spre cer. Sânii i se legănau în ritmul hohotelor de râs.

— Vezi? am spus cu un fel de satisfacție triumfătoare, vezi? Ce mai spui acum?

— Că al meu *Kollege* nu-i în stare să ducă patru lemne în același timp.

— Batís! Râde! — am așteptat o reacție care nu venea, am adăugat: Plânge. Râde. Care e concluzia?

— Concluzii? a țipat. Hai să-ți spun la ce concluzie am ajuns! Cred c-am căsăpit puțini dintre ei, foarte puțini! Cred că se reproduc precum gândacii. Cred că în curând or să atace din nou, și nu ca ultimele dăți, ci cu miile. Va fi ulti-

ma noastră noapte pe Pământ. Și dumneata te distrezi jucându-te cu patru bețe ca o paiață la iarmaroc...

Dar eu mă gândeam la ea. Ce făcea aici, la far, cu un troglodit trăsnit drept tovarăș? Nu știam decât ce-mi spusese Batís: că o găsise întinsă pe plajă ca meduzele acelea care veneau să moară pe insulă.

— N-a încercat niciodată să fugă? N-a plecat niciodată de pe insulă? — dar Batís nu-mi dădea nici cea mai mică atenție. Am insistat: — Dumneata o bați destul de des. Ar trebui să-i fie frică. Dar nu fuge. Și nu că i-ar lipsi ocaziile.

— În ultima vreme ai idei ciudate.

— Da. Nu-mi iese din cap un gând absurd: și dacă sunt ceva mai mult decât monștri submarini?

— Ceva mai mult decât monștri submarini, a repetat fără să mă asculte, numărând muniția care se reducea zi de zi.

— De ce nu? Poate că sub craniile astea lipsite de păr e ceva mai mult decât instincte simple. Iar dacă ar fi așa, ne-am putea înțelege cu ei, am insistat.

— Iar eu cred că trebuie să-ți pui frâu fanteziei, m-a întrerupt încărcându-și pușca ostentativ.

Nu câștigam nimic certându-ne, așa că am preferat să renunț.

* * *

Neîndoielnic, atacurile erau mai rare. Mascota nu cânta, lucru care ne dădea un fel de siguranță. Dar nu ne lăsam păcăliți. Simțurile ni se ascuțiseră, luptele de la far ne făcuseră experți într-o materie pe cât de invizibilă, pe atât de palpabilă. O mare agitată; valuri de culoarea vinetelor; o umezeală atât de densă că ar fi putut înota balenele pe cer. Lucruri care n-ar fi trebuit să însemne nimic, dar care, fără vreun motiv rațional, fără a putea să legăm cauza de consecință, ne spuneau că judecata finală se apropie. Că

sub valuri se adunau forțe și că de data asta împuținatul nostru arsenal n-avea să le oprească.

Toate semnele ne indicau moartea. Și poate pentru că totul își pierdea din importanță, m-am apropiat din nou de mascotă. Nu-mi trebuiau prea multe precauții ca să mă ascund de Batís. Moartea, moartea noastră era pe punctul de a debarca pe insula noastră, asta era de ajuns ca omul să se închidă în lumea lui interioară. Își pierdea timpul cu activități nepractice, dar care cereau mult timp. Evada din realitate reparând ușa sau numărând puținele cartușe rămase. Le cunoștea pe fiecare în parte, așa cum țăranul își cunoaște vacile, ba le punea și nume. Gloanțele care i se păreau mai frumoase — nu știu după ce criteriu le deosebea — le punea deoparte, învelite într-o batistă de mătase. Desfăcea nodul și le număra iar. Mijind ochii, atingându-le cu degetul, de parcă n-ar fi fost sigur de numărul lor exact. Știa că minuțiozitatea lui mă enerva la culme, așa că era normal să plec de la far, chiar de-ar fi fost doar cu scopul de a evita acele tensiuni. Mă culcam îndelung cu mascota, în casa meteorologului, dar mai ales în pădure, în caz că Batís ar fi apărut pe neașteptate.

Astfel că în zilele acelea de agonie lentă, relațiile mele cu Batís au fost foarte sporadice. Mai mult, atmosfera de la far a devenit ciudată într-un fel greu de explicat. Problema era nu ce ne spuneam, ci ceea ce nu ne mai spuneam. Pentru că nu se hotărau încă să ne termine, trebuia să-mi ocup mintea cu ceva. Mi-am adus aminte de cartea lui Frazer:

— Nu știi pe unde-o fi cartea lui Frazer? O caut de două zile și n-o găsesc.

— Carte? Ce carte? Eu nu citesc cărți. Asta e pentru călugări.

Nu credeam nici un cuvânt. De ce mă mințea? Atât de nesuferit îi devenisem că mă împiedica să citesc o carte filozofică? Batís, care în felul lui putea fi foarte diplomat, mi-a strigat de pe scaunul pe care ședea:

— Vrei cărți? De ce? Ai nevoie de o distracție? Poate c-ar trebui să-ți găsim o mascotă.

Și mi-a dedicat o strâmbătură deosebit de neplăcută. Bănuia oare ceva? Nu, voia doar să-mi insulte sensibilitatea. Și îmi sugera să mă retrag, să plec din cameră pentru că voia să se culce cu mascota. Dar nu voiam să plec.

— Ultimul lucru care se poate spune despre insula asta e că ar fi un loc plicticos, am spus. De ce nu încerci s-o faci mai demnă? Poate că soluția nenorocirilor noastre e în fața ochilor.

Și-a stăpânit o replică sarcastică și și-a încrucișat brațele, foarte atent:

— Adevărat? Explică-mi. Faci progrese? Ce-o mai înveți acum? Bucătărie franțuzească? Caligrafie chineză? Sau te mulțumești cu scamatoriile cu patru bețe?

Se înșela. Problema nu era ce puteam s-o învățăm noi, ci ce puteam învăța noi de la ea. Lucrul cel mai exasperant era că, în definitiv, nu se schimbase nimic. Fuseserăm ca niște peisagiști care pictează o furtună stând cu spatele la ea. Trebuia doar să întoarcem capul, nimic mai mult.

Toți ochii privesc, puțini observă, foarte puțini văd. Acum o priveam căutând umanitate și vedeam o femeie. Nici mai mult nici mai puțin, nici mai puțin nici mai mult. Ceea ce dărâma zidurile erau chestii mărunte: zâmbește, e stângace cât cuprinde, nu-i place s-o urmăresc când se așază pe vine ca să urineze. Ce mai, o femeie care practică ideea atât de europeană a ridicolului celuilalt. Caraghiosul de mine, încă o judec cu mintea unui copil care nu cunoaște nici o normă adultă. Înainte conviețuiam cu un animal, orice acțiune civilizatoare se asocia cu domesticirea. Fiecare nouă zi alături de ea, fiecare ceas de observație atentă reducea distanțele cu o viteză amețitoare. Ce fusese o simplă prezență se transforma în conviețuire. Cu cât eram mai mult cu ea, cu atât mă silea să trăiesc totul ca într-o calmă rutină cotidiană. Transforma simțurile în instrumente, iar astfel, interpretând-o în orice alt cod decât

cel animal, scena se transforma ca prin minune. Dar făcea parte dintr-o lume. Ea era ei.

Toți ochii privesc, puțini observă, foarte puțini văd. Încă o noapte petrecută în balcon, parțial ascunși de zăpada care cade. Înainte n-aș fi văzut nici munți de marmură, acum distingeam la orizont firele de nisip. În timpul unui atac neînsemnat din zilele acelea, când ne puneau la încercare ultimele forțe, Batís a rănit unul, destul de mic. Patru au venit în fugă să-l ajute. Doamne, Dumnezeule! Ceea ce noi credeam că e furie canibală nu era decât un efort pentru a-și salva frații de arme de sub focul inamicului. Uram mai ales acel presupus canibalism, acea îndârjire de a devora leșul încă viu. De câte ori nu trăseserăm noi în niște indivizi care nu voiau decât să-și salveze frații?

12

Cine era ea? O întrebare pe care mi-am pus-o de nenumărate ori acolo, la far. Când ardeam de dorință și după ce-o posedam. Înainte și după fiecare atac, la răsăritul și la apusul soarelui. Mă întrebam de fiecare dată când un val obosit ajungea pe plajă; din balcon vedeam marea, întinderea asta pe care o crezusem mereu pustie, iar imaginația mea se chinuia să întrebe mereu: cine ești? ce faci aici?

N-aveam să aflu niciodată nimic. Eram condamnat la ignoranță. Între ea și mine era o distanță inimaginabilă. Ea făcea parte dintr-o comunitate de ființe care trăiau în adâncul oceanelor. Toată fantezia mea se dovedea neputincioasă pentru a concepe lumea ei, viața ei cotidiană și banală, principiile care-i conduceau existența. Cum să înțeleg conflictele cu ai ei? Cum să înțeleg vreodată frustrările ei, eșecurile ei? N-aveam să știu niciodată ce-o făcuse să se ascundă la far. Era ca și cum aș fi avut pretenția ca ea să priceapă motivele care-l aduseseră aici pe un irlandez dezertor. Până să ajung la far, sufletul meu rătăcise pe cărări încurcate. Iar dacă acceptam posibilitatea ca ea să fie egalul meu, era de presupus și că viața ei rătăcise pe drumuri similare, dar infinit mai depărtate. Nu știam nici dacă la ei cuvântul „dragoste" avea vreun sens.

O tratam cu o blândețe pe care nu i-o arătasem până atunci. Când o posedasem prima dată fusese un act pur întâmplător, disperat. Încă înainte de a o atinge, mirosul

ei mi se părea respingător. Absența părului, atingerea și culoarea pielii umede și mereu rece ca gheața. Acum mi se părea că aceste rezerve nici nu existaseră vreodată. Și s-a mai întâmplat ceva: nu-mi mai controlam tandrețea. Trebuie să spun că la început era o tandrețe premeditată: credeam că arătându-i afecțiune, iubind-o ca pe orice altă femeie, s-ar fi declanșat o apropiere reciprocă. Credeam că dacă are un minimum de sensibilitate, și-ar da seama de distanța enormă care mă despărțea de un Batís Caffó. Astfel, mă gândeam eu, partea cea mai umană din ea ar ieși la lumină ca un fluture la soare. N-a fost așa. Fără să vreau, îi dedicam o pasiune tot mai sinceră, dar asta n-o emoționa defel. Îmi dădeam seama că în mine creștea o dragoste nouă, una pe care o inventase farul. Dar când mă apropiam de ea, dragostea asta fără precedent se lovea de și mai multă rezistență. Înainte de a face amor nu mă privea niciodată în ochi, iar după aceea era la fel de puțin receptivă atât la zâmbetele cât și la mângâierile mele. Regla plăcerea cu o exactitate de ceasornic care bate orele. Și cu aceeași răceală.

Dacă în afara farului îmi tolera trupul, înăuntru deveneam o fantomă. Mă respingea. Era inutil să-ncerc să-i captez măcar atenția. Acolo era și un factor suplimentar: Caffó. Când era de față, ea devenea, dacă pot spune așa, și mai nesociabilă. Voiam să mă gândesc la ea ca la o ființă deosebită, o ființă supusă unei tiranii de un tip special. Totuși, odată înăuntrul farului, între arme și stăpânul ei, redevenea făptura neroadă dintotdeauna, un amestec de câine supus și pisică sălbatică. Tot ce mi se păruse că văd devenea un miraj.

Nu mai știam de care parte era rațiunea. Poate că nu voiam decât să-mi ridic dorința la cote mai demne. Poate voiam s-o înalț la nivelul meu, de teamă ca moartea să nu mă ia în stare de sălbăticie. Pe de altă parte, eu renunțasem la lume, la toți oamenii. Și, chiar dacă poate părea incredibil, în mine-și făcea drum ideea că, fără să știu, ea

era refugiul pe care-l căutasem de când fugisem din Europa. Când o priveam și-atât, când o atingeam și-atât, brutalitățile farului nu existau. Și constatam, mirându-mă de mine însumi, că nici nu-mi păsa că e mai mult sau mai puțin umană, cât de cât femeie. Minciună: în ziua a șaptea bunul Dumnezeu nu s-a odihnit. În ziua a șaptea a făcut-o pe ea și-a ascuns-o sub valuri.

Oricum ar fi fost, faptele mele deveneau independente de raționamentele mele. Nu mai făceam decât eforturi nemăsurate pentru a o poseda departe de Batís. Într-o zi am luat-o cu mine în pădure, apoi am adormit pe covorul de mușchi. Atunci au ieșit la iveală inconvenientele unui amor atât de grotesc de clandestin. Cât și altele.

Sunt o marionetă fără fire, mușchi de care nici nu știam că-i am și-au epuizat forțele. Mă răsucesc pe patul de mușchi, conștiința mea rătăcește leneș între două lumi. Scap un căscat ușor și-mi dau seama că mâna ei îmi acoperă gura și mă silește să tac, cu o putere de ventuză de carne. Deschid ochii. Ce-a apucat-o?

Aud un cântec aspru nemțesc. În apropiere de noi, cizmele lui Batís calcă vegetația. Caută trunchiuri pentru lucrările de la far. Când dă de o victimă potrivită, toporul o doboară nemilos. Pipăie prada, își admiră puterea și râde singur. De unde mă aflu nu-i văd decât picioarele, patru copaci mai încolo. Se apropie mai mult, loviturile de topor ne scaldă într-o ploaie de rumeguș. Ea își păstrează admirabil calmul. Nu respiră, nu clipește și-mi face semn să fac la fel. Ascult. Are mai multă experiență decât mine: de câte ori nu s-o fi ascuns de balenele ucigașe, de mii de pericole submarine? Batís scoate niște zgomote din gât, ca niște mârâieli mulțumite. Se depărtează cântând.

După câteva ceasuri, Batís avea de-a face cu un om schimbat. A intrat în cameră și s-a așezat în fața mea, destul de distrat. N-am spus nimic. El vorbea de aceleași lucruri, de obsesia lui pentru munițiile împuținate și de ușile stricate.

— Batís, l-am întrerupt fără să mă mișc. Nu sunt monștri.

— Poftim?

Am repetat după un timp:

— Nu ne luptăm cu niște fiare, sunt sigur.

— *Kollege*! În farul ăsta se înnebunește ușor. Mai ales dumneata. Ești slab, *Kollege*, ești un om foarte slab! Nu oricine poate rezista la far.

Dar nu-l mai urmăream. Divergențele noastre erau două drumuri care ajungeau la o răspântie. Am negat din cap, ostenit. Am rostit încet, apăsând fiecare cuvânt:

— Nu, Batís, nu. Greșești. Gata. Trebuie să le trimitem un semn de bunăvoință.

— Cred că nu mai aud bine.

— Ar trebui să le dăm un semnal. Poate așa înțeleg că războiul ăsta nu ne interesează. M-am dezumflat: Deși acum precis că e prea târziu. Dar altă cale nu există.

Sigur, nu puteam să-i spun tot adevărul. Nu puteam să-i spun că o fiară habar n-are de amoruri secrete și nici nu-și ascunde adulterul. Nu puteam să-i spun că toate argumentele lui se făceau țăndări de mâna care-mi acoperise gura. Am mai spus câte ceva, dar el a măturat cu mâna toate obiectele de pe masă. Pupilele i se micșoraseră ca un vârf de ac și erau mai negre ca niciodată.

N-avea de gând să mă asculte, s-a ridicat de la masă. Dar nimic nu putea fi mai absurd decât măcelul; dușmanul nu era o fiară, nu mai puteam trage împotriva lor. Ce sens avea să ne ucidem unii pe alții? De ce trebuia să ne lăsăm viața într-o insulă mizerabilă din Atlanticul de Sud? Nici un răspuns nu părea rațional. Am dat din mâini implorând înțelegerea interlocutorului meu:

— Batís, fă un efort. Ne pot reproșa mii de lucruri. Pune problema așa: suntem niște invadatori. Ăsta e pământul lor, singurul pe care-l au. Iar noi l-am ocupat cu un fort și o garnizoană înarmată. Nu ți se pare suficient ca să ne ata-

ce? M-am enervat, era inevitabil: Eu nu pot să-i învinuiesc că luptă să-și elibereze insula de invadatori, nu pot!

— Unde ai fost după-amiază?

Schimbarea neașteptată de subiect m-a silit să adopt un ton mai blând:

— În pădure, mi-am făcut siesta. Unde voiai să fiu?

— Da, sigur, siesta, a spus absent. Face bine să dormi după-masă, te fortifică. Și-acum pregătește-te, se întunecă.

Cu o mână mi-a întins pușca. N-am luat-o. Nu era decât un moft, efectul discuției precedente, dar refuzul meu l-a indignat. N-a spus însă nimic. Nici eu. A ieșit în balcon, după un timp l-am urmat. Neînarmat, îmi suflam în palme să mă încălzesc. Batís a făcut un bulgăre de zăpadă și mi l-a aruncat:

— Ține! Poate că-i gonești cu bulgări de zăpadă.

— Taci!

Ea cânta. Din pădurea neagră s-au auzit niște glasuri metalice. Niște urlete prelungi, susținute și blânde. O blândețe care ne făcea să murim de frică. Batís și-a încărcat Remingtonul cu sunetul bine cunoscut, clic-clac.

— Nu trage, l-am rugat.

— Dar cântă!

— Nu.

Expresia de pe fața lui exprima convingerea clară că înnebunisem de tot. Am șoptit:

— Nu cântă, vorbesc. Ascultă.

Ne-am întors spre ea. De pe masa pe care se urcase, glasul ei ajungea în balcon și de acolo mai departe. Mi s-a părut că între urletele din pădure și cântecul ei se stabilise un dialog. Proiectoarele nu luminau decât ninsoarea care cădea în spirale. Am intrat în cameră, dar când m-am apropiat de ea, a tăcut. A amuțit și pădurea.

Dialogul continua să-mi sune în cap. Unele expresii se repetaseră mai des decât altele. Cuvinte precum „citauca", parcă, și mai ales „Aneris", sau ceva asemănător. Dar orice încercare de a transcrie sunetele acelea era sortită

eșecului, era o partitură imposibilă. În comparație cu ale lor, coardele mele vocale erau un fel de perie de dușumele față de o vioară. Totuși, am rostit imitând cum puteam mai bine și cu multă imaginație:

— Aneris.

S-a uitat la mine. Mi-a fost de-ajuns ca să mă hazardez:

— *Citauca*, Batís. Acesta-i numele pe care și-l dau ei, am spus foarte generos cu pronunția și cu propria mea interpretare. Iar ea are un nume, o cheamă Aneris. Ei se numesc așa, ea se numește așa. În fiecare noapte te culci cu o femeie pe care o cheamă Aneris. Apoi, mai încet, am conchis: O cheamă Aneris. E un nume drăguț, să știi.

Pentru Batís erau o masă anonimă. Credeam că dându-le un nume, trebuia să-și schimbe părerea. Cuvintele „citauca" și „Aneris" pe care le construiam, aproape inventându-le, nu erau decât o imitație jalnică a sunetelor lor. Dar asta era mai puțin important decât faptul de a le conferi o identitate concretă. Cu toate astea, am obținut un efect invers decât cel urmărit. Batís a explodat ca o bombă:

— Acum vrei să vorbești limba oamenilor-broască, asta vrei? Atunci, ține dicționarul! și mi-a aruncat pușca. Știi câtă muniție ne-a rămas? Știi? Ei sunt afară, noi aici, înăuntru. Ieși și dă-le pușca! Tare mi-ar plăcea să văd cum o faci. Da, da, să te văd parlamentând cu monștrii!

Cum nu spuneam nimic, s-a înflăcărat și mai mult, ridicând pumnul:

— Marș afară, afurisit de *Kollege* plângăcios! Du-te la postul de jos! Coboară scările, apără ușa! Și mă acuzi de asasinat, pe mine? Dumneata ești un ucigaș! Un ucigaș de iluzionați! Ce-o să obții? Să ne ucidă! O să ne mănânce carnea, o să ne sugă măduva din oase și, o dată sătuli, o să râdă de ideile dumitale idioate, acolo, în fundul iadului lor ud! Piei din ochii mei!

Nu-l văzusem niciodată în halul ăsta. Se răsucea de parcă s-ar fi luptat corp la corp pe balcon în cea mai dură

încleștare; am avut la un moment dat impresia că în mine vedea pe unul dintre ei. I-am susținut privirile câteva secunde, apoi am preferat să renunț. Nu mă asculta. Am părăsit camera.

Ce mă mira la el nu erau argumentele, ci atitudinea. Era logic să ne luăm anumite precauții. Omorâsem cu sutele, nu ne puteam aștepta ca de pe o zi pe alta un steag alb să rezolve problema. Dar Batís nu admitea nici un fel de discuție, nici nu voia să audă.

În noaptea aceea nu s-a întâmplat nimic. Prin vizorul ușii am văzut câțiva, puțini, care evitau lumina. Sus, Batís trăgea frenetic și-i insulta în dialectul lui german. Era foarte nervos, arunca rachete de culoare violet absolut inutile. La ce-i slujea pirotehnia aia?

Treptat, a început să se închidă în el și să evite orice contact cu mine. Când n-avea încotro, când trebuia să facem împreună de gardă, vorbea fără să spună de fapt nimic. Trăncănea întruna, ca niciodată, umplând aerul cu o pălăvrăgeală fără rost, omorând din fașă orice discuție, evitând singurul subiect care merita discutat. Încercam să fiu cât mai tolerant posibil, voiam să cred că, mai devreme sau mai târziu, avea să cedeze.

Cum nu puteam conta defel pe ajutorul lui, m-am decis pentru o inițiativă solitară. Mi-ar fi plăcut să-mi fie complice la manevră, dar era imposibil. Ironia era că tocmai el îmi sugerase ideea: când ne certaserăm, menționase posibilitatea nebunească de a le da acestor *citauca* armele noastre. Ceea ce am și făcut. Cu multe precauții, normal. Pușca cea veche a lui Batís de mult nu mai avea muniție de calibrul ei, era deci inutilă. Un tip atât de practic ca el n-avea să întrebe de ea.

M-am dus pe plaja pe care debarcasem pe această insulă. Știam că ei foloseau locul pentru a ajunge pe uscat. Am înfipt zdravăn pușca în nisip. Am înconjurat-o cu o grămadă de pietre mari, artificiu simplu, dar care-mi

demonstra intențiile. Poate aveau să priceapă mesajul. Oricum, n-aveam nimic de pierdut.

* * *

S-au mai târât trei zile și, din respect pentru adevăr, trebuie să spun că Batís nu s-a mai interpus între Aneris și mine. Cred că aici erau mai multe motive. Batís nu știa să înfrunte dileme serioase. Firește, bănuia ceva despre relațiile mele cu ea, dar erau niște bănuieli mult mai vagi decât era de așteptat în circumstanțele date, atât de speciale.

Oamenii mării sunt de regulă pe cât de grosolani, pe atât de practici. Din conviețuirea noastră și din simplul fapt că eu citisem mai multe cărți decât el, deducea că eram un fel de bibliotecar scos din mediul lui. Evident, singura deosebire dintre noi era că în biografia mea existase un tutore foarte deosebit, nimic mai mult. Numai că Batís împărtășea credința, atât de frecventă, după care cărțile reprezintă un soi de antidot împotriva tentațiilor cărnii, așa că era convins că dorințele noastre nu aveau nimic în comun.

Foarte probabil, cel mai mult îl nedumerea că nu-i contestam proprietatea asupra lui Aneris. În cazul ăsta ne-am fi certat ca doi pirați, teren pe care firea lui s-ar fi descurcat mai bine. Dar nu i-am revendicat niciodată doar un vagin. Eu puneam o problemă mult mai importantă: dușmanul nu era o fiară. Un om mai luminat la minte ar fi dedus că ideea asta era cea mai periculoasă pentru interesele sale, fiind una care mă apropia inevitabil de Aneris. Nu și el. Evidența dărâma chiar și logica rudimentară a unui Batís Caffó, însă rezultatul nu era luciditatea, ci colapsul. Și cum refuza raționamentul în ansamblul său, nu putea da piept nici cu partea care-l afecta cel mai îndeaproape. Reacția lui era să întoarcă spatele și să simuleze că nu știe despre ce e vorba.

Cert e că Batís se afla sub un dublu asediu. Era asediat din afara farului și dinăuntrul acestuia. Nu că Batís n-ar

fi fost în stare să priceapă realitatea; problema era că el nu voia și nici nu putea s-o accepte. Se adaptase la viața de pe insulă în felul său. Avea, într-adevăr, un substrat de principii morale. Nu era un asasin. Sau nu voia să fie. În zilele acelea a repetat mai mult ca niciodată povestea cu italianul confundat cu un sodomit, sau invers. Nu era un banc. Erau fragmente dintr-un trecut pe care eu îl ignoram, un accident, un homicid involuntar, fapte mai mult sau mai puțin întâmplătoare care-l transformaseră într-un paria. Poate că așa a ajuns pe insulă, fugind de justiție. Dar asta nu mă afecta. În definitiv, nu era important să-mi pun întrebarea dacă Batís era bun sau rău. Iar la far — puteam depune mărturie — ajungeau doar fugari de un fel sau altul. Problema era că, odată acolo, la far, la un moment dat s-a văzut silit să dea un sens nebuniei. A optat să gândească noaptea și să eludeze zilele. A demonizat adversarul, substituind astfel conflictul cu barbaria, antagonistul cu fiara. Paradoxul era că raționamentul se menținea datorită inconsistenței sale. Lupta pentru viață îl absorbea pe de-a-ntregul. Magnitudinea pericolului ducea la amânarea dezbaterilor, pe care le considera absurde și le refuza. Iar sub blindajul logicii sale, orice agresiune nu făcea decât s-o perpetueze. Teroarea *citauca* era aliatul său natural. Cu cât se apropiau mai mult de far, cu atât mai multe argumente avea Batís. Cu cât atacau mai brutal, cu atât mai puține gânduri merita atacatorul.

Dar eu nu eram obligat să-l urmez. În definitiv, asta era singura libertate umană care-mi rămânea acolo, la far. Iar dacă s-ar fi dovedit că nu erau fiare, ordinea lui Batís s-ar fi năruit mai violent decât toate arsenalele militare ascunse în Europa. Asta am înțeles-o însă mai târziu. Atunci încă nu-l înțelegeam pe Batís. Dar cine n-ar fi gata să-și modifice punctul de vedere atunci când viața și viitorul lui depind de privirea pe care i-o dedică dușmanului?

13

Era o zi oarecare, încă o zi la far. Dar una dintr-acelea care încep cu presentimente. Norii pântecoși erau de un cenușiu negricios. Niște nori dispersați, care ocupau cerul ca pietricelele unui mozaic, cu miile, ceea ce făcea ca cerul să pară mai mare. În spatele norilor, un soare mat producea limpezimi de un trandafiriu palid. Mâini invizibile făcuseră să dispară pușca cu două țevi. Mi-am petrecut o dimineață întreagă speculând pe marginea acestui fapt, fără să ajung la nici o concluzie. Era un act de bună voință sau exact pe dos?

În nopțile care au urmat mi s-a părut că activitatea *citauca* diminua. Nu-i vedeam. Intuiam că erau undeva acolo, șopocăiau între ei. Dar când aprindeam proiectoarele evitau lupta. Dovada cea mai bună e că Batís n-a apucat să tragă nici un foc.

Să fi fost vreo legătură între lipsa de agresivitate și dispariția puștii? Realitate efectivă sau dorință dată de speranță? Treceam printr-un moment delicat, m-aș fi putut gândi la asta o mie de ani fără să ajung la vreo concluzie. Nu mai eram sigur de nimic.

Am luat-o spre fântână, unde am dat de Batís, angajat în treburi ridicol de inutile. Ca de obicei, muncea ca să nu fie nevoit să gândească, iar asta-l împiedica să vadă absurditatea și precaritatea a ceea ce făcea. Arăta rău de tot, de parcă ar fi dormit îmbrăcat. I-am oferit o țigară, poate așa stabileam un fel de comunicare umană. Nici eu

nu eram bine dispus. A deschis gura să vorbească și mi-a venit să-i arunc în față nerozia de care dădea dovadă.

— Ai avut o idee bună, a spus încet, conștient de faptul că spunea lucruri imposibile; pe vapor e încă multă dinamită. Dacă am mai ucide o mie, am termina problema.

Era în defensivă, în felul lui îmi făcea o concesie, dar nu-mi mai permiteam să fiu politicos. Până acum mă purtasem cumpătat, mă pliasem după limitele lui, înțelegându-i incapacitățile și trecând peste pisălogelile și furiile lui când era cazul. Intențiile sale erau pe cât de transparente, pe atât de ridicole. Câtă încăpățânare! Eram ca doi oameni care se îneacă, iar soluția propusă de el era să bem toată apa mării. Mă exaspera mai tare ca niciodată; era dintr-aceia care ameliorează lucrurile bune și le înrăutățesc pe cele rele. Ucigând alți *citauca* am fi închis orice posibilitate de dialog — dacă mai rămânea vreuna — și-am fi bătut în cuie dictatul violenței. Oricât de măruntă, posibilitatea de a ne înțelege cu adversarul era infinit mai atractivă decât o luptă nesigură și criminală. De ce trebuia să-l urmez în războiul lui personal? Nu, nu mai eram dispus să ucid, aș fi făcut-o doar într-o situație de legitimă și disperată apărare.

— De unde-ți vine încăpățânarea asta de catâr? Deschide ochii, Caffó! Credeam că acesta e asediul Siracuzei, iar noi, cu puștile și dinamita noastră, că am fi niște Arhimede ai secolului XX. Dar totul ne arată că ei luptă pentru pământul lor, singurul pe care-l au. Ce să le reproșezi?

— Ai mâncat otravă de șoareci? mi-a răspuns arătându-mi pumnul. Încă nu ți-ai dat seama că aici Dumnezeu nu are nici un fel de drepturi? Vrei să vezi luminile catedralei acolo unde nu e decât cenușă. Te înșeli, *Kollege*! Dacă mai ești în viață e pentru că ți-am deschis porțile farului! Dacă nu-i ucidem noi, ne vor ucide ei, e limpede. Ajută-mă să coborâm la vapor. Eu te-am ajutat. Acum doar n-ai de gând să-mi refuzi ajutorul.

Discuția devenise o retorică de bizantini fanatici. Se îmbinau aici propria-mi frustrare, încăpățânarea lui și

singurătatea nesfârșită a farului. N-avem nevoie decât de dibăcie, îi spuneam, nici un obstacol nu e de netrecut. Împreună suntem puternici, nu face în așa fel încât să ne despărțim, era replica lui. Dar de data asta nu mai eram dispus să cad la învoială, nu mai puteam. El se refugia într-o forță de argonaut, eu îi opuneam tensiunea spadasinului. Când mi-a repetat contra-argumentele sale, am izbucnit:

— Eu sunt cel care încearcă să te ajute! Și-am s-o fac dacă renunți să te mai porți ca un catâr!

S-a pornit să râdă ca un nebun. M-a privit în ochi și-a continuat să râdă. Sunt un catâr, eu sunt un catâr, spunea ca și cum s-ar fi adresat unor prieteni nevăzuți. Râdea și repeta întruna: Oamenii-broască sunt niște domnișori și eu sunt un catâr!

Râdea uitându-se la nori și învârtindu-se în cerc, ca un trenuleț de jucărie. Indignat, sau nebun, sau și una și alta. Apoi a repetat ca pentru sine povestea cu italianul luat drept sodomit. Mi-am astupat urechile:

— Taci odată, Caffó! Taci! Uită de italieni și sodomiți, nu interesează pe nimeni polilogiile astea de călugăr nebun! Mai devreme sau mai târziu va trebui să ne asumăm singura atitudine înțeleaptă: să pactizăm cu ei, să facem pace, ce dracu'!

S-a prefăcut că nu mă mai aude, că nici n-aș mai fi fost acolo, că se afla doar el la fântână. Purtarea lui copilărească m-a enervat și mai tare:

— Poate că au un dram de inteligență în plus față de dumneata! Da, poate că singurele fiare de pe insulă suntem chiar noi! Noi, și puștile, și gloanțele, și dinamita noastră! E foarte ușor să ucizi, cel mai greu e să pactizezi cu dușmanul.

— Nu sunt un asasin, mi-a tăiat-o. Nu sunt un asasin.

Dar mi-a aruncat cea mai patibulară privire pe care o văzusem vreodată. A luat gălețile cu apă și s-a dus. Atunci mi-am dat seama că Batís Caffó omorâse odată un om și că asta îl chinuia. Presupun că am greșit profund neascul-

tându-l. Pe de altă parte, la fel de sigur era că sub pielea de elefant se ascundea un suflet; nu era ușor să-l înțelegi.

După plecarea lui mi-am continuat plimbarea. Se pornise ploaia, murdărind zăpada. Gheața de pe crengi se topea, țurțurii din copaci se spărgeau scârțâind ușor. Cărarea se înnoroia, trebuia să mă feresc sărind. La început nu m-a deranjat că ploua. Picăturile pătrundeau prin gluga de lână, așa că mi-am scos-o. Dar curând a început să plouă destul de tare ca să mi se stingă țigara. Eram mai aproape de casa meteorologului decât de far. M-am hotărât să mă adăpostesc acolo; casa m-a primit ca pe un cerșetor care găsește un palat. Era întuneric din cauza norilor, am găsit un capăt de lumânare și l-am aprins. Flacăra tremura, făcând să danseze umbre pe tavan.

Fumam fără să mă gândesc la ceva anume când a apărut Aneris. Era limpede că Batís o bătuse. Am tras-o pe pat, lângă mine. De ce te-a bătut, am întrebat-o fără a aștepta răspuns. Aș fi fost în stare să-l omor atunci. Începeam să pricep că întinderea dragostei pe care o simțim pentru cineva ni se poate arăta prin întinderea urii față de un terț. Era udă leoarcă, ceea ce o făcea să fie și mai frumoasă, cu toată bătaia primită. S-a dezbrăcat.

Trecerea de la umanitate la animalitate nu influența cu nimic plăcerea pe care mi-o dădea. Am făcut dragoste de atâtea ori și atât de intens, că la un moment dat vedeam scântei galbene. A fost un moment când n-am mai știut unde se termină trupul meu și unde începe al ei, unde e casa, unde e insula. Mai târziu: întins în pat, răsuflarea ei rece pe gâtul meu. Am scuipat chiștocul cât colo și m-am îmbrăcat. Mi-am strâns cureaua gândindu-mă la lucruri banale. Am ieșit afară, frigul m-a înfiorat.

Drama s-a înfățișat când mă găseam la vreo sută de metri de far. Doar ca să rup monotonia, mă întorsesem pe plajă venind dinspre nord, nu prin pădure. Drumul era ocolit; aveam la dreapta oceanul, la stânga era pădurea, un zid impenetrabil. Rădăcinile copacilor ieșeau prin terase formate din pământ și aluviuni aduse de maree. Trebuia

să sar din piatră în piatră ca să nu cad în apă. Cântam un imn studențesc. La jumătatea strofei a treia am văzut fumul la orizont. O dâră subțire de fum negru care, sub efectul vântului, se răsucea fără să urce prea sus. Un vapor! Pesemne deviaseră de la rută dintr-un motiv sau altul și navigau foarte aproape de insulă. Da, un vapor! Trecând peste toate greutățile drumului, am ajuns la far:

— Batís, un vapor! Ajută-mă să aprindem farul, am zis aproape fără să mă opresc.

Caffó spărgea lemne. S-a oprit, a privit spre orizont, indiferent:

— N-o să-l vadă, sunt prea departe.

— Ajută-mă să dăm un SOS!

Am urcat scările, el venea încet după mine, repetând că sunt prea departe și n-o să vadă. Avea dreptate. Proiectoarele farului erau ca semnalele luminoase ale unei insecte care are pretenția să fie văzută de pe lună. Dar dorința mea era atât de mare, că am avut iluzii optice și mi s-a părut chiar că nava virează către noi, că punctul acela metalic se mărea tot mai mult. Mă înșelam desigur. Nava s-a topit la orizont. O vreme s-a mai văzut fumul, tot mai slab. Pe urmă a dispărut și el.

Până în ultima clipă am emis frenetic semnalul morse. SOS, *Save Our Souls*. SOS, Salvați Sufletele Noastre. Niciodată rugăciunile și rugămințile de ajutor nu răsunaseră la far ca atunci. Și niciodată n-a existat o dovadă atât de favorabilă ateismului. N-aveau să vină. Pe vaporul acela erau ființe omenești, multe. Oameni așteptați acasă de familie, de prieteni, de iubite, destine care în clipele acelea păreau atât de departe. Dar ce puteau ei să știe despre depărtare? Despre mine, despre far? Despre Batís Caffó sau Aneris? Pentru ei, lumea care mă reținea nu era decât o linie în depărtare, o pată neimportantă și pustie.

— N-au văzut, a spus Batís cu un glas lipsit de orice fel de emoție, nici pozitivă, nici negativă. Privea în direcția vaporului cu o privire neutră, cu toporul cu care tăiase lemnele încă în mână și clipind ca o cucuvea. Am fost ne-

drept cu el, dar era singura persoană pe care o aveam aproape și trebuia să-mi vărs pe el disperarea.

— Uită-te la dumneata, nu ți s-a clintit nici un mușchi! Ce soi de om ești, Caffó? Nu mă ajuți cu acești *citauca*, nu mă ajuți nici cu oamenii. Activ sau pasiv, sabotezi orice inițiativă rațională sau orice posibilitate de salvare. Dacă naufragiații ar avea sindicat, ai fi spărgătorul de grevă ideal!

A ieșit din far ca să scape de mine. Dar l-am urmat pe scări în jos, bombardându-l cu reproșuri. Se făcea că nu aude, bombănind încet măscări nemțești. L-am apucat de mânecă. A ridicat brațele, gesticulând de parcă aș fi fost o soacră insuportabilă. Se ferea de mine, îl apucam din nou de cot sau de patul puștii care-i atârna de umăr. S-a oprit pe platformă, în fața farului. Ne acuzam reciproc. Silueta vaporului rupsese barierele șubrede care ne despărțiseră încă de ostilitatea manifestă. Mi-a trebuit ceva timp până să-mi dau seama că Batís tăcea.

Avea gura deschisă, dar nu scotea un sunet. Răsucea capul ba la stânga, ba la dreapta. Ambele plaje, de la nord și de la sud, erau pline de mici *citauca*. Stând pe jumătate în apă, sau ascunși printre pietre precum crabii. Membranele de la mâini și de la picioare erau aproape transparente. Batís a nechezat ca un cal; se uita pe rând la cer, la lumina diafană, la siluetele de pe malul mării, de parcă o neconcordanță ar fi făcut imposibilă acea imagine. Semăna cu un om rătăcit într-un deșert care se chinuiește să discearnă între realitate și miraj. A făcut un pas spre nord. Copiii s-au ascuns după pietre. Majoritatea nu atingeau un metru. Inevitabil, imaginea acelor copii îndemna la blândețe. Chiar și valurile păreau mai prudente, de parcă s-ar fi temut să nu-i rănească. Se ascundeau sub apă ca sub o pătură și ne priveau plini de curiozitate.

Deodată, Caffó și-a dat jos arma de pe umăr. A manipulat încărcătorul cu gesturi grăbite și neîndemânatice.

— N-ai să tragi, nu-i așa? am spus eu.

Și-a înghițit saliva. Se uita și nu vedea nici un pericol. Nu erau decât niște copii, care nu căutau întunericul ca să ne omoare. Și apăreau tocmai acum, când zilele începeau să fie mai lungi. În cele din urmă, Batís s-a îndreptat spre far, neîncrezător și uitând de mine.

Un singur foc tras în aer ar fi fost suficient pentru a produce o debandadă. Dar n-a tras. De ce? Dacă nu erau decât niște fiare lipsite de rațiune, dacă din cauza lor nu avusesem parte decât de suferință, de ce nu-i ucidea fără să mai stea pe gânduri? Cred că nici el însuși nu era în stare să măsoare importanța acelei renunțări. Sau poate că da.

* * *

Cu o timiditate de vrăbiuțe și o prudență de șoricei, micuții *citauca* s-au apropiat de centrul insulei. Adică, de far. În primele zile nu aveau curaj să depășească linia malului. Ne făceau să ne simțim ca animalele dintr-o grădină zoologică. Sute de ochi, mari și verzi ca merele, ne spionau cu orele, urmărindu-ne orice mișcare. Ezitam în ce privește atitudinea pe care trebuia s-o adoptăm, mai ales Caffó. Acum avea de-a face cu un dușman inofensiv și nu știa cum să se poarte. Nedumerirea lui dădea măsura exactă a contradicțiilor sale. Scrupulele îi marcau limita încăpățânării.

S-a transformat într-un soi de păianjen uman. Mai ieșea și acum devreme din far. După vreo două ore apăreau primii copii, mirați și curioși ca întotdeauna. El se făcea că nu-i vede și-apoi se închidea în camera lui. Adesea o lua cu el pe Aneris și îi lega o gleznă de piciorul patului. Alteori se purta de parcă ea nici n-ar fi existat. Avea un comportament tot mai imprevizibil.

Omul acesta mirosea — nu zic că puțea, era doar o particularitate a sa — și camera s-a impregnat ca niciodată de personalitatea lui, o duhoare de căldură primară pe care nici un nas european n-ar fi recunoscut-o. Pentru a

preveni niște riscuri imaginare, închidea blindajul balconului, făcând întuneric înăuntru. Într-o zi am intrat: l-am localizat mai curând după miros. Stătea lângă o ambrazură, cercetând grădinița plutitoare care ajunsese insula noastră. Soarele intra prin crăpătura aceea, desenându-i ochii ca o mască de carnaval. Camera nu mai era dormitor, era o vizuină.

— Sunt copii, doar niște copii, Batís. Copiii nu omoară, se joacă, i-am spus din deschizătura chepengului. Nici măcar nu s-a uitat la mine, și-a dus doar un deget la buze, cerând liniște.

Și eu eram cuprins de un fel de fascinație magică, doar că mai benignă. Erau făpturi din altă lume, nu le înțelegeam. Erau în război cu noi și, deodată, își trimiteau copiii pe câmpul de luptă. Poate că ne tratau ca pe un soi de sifilis, o boală care atacă numai adulții. Oricum ar fi fost, nu trebuia să fii un geniu ca să stabilești o legătură între pușca înfiptă în nisip și apariția copiilor. Ce se ascundea în spate, mentalitatea unor mari strategi sau a unor iresponsabili desăvârșiți? Și totuși, dacă voiau să ne arate bunăvoința lor, de ce mijloace dispuneau? Armelor noastre le opuseseră mereu doar trupurile lor goale. Eu cerusem armistițiu cu o pușcă inofensivă, ei ne răspundeau cu niște corpuri la fel de inofensive. Era aici o logică perversă sau una perfectă?

Curând, copiii și-au dat seama că n-aveam să le facem nici un rău. După câteva zile au venit pe uscat. Păstrau încă distanța. Dar deși mă străduiam să fiu serios, nu-mi puteam ascunde câte un zâmbet: mă observau tot timpul, se uitau la mine cu ochii lor exagerat de mari, cu gura deschisă, ca vrăjiți de un spectacol.

Într-o dimineață m-am afundat în pădure. Haina de blană îmi slujea drept pernă pentru spinare, pantalonii groși mă fereau de zăpadă, brațele încrucișate îmi încălzeau pieptul. N-a fost o siestă liniștită. Niște murmure apropiate m-au făcut să deschid ochii.

Să fi fost cincisprezece, sau douăzeci. Atârnați de crengi, la diferite înălțimi, privindu-mă ca niște bufnițe. Eram între somn și trezie, în starea aceea care sporea senzația de irealitate. Copacii nu erau mediul lor natural, se cățărau în ei fără nici o îndemânare. Deveneau astfel și mai fragili și vulnerabili și ca să nu le fac rău m-am supus curiozității lor. Mă gândeam că dacă m-aș fi ridicat brusc, s-ar fi speriat și s-ar fi lovit în timp ce fugeau. Mi-am șters urdorile de la ochi, după care am spus fără să strig:

— Valea! Plecați! Înapoi în apă.

Nici nu s-au clintit. M-am ridicat în picioare în mijlocul cercului de spioni pitici. Cei mai mulți stăteau liniștiți și tăcuți. Alții șopteau între ei sau se îmbrățișau într-o luptă frățească și drăgăstoasă, dar nici ei nu-și dezlipeau ochii de la mine. Nu m-am putut stăpâni și i-am atins picioarele celui care era mai aproape. Stătea pe o cracă mai mare și-și bălăngănea picioarele. I-am atins unul și un fel de hohot de râs general s-a întins prin vegetație.

Repede, au devenit încrezători. Într-atâta, că au devenit supărători. Oriunde mergeam, trupușoarele cu capete pleșuve mergeau și ele în ritmul meu. Erau exact ca stolurile de porumbei din piețele marilor orașe. Când mă întorceam, mă izbeam de un covor de capete care-mi ajungeau până la buric. Făceam un gest brusc, ca să-i gonesc, se dădeau înapoi câțiva metri. Mureau de curiozitate să mă atingă, cei mai îndrăzneți mă ciupeau de coate și de genunchi, fugeau și se întorceau râzând măcăit ca rațele. Dacă mă așezam, era o nebunie: o infinitate de degete îmi umblau prin păr, prin mustăți, pe ceafă. Am împărțit palme, dar era ceva umilitor pentru mine, nu pentru ei.

Adevărul e că în câteva zile m-am obișnuit cu ei. Se jucau pe lângă far din zori până se însera. Singura precauție pe care o luam era să închid ușa, ca să nu șterpelească lucruri. Dacă ușa era deschisă, intrau și cărau obiectele cele mai diverse: lumânări, pahare, creioane, hârtii, pipe, piepteni, securi, sticle. O dată chiar și un acordeon: era

mai mare decât hoțul, pe care l-am prins pe când fugea încărcat ca o furnică. Altă dată, au luat un cartuș de dinamită. Cine știe pe unde l-or fi găsit. Îngrozit, am dat de ei tocmai când jucau un fel de rugby, cu dinamita pe post de minge. Dar e nedrept să le zic hoți. Cred că nici nu știau ce înseamnă să furi. Dacă un obiect exista, asta era de-ajuns ca să și-l însușească. Când îi certam, n-aveau nici o reacție. De parcă ar fi zis: obiectele sunt aici, iar dacă sunt aici le luăm și gata, nu aparțin nimănui. Orice inițiativă pedagogică, fie cu amenințări prefăcute, fie cu gesturi blânde, se dovedea inutilă. Dar deși închideam ușa ca să protejez bunurile din depozit, apărarea exterioară se eroda în mod inevitabil. Cioburile de sticlă încrustate în crăpături, umezite de apa sărată, străluceau atrăgător în galben, verde și roșcat. Le smulgeau ca să-și facă coliere. Într-o zi — rea, nu bună — au descoperit că șiragurile de cutii goale de conserve atârnate de-a lungul zidurilor erau o jucărie ideală. Din ele și-au făcut trenulețe pe care le trăgeau după ei alergând. Îmi trebuia o jumătate de zi să repar stricăciunile. Dacă-i surprindeam asupra faptului, urlam la ei ca un balaur; știau însă că sunt inofensiv și-mi răspundeau trăgându-se de urechi cu două degete. Aveam să aflu curând că ăsta era gestul *citauca* prin care se exprima bătaia de joc.

Am început să-i consider ca pe un barometru al violenței: cât timp aveau să stea aici, părinții *citauca* n-aveau să ne atace, mă gândeam. Sufeream mai mult pentru ei decât pentru mine. Nici nu voiam să-mi imaginez reacția lui Caffó dacă puștii s-ar fi aventurat să deschidă chepengul care dădea spre camera lui. Cel mai neastâmpărat dintre toți era un fel de triunghi mititel și tare urât. Triunghi, pentru că avea umerii foarte lați și șoldurile foarte înguste, mai puțin dezvoltate decât la ceilalți, ca și cum natura încă nu i-ar fi desemnat un sex concret. Urât, pentru că trăsăturile lui de liliac puteau trece printr-o infinitate de strâmbături. Dacă ceilalți se apropiau de mine grămadă, apărați de numărul lor, el obișnuia să defileze

în fața mea, mergând cu pas ferm, ridicând coatele și genunchii cu un entuziasm marțial. Nu-l băgam în seamă. Indiferența mea îl făcea să-și apropie gura de urechea mea și să-mi țină adevărate discursuri. Atunci, cel mai bun lucru era să-l apuc de umeri și să-l răsucesc cu o sută optzeci de grade. Se ducea de unde venise, ca o păpușă pe sârmă. Numai că o dată a exagerat.

Într-o seară stăteam pe platforma de granit și cârpeam un pulovăr destul de hărtănit. Copiii se ascunseseră sub apă. Toți cu excepția triunghiului. Dimineața apărea primul, seara se retrăgea ultimul. A venit și s-a apucat să-mi caute în ureche. Eu nu eram un maestru al acului și trupșorul nervos reprezenta un deranj în plus. Am constatat că la un moment dat s-a lipit de mine, cu mâinile și picioarele. Mai mult, mi-a prins urechea cu buzele și-a început să-mi lingă lobul. Firește, a primit o scatoalcă.

Doamne, ce plânsete! Triunghiul alerga și plângea, orăcăind groaznic. La început, nu mi-am putut stăpâni râsul, după care m-am căit. Era lesne de ghicit că plodul nu era precum ceilalți. A fugit plângând până la malul dinspre nord, dar s-a oprit la primul val. De parcă și-ar fi adus brusc aminte că acolo n-avea să găsească nici un fel de adăpost. Imediat, plângând în gura mare, s-a dus spre malul dinspre sud. De data asta nici măcar nu s-a apropiat de apă. Plânsetele deveniseră gemete deznădăjduite și se învârtea în loc ca un titirez.

Uneori mila ni se arată ca un peisaj în spatele ultimului deal. M-am întrebat dacă lumea submarină era chiar atât de diferită de a noastră: precis că aveau mame și tați, iar triunghiul îmi dovedea că erau și orfani. N-am putut să-i suport plânsul. L-am luat în spate, ca pe un sac. L-am dus pe granit și-am continuat să cos. S-a încârligat din nou de mine și mi-a lins urechea, și tot așa a adormit. M-am prefăcut nepăsător.

14

Știam că pacea aceea nu era decât un răgaz precar, un timp lipsit de focuri de armă și de urlete, o amânare neprețuită. Totuși, pe măsură ce zilele treceau, acei *citauca* mi se păreau tot mai îndepărtați. Mă sforțam să nu mă gândesc că la un moment dat ceva tot trebuia să se întâmple, orice ar fi fost. Iată o dovadă a slăbiciunii omenești care constă în a concepe o speranță și a o exprima la infinit, în așa fel încât propria ei repetare confundă dorința cu realitatea.

Erau tot mai multe semne că iarna antarctică ceda locul unei primăveri sălbatice. Lumina zilei ne zâmbea mai mult, fiecare zi câștiga minute fericite fără întuneric. Ninsorile nu mai aveau putere, fulgii de zăpadă erau tot mai firavi. Uneori nu știai dacă ninge sau plouă. Ceața aproape că dispăruse, norii erau mai înalți. Și mai zgomotoși, tuna des.

N-am mai făcut de gardă noaptea cu Batís. Nu era nevoie. Știam însă că acest timp nu era un cadou: în afară de faptul că marca un armistițiu, prezența copiilor oferea celor două tabere o destindere. I-am spus:

— Nu ne vor ataca, Batís. Copiii sunt scutul, girul și garanția noastră. Cât timp sunt aici pe-afară n-or să ne atace. Nici ziua, nici noaptea. Odihnește-te.

Dar el număra gloanțele și le lustruia.

— Va trebui să ne facem griji în dimineața în care nu se vor întoarce pe insulă. Atunci poate că o să se întâmple ceva, deși nu știu exact ce.

Deschidea batista de mătase, număra gloanțele, o înnoda la loc. Parcă eram invizibil, așa se purta.

De când acceptasem ca triunghiul să stea cu mine, n-am mai putut scăpa de el. Dormea cu mine, departe de toate dramele noastre. Era un ghem de nervi, se răsucea sub pături ca un șobolan uriaș. Se liniștea tare greu. În cele din urmă, îmi sugea urechea și adormea agățat de trupul meu, în poziție de *foetus* și sforăind cu un zgomot de țevărie înfundată.

Într-o dimineață eram afară, jucându-mă cu triunghiul și cu Aneris. Ne aruncam bulgări de zăpadă și râdeam ca niște copii. A apărut și Caffó. Semăna cu un corb ud: haina lungă și neagră, barba și părul, tot negre, contrastau violent cu albul zăpezii. Ducea cu el pușca, harponul, în plus căra niște lemne în brațe. O povară greu de descris. Mai mult din instinct decât din răutate, a pus capăt jocului nostru. Cu o violență exagerată, l-a amenințat cu bățul pe triunghi, care a fugit mai curând supărat decât speriat, și a luat-o pe Aneris înăuntru.

Cred că intuia cumva pericolele acelei activități aparent inocente. Da, ne jucam, nu era nimic mai mult, dar ne jucam. Iar jocul, oricât de nevinovat ar fi el, dezvăluie afinități și egalități, pentru că atunci când ne jucăm cu cineva nu mai există granițe, ierarhii sau biografii; jocul e un spațiu al tuturor și pentru toți. Iar ceva atât de simplu și prietenos îl agresa pe Batís Caffó.

Înainte de a pleca, i-am aruncat un bulgăre de zăpadă care l-a nimerit în ceafă:

— Hai, Caffó, înveselește-te nițel. Poate c-o să scăpăm cu bine din toate astea, am spus.

S-a uitat la militantul revizionist care devenisem și privirea aia mi-a fost de-ajuns. Un al doilea bulgăre de zăpadă ar fi fost de-a dreptul periculos.

* * *

Pe nesimțite, fără să-mi fi propus asta, dobândisem niște obiceiuri. Venea o nouă zi. Cu primele raze de soare, lumea de sus și cea de jos se despărțeau ca după o luptă înverșunată. Nu o dată avusesem surprize. Insula era o natură aproape moartă. Fără insecte, fără păsări, toate sunetele pe care nu le produceam noi veneau din mare sau din cer. Și Batís, și eu nu puteam să suferim zilele în care atmosfera era liniștită. Zilele calme, fără vânt, marea liniștită ne chinuiau nervii. Ne-nchipuiam că orice zgomot provine de la *citauca* și la cea mai mică bănuială aprindeam și lansam rachete. Acum însă aveam altă perspectivă. Am făcut un efort pentru a-mi aminti o viață anterioară, când liniștea nu însemna nici o amenințare. Lumina cuprindea insula. Copiii ieșeau din apă, începeau să se joace lângă far. Batís se închidea în fortăreața lui ca un elefant care fuge de țânțari. Era felul lui de a întoarce spatele realității.

Triunghiul dobândea favoruri princiare, mi se agăța de piept sau mi se cățăra în spate oricând avea chef. Greu de înțeles: luni de zile îi ținusem pe *citauca* departe de far cu focuri de armă. Și nu eram în stare să dau jos de pe mine un plod care nu-mi ajungea nici până la buric.

Era nebunatic și nu-și doza deloc energia. În timpul zilei conducea hoardele de mici *citauca* de-a lungul și de-a latul insulei. Când ceilalți copii plecau, se prăbușea de oboseală, cădea din picioare indiferent unde. Seara îl culegeam de sub un copac sau dintr-o gaură și-l duceam în pat. Nu știu de ce-l mai înveleam: ei nu păreau să simtă nici frigul nici căldura. Dar tot îl înveleam.

Asfințitul era al meu. De obicei mă duceam să mă odihnesc pe plaja pe care pusesem prima dată piciorul la venire. Golfulețul domolea acolo valurile. Antarctica era scena, eu îmi ocupam locul în lojă. Ghețurile veșnice începeau la mai bine de o sută de mile la sud, dar continentul alb avea o forță scenică atât de pregnantă, încât îl puteam admira

de aici. Când apunea soarele, focuri ca de artificii cuprindeau orizontul. Vedeam un spectacol care se juca doar pentru mine: fulgere de pucioasă și torțe de aur, sclipiri portocalii și violete se luptau ca șerpii, răsucindu-se și împletindu-se. Ultimele străluciri mă făceau să-mi imaginez o ficțiune: voiam să cred că acei *citauca* mi se adresau, că din marea în reflux îmi șopteau: Nu, astăzi nu, nici astăzi n-o să ucidem. După care mă duceam la culcare.

Zăpada se topea, alianța mea cu Batís se congela. Acum, tot ce ne mai ținea împreună era, curios lucru, meteorologia. Cât timp fuseserăm atacați de *citauca* nu ne gândeam la alte riscuri, mai aleatorii: un corp atacat la baionetă nu se gândește la o criză de apendicită. Dar după ieșirea lor din scenă și primăvara antarctică instaurându-se brutal, furtunile se întețiseră. Când tuna parcă eram bombardați de artilerie. Zidurile farului tremurau, prin deschizături pătrundea o lumină continuă, fulgerele umpleau cerul ca niște rădăcini uriașe. Și ce fulgere, Dumnezeule mare. Nu recunoșteam, dar muream de frică. Nu și Aneris. Poate că nu percepea adevărata dimensiune a pericolului. Nu știa că cei care construiseră farul nu se osteniseră să instaleze un paratrăsnet. Dar noi știam; în orice clipă puteam fi trăsniți, prăjiți ca o furnicuță sub lupa unui copil sadic. Astfel, în timp ce Aneris era senină și indiferentă, Batís și cu mine ne plecam capetele și murmuram rugăciuni, exact ca oamenii preistorici, neputincioși în fața elementelor naturii.

Numai că solidaritatea noastră nu depășea aceste clipe de spaimă împărtășită. După ce se retrăgea cu ea în camera lui, trebuia să-mi înăbuș sentimentele. Uneori nu dormeam toată noaptea. Farul răsuna de glasul său răgușit, în timp ce-și martiriza sclava, față de care se purta cu o ură înverșunată. Trebuia să fac eforturi eroice ca să nu urc scările și să i-o smulg pe Aneris din patul acela slinos. Mi-ar fi fost mult mai ușor în acele momente să trag în Ba-

tís, nu în *citauca*. El nu știa asta, dar cel mai inflamabil cartuș de dinamită eu eram: în fiecare noapte mi se aprindea fitilul și nu știam cât de lung era. Patima mea pentru ea depășea dimensiunile insulei.

Există muzicieni care au darul de a-l face pe ascultător să nu se gândească la nimic altceva. Aneris era asemenea lor, neîndoielnic. Era imposibil să-i reziști. Și era de înțeles de ce Caffó se încăpățâna să-i acopere trupul cu zdrențe, imaginea putea înnebuni chiar și pe călugărul cel mai cast. Jerseul pe care-l purta era mai jignitor ca niciodată: piesa aceea de lână scămoșată, plină de găuri, pe vremuri albă, devenise acum cenușiu-gălbuie. Când n-o vedea Batís, și-o lepăda imediat. Goliciunea era starea ei naturală, se mișca cu o admirabilă lipsă de pudoare, nu cunoștea noțiunea asta. Nu mă săturam s-o privesc, în toate posturile. Când umbla goală prin pădure, când se așeza pe granit cu picioarele încrucișate, când urca treptele farului, când se sorea în balcon, ca o șopârlă, nemișcată, cu fața spre cer, bărbia în sus și ochii închiși. De câte ori aveam ocazia, făceam dragoste.

Iar cu Batís ajuns un fel de ocnaș înarmat, cu *citauca* departe de perspectiva imediată, ocazii erau din belșug: deși o trata ca pe o sclavă, Caffó nu o reținea lângă el și n-o băga în seamă. Aneris suferea noaptea, iar ziua se plictisea. L-am văzut uneori când urca să mănânce ceva. În timp ce el scruta orizontul, ea făcea ordine. Avea o idee foarte specială despre disciplina obiectelor. Pentru ea, rafturile erau locuri nesigure, le evita. Prefera să așeze lucrurile pe jos, foarte apropiate unele de altele, și să pună pietre deasupra.

În zilele când o lăsa liberă ne ascundeam de el în pădure. Copiii ne-au văzut împreună de câteva ori, adevărul e că nu ne luau în seamă. Așa cum știe toată lumea, copiii arată ce gândesc. La fel de adevărat e că toleranța lor se bazează pe ceea ce văd, nu pe ceea ce cred. Nimic nu li se pare ciudat, doar nou. Uneori, pe ascuns, observam cum se purta Aneris cu copiii: practic, nu existau nici

un fel de relații între ei. Îi trata ca pe un element sâcâitor. Poate că ei erau cureaua de transmisie între ea și ai ei și-i transmiteau salutări și vești. Nu arăta nici un interes pentru ei, îi ignora ca pe niște furnici. Într-o zi am văzut-o cum îl certa pe „triunghi". Dacă ceilalți copii erau oricum obraznici, el făcea cât toți la un loc. Ea îl gonea, el se întorcea, ca de obicei, de parcă ar fi fost surd. Pentru mine, asta era cea mai mare calitate a lui, pentru ea, defectul cel mai insuportabil. Însă era limpede că înverșunarea nu era îndreptată împotriva lui, ci împotriva unor terți. Eu renunțasem la ai mei, ea la ai ei, asta era tot. Singura diferență era că Aneris era mai aproape de *citauca* decât eram eu de semenii mei.

La ce-mi servea să-mi pun întrebări la care nu puteam răspunde? Eram în viață. Aș fi putut fi mort, dar eram viu. Doar atât, nimic mai puțin decât atât. Puteam fi căsăpit, cadavrul să-mi putrezească pe fundul Atlanticului. Dar eram lângă ea, făceam dragoste cu ea, fără limite, fără norme. Totuși, încercările mele de a mă apropia de ea nu duceau nicăieri.

Era oare de mirare atâta rezervă din partea ei după viața pe care o ducea la far? Că-mi plăcea sau nu, povestea lui Batís se împletea cu a mea. De fapt, participasem la cruzimea lui. Dar pe de altă parte, era evident că nimeni n-o ținea aici împotriva voinței sale. Părea că nu-l urăște pentru violențele primite, nici nu-l admira pentru protecția de care avea parte. De parcă bărbatul grosolan care o poseda, o ocăra și o bătea ar fi fost un rău necesar, atât.

După ce făcea dragoste, se deschidea o ușă. O citeam pe chipul ei. Mă privea ca printr-un geam tulbure, cu un fel de mândrie pe care o luam drept afecțiune. Simțeam un fel de gelozie, ceva ce semăna cu dragostea. Dar nu era decât o închipuire. A-i cere mângâieri era ca și cum i-aș fi scos un dinte; când voiam să vorbesc cu ea despre aman-

ții cei mai singuratici de pe lume, când o îmbrățișam prea mult, ochii ei păreau ochi de pasăre pe moarte.

Dar n-are rost să mă chinui să descriu o poveste fără scenariu; farul era locul neprevăzutului și povestea noastră a urmat meandre mult mai sinuoase.

15

A venit și ziua când copiii n-au mai venit la întâlnirea cotidiană. Spre prânz, când era limpede că n-au să mai apară, „triunghiul" privea marea ca un pui de vultur. Neliniștea însă l-a părăsit repede, după puțin timp mi se agăța de genunchi și făcea mișcări de contorsionist. Era felul lui de a-mi cere să ne jucăm.

Eu suferеam cel mai mult de absența copiilor. Reprezentaseră singurul moment de respiro pe pământul acela pârjolit de praful de pușcă. Aneris își păstra muțenia ermetică dintotdeauna. Batís părea posedat de o vitalitate veselă cam nelalocul ei. Dar nu era așa. Deși n-o recunoscuse niciodată, înțelegea și el că prezența copiilor fusese un mesaj. Acum că dispăruseră, ordinea avea să se restabilească. Dar nu i-a trecut prin cap că după plecarea lor putea surveni un alt gen de întâmplări.

Mă uitam la el cum aranja muniția, refăcea blindajele și pregătea armele. Cu cutiile goale construise un fel de tuburi ca de orgă, în care punea rachetele rămase pentru a le folosi pe post de proiectile. Era vorbăreț și chiar vesel. Perspectiva de a bombarda atacatorii cu focuri bengale colorate îl amuza nespus. Făcea glume proaste de care nu-mi venea să râd.

Dar asta era ultima scânteie de viață a condamnaților. Războiul nostru era pierdut. Rezistența până la ultimul cartuș putea să justifice modul său de a înțelege viața, dar n-avea cum să ne salveze.

Am mâncat împreună.

— Poate că n-or să aștepte noaptea, am spus eu.

— Ai încredere în mine, o să tragă o sperietură zdravănă, a spus, râzând ca un iepure.

— Și dacă nu vin să ne omoare tot o să tragi?

— Dar dumneata? Dacă încearcă s-o facă n-ai să tragi?

Aneris stătea pe jos cu picioarele încrucișate. Cu ochii deschiși, dar fără să privească la nimic, nemișcată, parcă dormea. Mi-a trecut prin cap că violențele noastre se învârteau în jurul ei, precum planetele în jurul soarelui. Batís s-a trântit pe pat. Arcurile au scârțâit. Pântecele voluminos se umfla și se dezumfla. Nu era nici treaz, nici adormit, la fel ca Aneris. Ce făceam eu acolo cu o pușcă în mâini? Rațiunea îmi spunea că o fac din precauție, inima-mi spunea că din obligație. Batís a deschis ochii. Fără să clipească, se uita în tavan, apoi m-a întrebat dacă am închis bine ușa.

Am ghicit ce voia să spună. În felul său, era o formulă de a admite că *citauca* puteau veni și pe lumina zilei. Și mai sugera ceva. În ultimele zile se prefăcuse că nu înțelege hotărârea mea de a adopta „triunghiul". Unde era? Caffó invoca motive de ordin practic: să nu facă vreo prostie în timpul luptei. Oricum, era de neiertat că tocmai el îmi aducea acum aminte de el.

Am coborât scările în goană. Nu se vedea. Am ieșit din far, cuprins de teamă. Soarele, spre asfințit, făcea zăpada albastră. Triunghiul era acolo, cu un deget în gură. Când m-a văzut, a râs. Câțiva *citauca* stăteau în genunchi lângă el, îl țineau de mijloc și îi vorbeau prietenos la ureche. Prin vegetație am mai văzut câțiva, șase sau șapte. Nu li se vedeau decât ochii fosforescenți și desenul țestelor pleșuve.

M-a trecut un fior pe șira spinării. Dar nu era o capcană. Triunghiul a fost împins ușor din spate și a venit spre mine. Începea să plouă. Picături mari găureau zăpada ca niște mici meteoriți. Triunghiul se agăța de genunchii mei

și râdea, cerând să-l iau în brațe. Totul se reducea la un singur lucru: să ne jucăm.

Presupun că acum ei așteptau un gest de bună voință și din partea mea. Deodată, am văzut că se crispau. Am întors capul. Batís văzuse scena. Stătea în balcon, cu mutra lui de sconcs pofticios. Își scosese ultima invenție pe balustradă.

— Sunt pașnici, Batís! am strigat apărând triunghiul cu o mână și făcând semne cu cealaltă. Nu vor să ne facă rău!

— Adăpostește-te în far, *Kollege*, te acopăr eu!

Își manipula artefactul. Legase toate tuburile de un singur fitil, țevile erau îndreptate împotriva noastră.

— Nu trage, Caffó! Nu aprinde fitilul!

Dar a făcut-o. Țevile nu erau destul de lungi, așa că rachetele au zburat în toate părțile. Unele aruncau scântei deasupra capetelor noastre, altele cădeau fără să explodeze. Artificii colorate au umplut esplanada. M-am trântit la pământ încercând să-l protejez, dar în învălmășeală s-a strecurat de sub mine ca un pește ud.

Ceilalți săreau dintr-un loc în altul ferindu-se de rachetele și de gloanțele lui Caffó. Gloanțele îmi treceau pe lângă cap, zumzăind ca niște albine. Triunghiul plângea de frică, lângă câțiva *citauca*. Aplecat, îi făceam semn să vină la mine, ca să am grijă de el. Ezita. Nu știa dacă să vină la mine sau să fugă spre apă. Lupta asta interioară mă exaspera, era ca și cum am fi fost despărțiți de un perete de sticlă care ne împiedica să fim împreună. Până la urmă, s-a dat înapoi și a plecat. L-am văzut aruncându-se în apă. O baionetă în coaste m-ar fi durut mai puțin. Poate părea irațional, dar pierderea lui mă durea mai mult decât dialogul care nu avusese loc.

M-am întors la far și-am urcat treptele din trei în trei. Furios, l-am apucat pe Caffó și l-am zgâlțâit cu atâta putere că i-am rupt un nasture.

— Dar ți-am salvat viața! a protestat.

— Mi-ai salvat viața? Ai ucis ultima posibilitate de a rămâne în viață! am urlat.

Am ieșit pe balcon. Cum era de așteptat, dispăruseră cu toții. Triunghiul de asemenea. Noaptea avea să cadă curând. S-a pornit vântul. Mașinăria de tinichele a lui Batís se lovea de fierul balustradei. La început, zgomotul m-a enervat, apoi m-a cuprins o melancolie fatalistă: erau clopotele care ne băteau a moarte. Batís îi pândea repetând întruna: unde sunt, unde sunt? Stăteam cu pușca în mână și scuipam împotriva vântului. Din când în când îi aruncam vorbe grele, cuprins de amărăciune. Ne uitam unul la altul, ba pe ascuns, ba pe față. S-a lăsat noaptea, situația a devenit și mai absurdă. Stăteam fiecare la câte o margine de balcon și nu ne vorbeam. Nu mai știu dacă pândeam întunericul sau ne pândeam unul pe celălalt. Până la miezul nopții nu s-a întâmplat nimic. Ploaia mătura zăpada, forma mici șuvoaie pe platforma de granit, cărând cu ele crengi uscate.

La un moment dat, luna a ieșit din nori. Atunci am văzut câțiva *citauca* la liziera pădurii. Nu păreau că vor să se apropie de far. M-am uitat după triunghi, dar Batís a tras, făcându-i să se ghemuiască. Unii fugeau în patru labe.

— Uite-ți prietenii, a spus pe un ton victorios, se târăsc ca gândacii. Unde mai poți vedea niște ființe atât de mizerabile?

— Pe orice câmp de bătălie, idiotule! Eu însumi fugeam târându-mă astfel când îmi fluierau gloanțele pe la urechi! Nu trage! Cum o să ne înțelegem dacă îi ciuruim așa, am strigat și l-am apucat de pușcă.

Parc-aș fi vrut să-i smulg un braț, așa a reacționat, înnebunit. A ridicat arma orizontal și m-a împins afară. Era o agresiune declarată. Mă insulta țipând. Roșu de furie, m-am așezat pe un scaun, mușcându-mi buzele. N-avea rost să vorbesc cu cineva care-și pierduse mințile. A venit spre mine. A lăsat pușca jos și-a început să-mi țină un discurs repezit și incoerent. Mă mulțumeam să-l privesc din

banca mea, ca un acuzat. Agita harponul și se grozăvea mai abitir ca niciodată. Aneris stătea ghemuită într-un colț, pielea i se închisese la culoare. A început să cânte cu un glas ca de ceară.

Înnebunit, Batís a dat în ea cu picioarele, orbește, fără să se uite unde lovea. În clipele acelea mi-era mai frică de el decât de *citauca;* și îl uram mai mult decât pe ei. Morișca de energie în care se transformase Batís a dărâmat chiar și mobila. A apucat-o pe Aneris de ceafă și i-a strigat o blasfemie nemțească. Mâna lui mare o sufoca, mi-a fost teamă să nu-i frângă gâtul ca unei sticle. Dar nu: s-a îndesat și mai mult în urechea ei și-a început să-i șoptească vorbe dulci. Acum glasul lui avea o tonalitate neobișnuită la el, iar sub ochi i se formau niște pungi mari și umflate. Încă puțin și-avea să izbucnească în lacrimi. El, personificarea grosolăniei omenești, gata să plângă. Dintr-o mobilă trântită ieșea o carte. Cartea lui Frazer, pe care o ascunsese de mine.

— Prin urmare, știai de ea, ai știut întotdeauna, am spus scuturând-o de praf.

Afară *citauca* urlau, mai curând indignați decât agresivi. Caffó înțepenise, era aproape de colaps, dar am preferat să tac. Era modalitatea cea mai bună de a-l face să vadă realitatea, de a-i demonstra că n-avea argumente. Apoi, pe un ton prietenos și pedagogic, i-am sugerat:

— Batís, tot ce putem să facem e să le oferim ceva în schimbul păcii. Nu sunt regimente prusace, n-o să ne ceară o predare fără condiții.

Îl credeam dezarmat. Dar imediat a luat foc, de parcă vorbele mele fuseseră gloanțe. M-a ațintit cu un deget tot mai amenințător, spunând cu o șiretenie ironică de care nu-l crezusem în stare:

— Te-ai culcat cu ea, evident. Te culci cu ea. Asta e!

Nu voiam decât să-i propun o ieșire rațională: să ne negociem pacea pentru a ne salva viața, dar iată că ajunsese la niște concluzii certe folosind raționamente false.

— Interesele dumitale amoroase nu coincid cu ale mele, am spus pe un ton cât mai diplomatic posibil.

— Ai avut-o! a izbucnit plin de furie. Ai făcut-o să fie a dumitale. Știam eu, știam. Am știut din prima zi când ai intrat în far. Știam eu că mai devreme sau mai târziu ai să mă ataci pe la spate!

Chiar îl deranja că o iubeam? Puțin probabil. Dar în acuzația asta găsea pretextul pentru a-mi arunca în față întreaga sa ură. Nu, nu eu eram de vină pentru acest adulter. Era cineva mult mai odios. Era glasul care frângea un univers simplist și lipsit de nuanțe. O lume care-și datora supraviețuirea capacității de a vedea lucrurile în alb și negru. Chiulasa puștii cu care mă lovea ca o măciucă nu însemna ură, ci frică. Teamă că oamenii-broască ar putea semăna cu noi și ne-ar putea cere niște lucruri minim acceptabile. Teamă că ascultându-i ar fi trebuit să renunțăm la arme. Pușca aia de care abia reușeam să mă feresc, arma care voia să-mi spargă capul și coastele, vorbea mai limpede decât orice tiradă, era mai elocventă. Și-mi spunea că Batís, Batís Caffó mersese atât de departe în încercarea de a se depărta de oamenii-broască încât devenise cel mai rău dintre ei: un monstru cu care nu puteai să porți nici un dialog.

Făcusem la un moment dat o greșeală fatală, îi forțasem prea mult limitele. Iar acum era gata să mă omoare. Nu știu cum am reușit să fug prin chepengul deschis. Căzând și fugind în același timp, m-am pomenit jos. Batís venea după mine, mârâind ca o gorilă. Se mișca extrem de repede, pumnii lui mă izbeau ca niște lovituri de ciocan. Din fericire, eram îmbrăcat gros, asta mai amortiza loviturile. Văzând că nu mă vătăma destul, m-a apucat de piept și m-a lipit de perete. Cu un glas ieșit din cavernele biografiei sale, urla la mine:

— Nu ești italian, dumneata nu ești italian, nu m-ai păcălit niciodată, problema e că deși nu m-am înșelat

niciodată în ce te privește, te-am lăsat s-o faci! Trădătorule, ești un trădător!

În mâinile lui eram ca o marionetă. Mă izbea de perete, mai devreme sau mai târziu avea să-mi spargă capul sau să-mi rupă coloana vertebrală. M-a apucat o frică de șobolan, tot ce puteam face era să-i scot ochii. Când mi-a văzut degetele în fața ochilor m-a aruncat la pământ și-a început să mă calce în picioare ca un elefant. Mă simțeam ca un gândac, m-am târât înapoi, apoi l-am văzut cu toporul în mână.

— Nu, Batís, nu! Nu ești un asasin!

Nu mă auzea. Eram la un pas de moarte, capul nu mă mai asculta. Nu mai vedeam decât imagini absurde dintr-un vis vechi și banal. Dar în momentul în care a ridicat toporul, cu el s-a petrecut un fenomen straniu. O slăbiciune interioară și-n același timp o sclipire de luciditate, care-i lumina chipul ca un meteorit care trece pe cer. Ținând încă arma ridicată, m-a privit cu expresia de bucurie nefericită cu care un om de știință a stat cu ochii în soare și și-a ars retinele, doar ca să afle cât timp rezistă ochiul omenesc la lumină.

— Iubirea, a spus, iubirea...

A lăsat securea în jos cu o blândețe tristă. Parcă auzea viori. Semăna cu un om care închide ușa încetișor ca să nu-și trezească copiii.

— Iubirea, iubirea..., repeta încet și pe chipul lui se vedea ceva ca un zâmbet.

Brusc, a redevenit la fel de sălbatic. Dar eu nu-l mai interesam. Mi-a întors spatele și a deschis ușa. Doamne, ce făcea oare, chiar deschidea ușa? Întins pe jos și cotonogit, nu-mi puteam crede ochilor.

Un *citauca* a dat să intre imediat și a avut parte de toporul care mai devreme îmi fusese destinat mie. Caffó a luat un par în cealaltă mână, pe post de ghioagă, și a ieșit.

— Batís, întoarce-te! am strigat din prag.

A alergat pe platforma de granit, apoi a sărit în gol, cu brațele deschise. Mi s-a părut o clipă că zbura. *Citauca* atacau de pretutindeni, ieșeau din întuneric, urlând cu o poftă asasină pe care nu le-o cunoscusem până atunci. Vreo doi i-au sărit în spate, Batís s-a răsucit abil în noroi și i-a evitat. Dar imediat s-a trezit încercuit. Ei voiau să-l atace, el învârtea armele ca o morișcă. Unul i-a sărit în spinare, țipetele s-au întețit. Batís a încercat să-l rănească, dar poziția era incomodă, a pierdut o secundă vitală și cercul s-a strâns în jurul său. Oribil. Batís continua să lovească în gol, neluând în seamă rănile. Aveau să fie nemiloși.

Pierdeam timpul. Am urcat scara ținându-mă cu o mână de balustradă și cu cealaltă de ficatul care mă durea îngrozitor din cauza loviturilor primite. Am găsit o pușcă, am ieșit pe balcon. Nu mai erau acolo. Nici *citauca*, nici Caffó. Doar tăcere. Doar vântul înghețat din insulă.

— Batís! am strigat, de data asta în gol. Batís!

Nu era și nu avea să se întoarcă niciodată.

16

De când mă găseam la far trecusem prin toate chinurile. Cel puțin așa credeam. Zilele de după moartea lui Caffó au adus un nou supliciu. Relațiile contradictorii pe care le avusesem mă tulburau acum și mai mult. O tristețe confuză, o beție tristă, o nedumerire, o lipsă de țel. Uneori plângeam, suspinând ca un copil, alteori râdeam ca prostul, cel mai adesea ambele la un loc. Nu mă mai înțelegeam nici eu.

Poate să-ți fie dor de cineva despre care nu se poate spune nimic bun? Da, dar asta numai la far, unde calitatea naufragiaților se măsoară după fisurile din defectele lor. La far, unde chiar și umanitatea cea mai depărtată pare apropiată. Batís fusese un om radical deosebit de mine, dar și ultimul pe care aveam să-l văd vreodată. Acum, când nu mai era, îi vedeam calitățile de stâncă neclintită și de camarad de arme. Sub greutatea durerii tulburi și-n același timp excitate și abulice, mi-era imposibil să separ moartea de realitate. În timp ce reparam distrugerile și refăceam cât de cât spărturile, vorbeam cu el în gura mare. De parcă urma să-i aud vocea aspră, răgușită, chemarea „*zum Leuchtturm*" în fapt de seară. Mi se întâmpla să-l caut ca să mă ajute la o construcție sau la pază, întâlneam doar aerul. Când realizam că nu mai este, că nu va mai fi niciodată, în mine se rupea ceva.

Nu știu câte zile, poate săptămâni, am trăit scufundat în acest soi de paralizie, mai mult mintală decât fizică.

Presupun că mă mișcam din inerție. Batís era mort, în curând aveam să mor și eu. Dacă în caz de primejdie doi oameni fac cât o armată — o dovedisem cu asupra de măsură — unul singur nu valorează nimic. Speranța mea era să stabilesc un dialog cu dușmanul, dar sinuciderea lui Batís sabota însăși baza strategiei. De ce să mai dorească pacea când mă puteau ucide fără probleme? De ce să negocieze, după ce Batís trăsese în ei fără milă? Muniția scăzuse la jumătate. Încă două atacuri și farul va fi o ruină. Eram singur și lipsit de apărare.

De aceea eram atât de uluit de atitudinea pe care o adoptaseră *citauca*: după moartea lui Caffó a fost liniște, n-au mai atacat insula. Nu dădeam crezare valurilor incredibil de blânde. Nopțile treceau la fel; eu în balcon, sprijinind pușca de balustradă, ea, mulțumesc Domnului, tăcută. Când veneau zorile mă simțeam ca o sticlă goală.

În acele zile de doliu am ignorat-o pe Aneris. Nu mă atingeam de ea, deși dormeam alături în patul lui Batís. Criza mea de singurătate era sporită de purtarea ei distantă și rece. Era de mirare, se purta de parcă nimic nu s-ar fi întâmplat. Adună lemne, le cară, umple coșuri, le cară, contemplă asfințitul, doarme, se trezește. Aria ei de acțiune nu depășește operațiunile elementare. Se poartă ca muncitorii care lucrează la bandă, repetând aceleași mișcări, automat, așa cum vezi la atâția nebuni la balamuc.

Într-o dimineață am fost trezit de niște zgomote neobișnuite. M-am uitat din pat la Aneris. Stătea în genunchi pe masă. Cu un sabot de lemn care fusese al lui Batís se juca pe cât de simplu pe atât de enervant: îl ridica în sus și-l lăsa să cadă pe masa, tot de lemn, ceea ce producea un bocănit. Nu se obișnuia deloc cu densitatea aerului nostru, infinit mai ușor decât apa lor.

Îi urmăream jocul și mă năpădea un nor de gânduri. Silueta lui creștea, dar într-un mod malefic. Problema nu

era ce făcea, ci ceea ce nu făcea. Batís era mort și ea nu exprima nici o emoție, nici de bine nici de rău. În ce realitate trăia oare?

Nu trebuia să fii clarvăzător ca să-ți dai seama că nu ținuse la Batís Caffó și că n-avea să țină nici la mine. Credeam că tirania lui acționase ca un dig uman în care Aneris era prinsă, dar o dată digul rupt, iată că nu curgea nimic. Nu mai eram sigur nici dacă senzațiile pe care ea le trăise aici, la far, semănau cu ale mele. M-am întrebat și dacă acest conflict îi făcea plăcere, dacă egoismul ei se bucura că e răsplata pentru care se băteau două lumi.

Am aruncat sabotul pe fereastră. I-am luat obrajii în palme. O mângâiam și o țineam prizonieră în același timp. Voiam să priceapă că-mi făcea mai mult rău decât toți *citauca* la un loc. Voiam să mă privească, pe Sfântul Patrick, să se uite la mine: poate că va vedea un bărbat onest, fără ambiții prea mari, un bărbat care nu caută decât un loc unde să trăiască în pace, departe de toți și de toate, departe de cruzime și de oamenii cruzi. Nici eu, nici ea nu aleseserăm insula aceasta urâtă, rece, iar acum și pârjolită. Dar era patria noastră, atât timp cât vom trăi acolo, fie că ne place ori ba, și depindea de noi s-o facem locuibilă. Dar pentru asta ea trebuia să vadă în mine mai mult decât două brațe înarmate.

Nu mai știu când am încetat să strig la ea și-am început s-o lovesc peste față. Eram atât de furios, că limita între insultă și violență s-a subțiat ca foița de țigară. A dat și ea. Mă plesnea cu mâinile ei cu membrană și parcă mă lovea un prosop ud. Dar palmele mele nu veneau din ură, ci din neputință. Ultima a trântit-o pe pat. A rămas așa, ghemuită ca o pisică, cu ghearele gata de atac, așteptându-mă.

Am renunțat. La ce bun să continuu? Ce câștigam lovind-o? Distanța ei, disprețul ei, totul îmi arăta că nu eram decât un accesoriu al intereselor ei, niciodată n-aveam să fiu mai mult. Înțelegeam în sfârșit abisul care ne separa: eu mă refugiasem în ea, iar ea la far. Nicicând nu exista-

seră principii atât de apropiate și atât de contradictorii. Dar, știind asta, o doream oare mai puțin? Nu. Din păcate, nu. Acționa asupra dragostei mele ca un vulcan la Pompei: o distrugea și-n același timp o păstra intactă.

Nu-i mai puțin adevărat că scena tumultuoasă a avut darul să-mi deblocheze creierul. Era prima dată după moartea lui Batís că ieșeam din izolarea mea interioară. Pașii m-au purtat afară. Un fapt atât de simplu ca a trage în piept aerul proaspăt m-a revigorat enorm. Îmi simțeam obrajii îmbujorați. Mi-a trebuit ceva timp până să-mi dau seama că se uitau la mine.

Erau la liziera pădurii, din nou. Vreo șase, șapte. Poate mai mulți. Puteau profita de ocazie să se năpustească asupra mea și să mă omoare, dar n-o făceau. Eram la mila lor. Cu toate că Batís îi împușcase în timpul armistițiului, în ciuda perfidiei noastre, îmi mai dădeau o ultimă șansă.

Povestea cu farul nu era un raționament perfect. Se putea crede că m-am îndreptat spre ei bucuros că puteam să pun în practică ideile mele de negociator, în sfârșit. Era și asta, ce-i drept. Dar primul meu impuls a fost speranța de a-l recupera pe micul triunghi. Am ridicat mâinile goale. Am pornit spre marginea pădurii fără grabă, dar cu pași hotărâți. Nu se auzea decât zgomotul pașilor mei pe zăpadă. Eram pregătit să-mi desfășor toate talentele mimice.

Ce și-or fi închipuind? În ochi li se citea curiozitatea, vedeai ceva din interesul acela incisiv tipic copiilor. Erau în alertă, dar relaxați. Unii mă priveau în ochi, alții se uitau la mâinile mele. Puteam interpreta în mii de feluri fiecare clipire din ochi, dar m-am gândit că o curiozitate reciprocă putea fi un bun antidot la violență.

Dar farul era regatul spaimei. Ca o insectă înțepătoare care-ți intră în ureche, tot așa m-a cuprins îndoiala, brusc și dureros. Am început să-mi pun întrebări care au devenit mai puternice decât contactul cu interlocutorii: și dacă ei luptau pentru ceva mai mult decât stăpânirea unei

insulițe? În definitiv, la ce le-ar fi folosit să stăpânească pământul acela pustiu, cu vegetația aceea absurdă și pietrele ascuțite? Poate, cine știe, își doreau doar ceva superior, așa cum doream și eu.

Mi-am dat seama la un moment dat că nu mai eram eu în centrul atenției. M-am întors. În spatele meu, în balcon se vedea Aneris. O priveau pe ea, nu pe mine. Îi simțeam neliniștea: se agăța de balustradă cu ambele mâini, neputincioasă în fața situației. Poate credea că legăturile care mă apropiaseră de ea nu erau destul de puternice, că aveam s-o predau. Se înșela, desigur.

Simpla ipoteză că aveau să mi-o ceară pe Aneris îmi topea voința de a merge înainte. Cu cât mă apropiam de ea, cu atât mi-era mai greu să avansez, pașii mei își încetineau mersul fără să vreau. Zăpada nu mai scârțâia.

Soarele era deasupra noastră, norii îl reduseseră la un mic disc auriu. Eram foarte aproape de pădure, de ei. O rădăcină groasă ieșea din pământ ca un șarpe mare. Am călcat pe ea, mai încolo câțiva *citauca* stăteau și ei pe aceeași rădăcină. Niciodată nu fusesem atât de aproape. Dar asta a fost tot.

Am rămas o vreme pe loc. Ei așteptau. Ce? Să le-o predau pe Aneris? Singurul lucru pe care mi-l puteau cere era și singurul pe care nu li-l puteam da. Iar oricare ar fi fost conflictele dintre ei, nu eu le puteam rezolva. Mi-ar fi plăcut să le spun că până și viața mea era negociabilă. Dar nu una fără Aneris, niciodată. Aș fi putut trăi fără dragoste, dacă era nevoie, dar nu fără Aneris. Ce mă aștepta dacă o pierdeam? O moarte fără viață, o viață fără moarte. Ce e mai rău: o vară înghețată sau o iarnă care dogorește? Și așa până la sfârșitul timpului.

Ea mă făcuse să văd ce ascundeau luminile farului; mă făcuse să văd că dușmanul putea să fie orice în afară de o fiară. Niciodată, nicăieri, și cu atât mai puțin aici, pe insulă. Fără ea n-aș fi aflat niciodată adevărul, numai ea mi-l putea arăta. Dar în timp ce străbăteam, cu Aneris, drumul

către adevăr, era inevitabil să mă îndrăgostesc de ea, să o iubesc așa cum iubesc naufragiații viața: cu disperare. De aceea era atât de trist totul, pentru că farul îmi arăta că o cunoaștere a adevărului nu-ți schimbă viața.

Dragostea și ura pe care le simțeam pentru ea aveau o intensitate aiuritoare. Dacă aș fi ridicat un deget, trăsnetele s-ar fi abătut asupra noastră din toate punctele universului. N-am ridicat nici un deget, pur și simplu, m-am întors.

Am observat un amănunt nesemnificativ, pașii mei pe zăpadă nu mai produceau zgomotul pe care-l iscaseră când venisem spre ei. Normal, călcam pe propriile mele urme.

Restul zilei l-am petrecut punând casa în ordine. Cearta cu Aneris o făcuse să semene cu o dugheană de vechituri. Am aranjat-o cum am putut mai bine. Ea nu era prin preajmă, dispăruse la puțin timp după întoarcerea mea. Avea să se întoarcă.

Înainte de a se înnopta a intrat prin chepeng, timidă și temătoare. Dacă se aștepta la o reacție violentă, se înșela. Am ignorat-o. Am continuat să lucrez cu ferăstrăul și ciocanul. Apoi m-am așezat la masa proaspăt reparată. Fumam și beam gin de parcă aș fi fost singur. Aneris se ghemuise în spatele sobei de fier. O vedeam pe jumătate; picioarele, genunchii, mâinile care-i îmbrățișau picioarele. Mai scotea capul și mă spiona.

Am terminat sticla. Le țineam într-un cufăr mare transformat în depozit de băutură, sus în sala proiectoarelor. Poate că aveau să se întoarcă chiar în noaptea asta, dar nu-mi păsa că mă îmbăt. Dar când mă îndreptam spre scară, m-am gândit mai bine. Am scos-o din ascunzătoare, trăgând-o de un picior. Am ridicat-o, apoi am trântit-o la pământ cu o palmă atât de puternică, încât a doua zi se mai vedea urma pe obraz. Nu s-a mișcat de acolo, plângea făcută ghem.

Doamne, cât o doream. Dar în noaptea aceea jignirea maximă era să n-o ating.

17

Am fost beat trei zile și trei nopți. Sau mai mult. Alcoolul și timpul se jucau de-a v-ați ascunselea. Beția te face să vezi lucrurile învârtindu-se în spirală. Atât. Beam și trăiam astfel în spatele cortinei, de parcă spectacolul n-ar fi trebuit să înceapă niciodată. Uneori, după apusul soarelui, încercam să apăr balconul. Nu reușeam decât să adorm printre aburi etilici. Dimineața aveam degetele vinete. La un moment dat, după ce-am atins cocoșul armei, era să rămân fără deget, mai aveam puțin și-l amputam. Continuam să trăiesc doar pentru că *citauca* își planificau atent ultimul atac; eram încă în viață grație respectului impus cu pușca. Tristă consolare.

Dar beția îmi oferea mai multe avantaje decât inconveniente. În primul rând, sentimentul că o doream mai puțin pe Aneris. Am îmbrăcat-o la rândul meu, ca să scap de nuditatea ei strălucitoare. Cu un jerseu din lână neagră, peticit cu pânză de sac. Mânecile erau mai lungi decât brațele și veșmântul îi ajungea până la genunchi. Când venea aproape, uneori o loveam cu piciorul fără să mă mișc de pe scaun.

Și totuși, exigențele mele nu dădeau nici un rezultat. Disprețul și bătăile de joc îmi dădeau o falsă putere, mai fragilă decât un imperiu apărat de perdele de fum sau de soldăței de plumb. Când eram prea beat, sau prea puțin beat, toate artificiile astea se făceau țăndări. Ea nu se mai ferea de asalturile mele, de ce-ar fi făcut-o? Cu cât mă ară-

tam mai stăpân, cu atât mai limpede îmi apărea slăbiciunea. De fiecare dată când o posedam aveam confirmarea faptului că trăiam într-o închisoare, cu pustietăți în loc de gratii. Și măcar de-aș fi fost mânat de concupiscență. Dar de cele mai multe ori, încă înainte de a termina, mă apuca un plâns jalnic. Da, au fost mai mult de trei zile de beție, mult mai multe.

În ultima dintre ele, Aneris a îndrăznit să mă trezească. Mă trăgea de picioare cu toată puterea, dar nu m-a făcut decât să deschid un ochi. Dedesubtul nasului se instalase o durere ce mi-era deja familiară, consecința excesului de gin. Respiram zahăr. Chiar așa, pe jumătate adormit, mi-am făcut o socoteală: a o ignora presupunea mai puțină osteneală decât efortul de a o goni. Dar a insistat, de data asta m-a tras de păr. Durerea s-a transformat în furie, am încercat s-o lovesc, orbit încă. Se ferea scoțând niște sunete ca de telegraf iritat. Am azvârlit o sticlă spre silueta ei neliniștită, apoi încă una. În cele din urmă a fugit prin chepeng, iar eu am căzut într-o somnolență amară și dezagreabilă.

Nu puteam dormi și nici nu mă trezeam. Cât timp voi fi stat în starea aceea de slăbiciune? Creierul meu era o piață în care urlau profeți și demagogi. Ideile clare se amestecau cu prostii inimaginabile, fără nici o logică, nici nu le puteam deosebi. Încetul cu încetul, și-a făcut drum o idee elementară: Aneris o fi avut un motiv serios să deranjeze un bețiv atât de irascibil.

Dimineața se ivea în balcon cu o timiditate de soare care descoperă pentru prima dată această insulă. Acum îi auzeam, în interiorul farului, jos. O cacofonie de sunete care urca scările. Nici măcar nu puteam vorbi, bâiguiam cuvintele ca un muribund: pușca, zăvorul, cartușele. Dar n-am făcut nimic. Mă uitam spre chepeng, ca hipnotizat.

O mână a deschis chepengul. Două trese aurii pe mânecă. Apoi a apărut un chipiu de căpitan cu însemnele Republicii franceze. Apoi niște ochi defel prietenoși, în care

citeai intoleranță, un nas lung și cărnos flancat de doi favoriți blonzi, iarăși foarte lungi. Gura fuma un trabuc. Individul a intrat fără să se oprească neapărat la persoana mea. Nici nu intrase bine, când o sticlă care-mi ieșea din buzunarul hainei l-a făcut să rămână mască. A ieșit din starea asta urlând:

— Tehnician de semnale marine! Se poate ști de ce nu răspunzi când ești strigat? Ce s-a întâmplat pe insula asta afurisită? Ce catastrofă? Un cutremur? Credeam că asta nu-i o zonă seismică.

Avea o barbă ca de glaspapir care-i stătea rău. Tunica albastră părea mâncată de o legiune de rozătoare, de parcă n-ar mai fi pus de ani de zile piciorul într-un port pentru a-și reînnoi garderoba. Aspectul general era cel al unui dezertor din marină care a ales pirateria. Echipajul trăsnea a dezinfectant de garnizoană și a lucruri mult mai rele. Erau marinari din colonii, cei mai mulți asiatici sau metiși. Fiecare cu altă culoare de piele, nici o uniformă normală, asta le dădea un aer de mercenari. N-ar fi înțeles niciodată impresia uriașă pe care mi-o făcea simpla lor prezență. De mai bine de un an trăiam izolat de lume, mă obișnuisem cu monotonia și lucrurile repetate. Și deodată eram copleșit de zeci de chipuri noi, de voci stridente, de mirosuri uitate. Din proprie inițiativă s-au apucat să scotocească prin cameră cu scopul de a mă jefui. Printre ei se distingea un tinerel, semit fără îndoială, cu părul negru și creț și ochelari cu rame metalice. El nu scotocea. Nu era marinar și era mai bine îmbrăcat decât ceilalți. Haine de birou, prea puțin sau deloc potrivite pentru mare. Un lănțișor care se pierdea în buzunarul hainei vorbea de un ceas ascuns acolo. Ceilalți aveau niște mutre pe care le creează practicarea constantă a indisciplinei. În schimb, evreul avea un chip dulceag de om care a citit prea multe cărți fără valoare. Tușea tot timpul.

— Cu cine stau de vorbă? Ce grad ai? mă interoga căpitanul. Ești mut, rănit, bolnav, nu înțelegi? Ce limbă în-

țelegi? Cum te cheamă? Răspunde! Sau ai înnebunit? Sigur, e nebun... S-a oprit și a adulmecat: De unde vine duhoarea asta? Dacă peștii ar transpira ar mirosi exact așa, toată casa e impregnată.

Câțiva marinari au râs. Râdeau de mine. Constataseră că n-aveau ce să-mi fure și acum îmi dădeau mai multă atenție. Evreul răsfoia niște hârtii oficiale și foarte uzate și-n timp ce citea a spus:

— Înainte de a părăsi Europa am cerut de la minister o copie după registrul internațional cu posturile de peste mări. Aici figurează un anume Caffó, Batís Caffó — a ridicat ochii, ezitând. Aici așa zice.

— Caffó? Tehnician de semnale maritime Caffó? a repetat căpitanul.

— Presupun, dar nu sunt sigur, a recunoscut evreul, îndreptându-și ochelarii pe nas. Pe lista publică e singurul nume. Dar nu se specifică nici naționalitatea și nici funcția, spune doar că destinația lui era insula asta. Vina este a corporației de navigație, care trebuie să transmită administrațiilor publice lista tehnicienilor expatriați. Dar o face fără chef și prost. Când am să mă întorc am să protestez. Politica asta îi afectează pe propriii ei funcționari. Adică, pe mine. Nu-ți vine să crezi! Toate țările comunică datele misiunilor internaționale și corporația ascunde numele. Și vorbim despre un observator meteorologic de doi bani!

Dar interesele evreului și ale căpitanului erau foarte diferite, alianța era de moment. Iar căpitanul era un tip practic, nu-l interesau detaliile, așa că a insistat:

— Tehnician de semnale maritime Caffó, omul acesta vine să-l înlocuiască pe funcționarul meteorologic de până acum. Dar nu știm unde este. Dacă nu ne dai un răspuns satisfăcător vom deduce că dumneata ești răspunzător de dispariția lui. Înțelegi care e acuzația? Răspunde! Răspunde, ce dracu', răspunde o dată! Casa meteorologului e aproape de far și asta e o insuliță. Precis trebuie să știi ce

s-a întâmplat cu el! Crezi că drumurile astea pe mare sunt floare la ureche? Am plecat din Indochina cu destinația Bordeaux, dar corporația m-a obligat să deviez cu o mie de mile marine ca să culeg un om. Unul singur. Și-acum nu-l găsesc. Tocmai aici, pe o insulă pe care încape mai puțin pământ decât pe un timbru poștal!

S-a uitat la mine furios, sperând să mă intimideze sau ca tăcerea prelungită să mă facă să vorbesc. N-a reușit nici una nici alta. A făcut un gest de resemnare. Mare parte din autoritatea sa se baza pe trabuc. A expirat un fum atât de des că puteai să-l mesteci. S-a întors spre evreul cel tânăr:

— Tăcerea îl acuză. Am să-l iau cu mine ca să-l spânzure.

— Tăcerea poate fi și o bună apărare, a spus tânărul, care răsfoia o carte. Amintește-ți, căpitane, că ai primit misiunea de a mă aduce aici pentru că vasul care trebuia să mă transporte a fost lovit de taifun. Am întârziat luni de zile. Cine poate ști cum a suportat singurătatea funcționarul de dinaintea mea? Iar dacă s-a petrecut o nenorocire, omul ăsta e mai curând martor decât răspunzător.

Deodată, căpitanul și-a îndreptat atenția către un marinar asiatic care mai scotocea prin lăzi. Înainte să prindă de veste, acesta a primit trei pumni în ceafă. Căpitanul i-a luat o tabacheră de argint pe care tocmai o furase. A cercetat-o sever, fără să-și scoată trabucul dintre dinți, și a băgat-o imediat în buzunarele adânci ale tunicii. Junele evreu nici n-a clipit, pesemne era obișnuit cu scene de genul acesta. Foarte ceremonios, mi-a spus întinzându-mi cartea lui Frazer:

— Asta a fost singura lectură de care v-ați bucurat în tot timpul ăsta? Trebuie să știți că republica literelor și-a schimbat direcția. Acum se invocă principii intelectuale mai înalte.

Nu. Se înșela. Nu se schimbase nimic. Ar fi fost de-ajuns să se uite la oamenii aceia murdari, care invadau farul ca o hoardă de clienți de bordel. Care, în timp ce el vorbea de

culmile intelectului, mânjeau și pângăreau tot ce atingeau. Să se uite la mine, un om care nu se temea de spânzurătoare, care se temea mult mai mult să trăiască alături de oameni ca ei. Un om care preferase exilul dezordinii și care nu era în stare să reziste la călătoria de întoarcere. Bietul băiat! Deborda de suficiență; dac-aș fi avut un cântar l-aș fi provocat să-și pună toate cărțile pe un taler și pe Aneris pe celălalt.

Firește, amenințările căpitanului erau vorbe-n vânt. Eu nu eram decât o piedică, și așa am și fost tratat. După un timp și-a scos chipiul și-a început să țipe la marinari. Îi plesnea cu chipiul și le vorbea într-un amestec de franceză și chineză, sau ce-o fi fost, iar înainte de a prinde de veste deja dispăruseră. I-am auzit coborând treptele. Ordinele, insultele și înjurăturile se amestecau voios și în părți egale. Apoi, nimic. Plecaseră așa cum veniseră. Marea era mai agitată ca de obicei, unele valuri se izbeau în far cu un zgomot de piatră care lovește piatra, altele păreau răgete de leu. Mulți au văzut o fantomă, dar eu aveam impresia că văzusem o ceată întreagă. Sau poate că eu eram fantoma.

Nu m-am mișcat toată ziua din balcon. Obiectul atenției mele era de fapt propria-mi curiozitate. Trecuse atâta timp de când nu mai văzusem un grup de oameni că orice făceau mi se părea insolit. Înainte de a pleca, au reparat casa meteorologului. Lucrau fără chef, obligați de ordinele căpitanului. Când vântul bătea dintr-acolo, auzeam zgomote de unelte și glasul lui furibund. Nici el nu era în largul lui. Înjurăturile lui sunau prea teatrale, totul oscila între funcția sa și dorința de a se îmbarca cât mai repede. Vedeam un fuior de fum, siluete. Acum căpitanul mai mult bea decât fuma. Abia de pleca urechea la tot ce-i sugera junele evreu. Trăgea direct din sticlă și îi întorcea spatele când tânărul devenea prea insistent. Voia să plece.

Ce sunt de fapt sentimentele noastre? Vești care ne vorbesc de noi înșine. Șalupele au părăsit plaja înainte de

lăsarea întunericului, iar eu n-am simțit nimic, nici măcar nostalgie. Vaporul se topea la orizont. Din coșul meteorologului ieșea fum. În spatele meu, chepengul s-a deschis cu un scârțâit. Nu trebuia să mă întorc ca să știu că era ea. Cine știe pe unde se ascunsese.

Mi-am revenit mâncând fasole boabe din conservă. Plescăiam din limbă și Aneris mă asculta imediat. A strâns masa și s-a dezbrăcat iute. În felul ei, era mulțumită. Presupun că beția mea fusese o întâmplare care o dezorientase, dar nu: iată-mă aici, fidel și necerându-i mai mult decât voia să-mi dea. M-am dezbrăcat și eu. Tocmai îmi scoteam ultima flanelă când și-a schimbat poziția. Avea o expresie electrică. S-a așezat cu picioarele încrucișate. Cânta vorbind sau vorbea cântând.

Sângele a reînceput să-mi circule prin vene. Să asigur blindajul ușii, să aprind luminile farului, să repartizez puținele muniții rămase. Să am o rachetă la îndemână, Doamne, ce puține mai sunt. Totul în ordine? Da și nu. Totul era în ordine, da. Lucrurile erau atât de în ordine, încât nu mai aveau nevoie de mine.

Au invadat insula simultan dinspre est și vest. Erau două grupuri care se strângeau în pădure înainte de atac. S-au apropiat de far, țopăind. Uneori proiectoarele le luminau ochii. Unii aveau ochii de un verde metalic. În timp ce-i țineam în cătarea armei mi-am amintit de un vechi manual de luptă de gherilă: insurgenții atacă o poziție fortificată numai când au superioritate numerică și în timpul nopții, mai ales dacă au armament inferior. Iar dacă au de ales între două poziții dușmane, vor opta întotdeauna pentru cea mai puțin fortificată. Poate părea un lucru de bun-simț, dar luptătorii din vocație au mare nevoie de lecții de bun-simț.

S-au făcut nevăzuți, un minut mai târziu urlau în capătul celălalt al insulei. Ordinea lucrurilor nu mai avea nevoie de omul acela — eu — , care-și curăța liniștit arma în timp ce auzea împușcături. Omul acela care făcea pe

surdul în timp ce altă ființă omenească lupta pentru viață, acolo, la doi pași. Și, cântărind bine lucrurile, ce-ar fi trebuit să fac? Să-i spun căpitanului francez că eram asediați de mii de *citauca*? Să ies din far în puterea nopții? Am numărat pe puțin nouă focuri de pușcă. Singurul lucru care mi-a trecut prin cap a fost că ar trebui interzisă risipa muniției într-un mod atât de prostesc.

* * *

A doua zi m-am dus până la casă. O ceață deasă m-a făcut să n-o văd decât abia când am ajuns în fața ușii. Din câte puteam să constat, era mai mult sau mai puțin viu. Cu părul încâlcit și ochii umflați. Îmbrăcat tot ca un funcționar de asigurări. Insula nu avusese parte nicicând de asemenea îmbrăcăminte nepotrivită. Dacă mi-ar fi rămas o urmă de simț al umorului, aș fi râs. Cămașă albă și fără nasturi, sacou negru, pantaloni negri șifonați și ponosiți după luptă. Chiar și cravata îi rămăsese la gât, desfăcută. O lentilă a ochelarilor era crăpată, formând o pânză de păianjen, pantofii îi erau murdari de noroi. Într-o singură noapte trecuse de la condiția de mic-burghez la cea de paria fără patrie. În mâna stângă mai ținea revolverul fumegând. Arma aceea mică îl făcea, paradoxal, și mai lipsit de apărare. A tropăit prin zăpadă venind spre mine:

— Domnule Caffó, slavă Domnului! Credeam că n-am să mai văd niciodată un om.

N-am spus nimic, nu eram decât o fantomă de carne. În timp ce răscoleam prin cabană mă urma ca un cățeluș. Există oameni cărora contactul cu abisul le provoacă o locvacitate de nestăvilit. El vorbea, eu nu-l ascultam. Cele două lăzi cu muniție erau sub sacii cu legume. Păreau niște sicrie mici. Cu o pârghie de fier am săltat capacul primei lăzi. S-a lăsat liniștea, de parcă am fi deschis un mormânt. Mi-am trecut mâna printre gloanțe.

— Vai, Doamne, așa e! a spus îngenunchind lângă mine. Precis că în lada cealaltă e și o pușcă. Regulamentul

îi obligă pe meteorologii expatriați să aibă un arsenal minim. Ieri nu mi-am amintit de asta, nu puteam să mă gândesc la nimic. Noroc că aveam revolverul ăsta cu care mă apăram de sodomiții de pe vapor. Cine putea să știe că insula asta e sălașul diavolului?

— Nimeni nu știe unde poate ajunge. Trebuie să vedem pe ce contăm, am decretat.

— Sigur. Dumneata ți-ai folosit bine muniția. Dacă nu, n-ai fi rămas în viață, a adăugat pe un ton timid.

Avea dreptate, dar tot mă simțeam vag jignit. Nu-mi luam ochii și mâinile din lada cu gloanțe de cupru:

— Acum e cazul să o folosești și dumneata bine. În ce mă privește, nu mă deranjează deloc să-ți cedez jumătate din insulă. Ai două lăzi cu muniție. Precis că n-o să te deranjeze să-mi cedezi una.

A clipit fără să înțeleagă. S-a ridicat în picioare. Cu un picior a închis capacul deschis, gata să-mi prindă degetele.

— Și să duci muniția la far? Ce vorbești! Pe mine trebuie să mă iei la far!

Tonul i se schimbase. M-am uitat mai bine la el, de fapt pentru prima dată. Era dintr-aceia care mor cu speranța pe buze.

— Nu poți să înțelegi, aici toate sunt tulburi, am spus.

— Asta am văzut și eu! Niște ape tulburi și colcăind de rechini cu picioare!

— Chiar că nu înțelegi.

Cu o mână l-am înhățat de gât și l-am târât pe plajă. Nu eram mult mai puternic decât el, dar era descumpănit și mușchii mei erau antrenați de mecanismul insulei. I-am întors capul spre mare:

— Privește! am urlat. Azi-noapte ai avut de-a face cu ei, nu-i așa? Acum uite-te bine, e un ocean întreg. Ce vezi acolo jos?

A bâiguit ceva și s-a lăsat pe nisip, căzând ca o marionetă. A început să plângă. Puteam ghici ce văzuse. Sigur

că puteam. Dac-aș fi fost în stare să văd alte lucruri, n-aș fi ajuns niciodată pe insulă. Un vânt glaciar a măturat ceața. Soarele era mai jos decât credeam. S-a oprit din plâns:

— De când am ajuns pe insulă nu mai pricep nimic. Dar nu vreau să mor aici, nu vreau, a zis strângând pumnul.

— Atunci, du-te. Farul e un miraj, acolo n-ai să găsești nici o siguranță. Nu intra în el. Pleacă, întoarce-te acasă.

— Să plec? Cum să plec? Privește în jur! Vezi vreun vapor? Suntem la capătul lumii.

— Să nu crezi în far, am insistat eu. Oamenii care ajung aici și-au pierdut credința și se agață de miraje. Dar nimeni n-a îmbrățișat vreodată un miraj. Dacă aș mai avea credință, aș păși pe ape și m-aș întoarce de unde am venit, am adăugat cu o voce schimbată.

— Râzi de mine? Ori stau de vorbă cu un nebun?

— Ai petrecut o noapte aici și mă faci nebun pe mine? Mă dureau oasele. Sunt obosit, am zis.

M-am așezat pe o piatră. S-a uitat la mine cu o privire pierdută. Eu vorbisem ca un ventriloc, lanțurile mele mă împiedicau să cred ceea ce tocmai spusesem. Spre mirarea mea, ochii i s-au transformat în două puncte strălucitoare. Nici nu clipea. S-a ridicat cuprins de o energie sălbatică. Și-a scos pantofii, și-a suflecat pantalonii cu mișcări scurte. Și-a lepădat sacoul și ochelarii.

Da, mergea spre apă. Fără ezitare, fără să stea pe gânduri. Îl vedeam din spate pe băiatul ăsta fraged și hotărât și m-am simțit inspirat. S-a oprit pe granița imprecisă dintre mare și uscat. Un val i-a lins picioarele; am avut o senzație de frig, transmisă de un fir invizibil. Am ezitat. Și dacă pleca?

Mi-a căzut pușca din mână. Nu-mi credeam ochilor. Chiar mergea pe ape. Făcea un pas după altul și marea îl susținea ca un pod lichid. Pleca, abolea farul și viciile pe care se baza războiul nostru. Pricepuse că nu ai ce discuta cu mirajele, mai bine le eviți. Distrugea toate pasiunile, toate perversiunile, pentru că renunța la ele de la bun

început. Băiatul ăla era pleoapa lumii: încă vreo câțiva pași și ne vom trezi cu toții din coșmar.

S-a întors spre mine, indignat:

— Ce naiba fac eu aici? a strigat deschizând brațele. Crezi că sunt Isus Cristos?

Și s-a întors. Ajuns pe uscat, era deja un luptător. Voia să lupte până-n ultima clipă. Vorbea de „oamenii-rechini", de otrăvit apa cu arsenic, de umplut litoralul cu rețele de scoici sparte, tăioase ca niște cuțite, vorbea de mii de strategii mortale. M-am apropiat de apă. La două degete mai jos erau niște recifuri plate, pe care pășise.

M-am așezat pe plajă, îmbrățișând pușca de parcă ar fi fost un nou-născut. M-am întins pe spate, pe un pat de nisip. Categoric, lumea era un loc previzibil și lipsit de noutăți. M-am întrebat, știind dinainte răspunsul: unde o fi triunghiul meu, unde?

Soarele apunea.

În colecția **RAFTUL ÎNTÂI** au mai apărut

Boris Vian, *Spuma zilelor*
Gellu Naum, *Zenobia*
Anaïs Nin, *Incest*
Mario Vargas Llosa, *Orașul și câinii*
Ernesto Sábato, *Despre eroi și morminte*
Mihail Bulgakov, *Maestrul și Margareta*
Isabel Allende, *Portret în sepia*
Mario Vargas Llosa, *Povestașul*
Yukio Mishima, *Confesiunile unei măști*
Giuseppe Tomasi di Lampedusa, *Ghepardul*
William Golding, *Împăratul muștelor*
Anthony Burgess, *Portocala mecanică*
Harper Lee, *Să ucizi o pasăre cântătoare*
Hanif Kureishi, *Intimitate și alte povestiri*
Pierre Boulle, *Planeta maimuțelor*
Mario Vargas Llosa, *Scrisori către un tânăr romancier*
William Golding, *Inițierea*
António Lobo Antunes, *Întoarcerea caravelelor*
Thomas Brussig, *Aleea soarelui*
Christophe Dufossé, *Sfârșitul orelor*
José Luís Landero, *Jocuri ale vârstei târzii*
Javier Cercas, *Soldații de la Salamina*
Isabel Allende, *Casa spiritelor*
William Golding, *Înfruntarea*

Ernesto Sábato, *Abaddon, Exterminatorul*
Luigi Pirandello, *Unul, nici unul și o sută de mii*
Julian Barnes, *Metroland*
António Lobo Antunes, *Cuvânt către crocodili*
Laura Esquivel, *Ca apa pentru ciocolată*
Andrés Trapiello, *Amicii crimei perfecte*
Mihail Bulgakov, *Roman teatral*
Boris Vian, *Voi scuipa pe mormintele voastre*
Karen Blixen, *Din inima Africii*
Nick Hornby, *Despre băieți*
Mario Vargas Llosa, *Paradisul de după colț*
Vladimir Nabokov, *Apărarea Lujin*
Pierre Boulle, *Podul de pe râul Kwai*
Laura Esquivel, *La fel de iute ca dorința*
James R. Wallen, *Vineri noaptea în oraș*
Álvaro Mutis, *Isprăvile și necazurile gabierului Maqroll*
José Mauro de Vasconcelos, *Lăstarul meu de portocal*
Banana Yoshimoto, *Kitchen*
Salvador Dalí, *Chipuri ascunse*
Karen Blixen, *Povestiri de iarnă*
Sándor Márai, *Lumânările ard până la capăt*
Arundhati Roy, *Dumnezeul lucrurilor mărunte*
Boris Vian, *Moarte pocitaniilor*
Göran Tunström, *Bărbați celebri care au trecut prin Sunne*
Yann Martel, *Viața lui Pi*
Bernard Werber, *Arborele scenariilor posibile și alte povestiri*
Monaldi&Sorti, *Imprimatur*
Vladimir Nabokov, *Pnin*
Jan Guillou, *Răul*
Michel Faber, *Sub piele*
J.M. Coetzee, *Așteptându-i pe barbari*

La prețul de vânzare se adaugă 2%,
reprezentând valoarea timbrului
literar ce se virează
Uniunii Scriitorilor din România,
Cont nr. RO92 RNCB 5010 0000 0171 0001,
B.C.R. Filiala sector 1, București

Redactor
HORIA BARNA

Tehnoredactor
MANUELA MĂXINEANU

Corector
IOANA CUCU

Apărut 2005
BUCUREȘTI – ROMÂNIA

Tiparul executat la „IMPRIMERIA DE VEST" – Oradea

Secretul succesului neobișnuit al romanului *Pielea rece* nu vine doar din subiectul trepidant și grav totodată, propus de catalanul Albert Sánchez Piñol, ci mai ales pentru că intră în seria narațiunilor cu paliere de lectură multiplă, deci cu numeroase categorii de cititori potențiali. Stilul liniar, unitatea de loc și timp, încărcătura de simboluri și elemente fantastice compun o carte fascinantă pe care nu o mai lași din mână. Romanul a avut un rapid succes internațional, fiind tradus până acum în alte 18 țări din afara Spaniei.

Încercând să scape de Irlanda și de trecutul său ca activist al IRA, protagonistul ajunge pe o insuliță pierdută în Pacificul de Sud, unde nu există decât o căsuță pentru postul de meteorolog marin pe care urmează să-l ocupe timp de 12 luni, și un far. Prima surpriză este că cel pe care trebuia să-l înlocuiască a dispărut, dar curând apar probleme mai mari când constată că au loc niște atacuri periodice ale unor ființe ciudate care par să vină din ocean. *Pielea rece* reprezintă primul roman dintr-o **„trilogie a monștrilor“**, din care Sánchez Piñol a terminat cel de-al doilea volum, a cărui acțiune este plasată în Congo unde *monștrii* ies de sub pământ. Despre ultima parte se știe, deocamdată, doar că făpturile *monstruoase* vor cădea din cer.

În aceeași serie:

Jim Crace *Cămara diavolului*

J. M. Coetzee *Așteptându-i pe barbari*

Jan Guillou *Răul*

ISBN 973-50-0951-X

Pe copertă: MARIAN CONDRUZ, *Cazemata* (detaliu)